Akademi Kürsü

Kültür • Sanat • Edebiyat • Yaşam

Temmuz 2019 • Sayı 5

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı
Mehmet AKARCA ile Söyleşi

Adalet Nedir, Nerededir?

Mabet Değiştiren Şehir:
Strazburg

Bir İthaka Yolcusu

Büyük Hukukçu:
Ali Himmet BERKİ

Faaliyetler

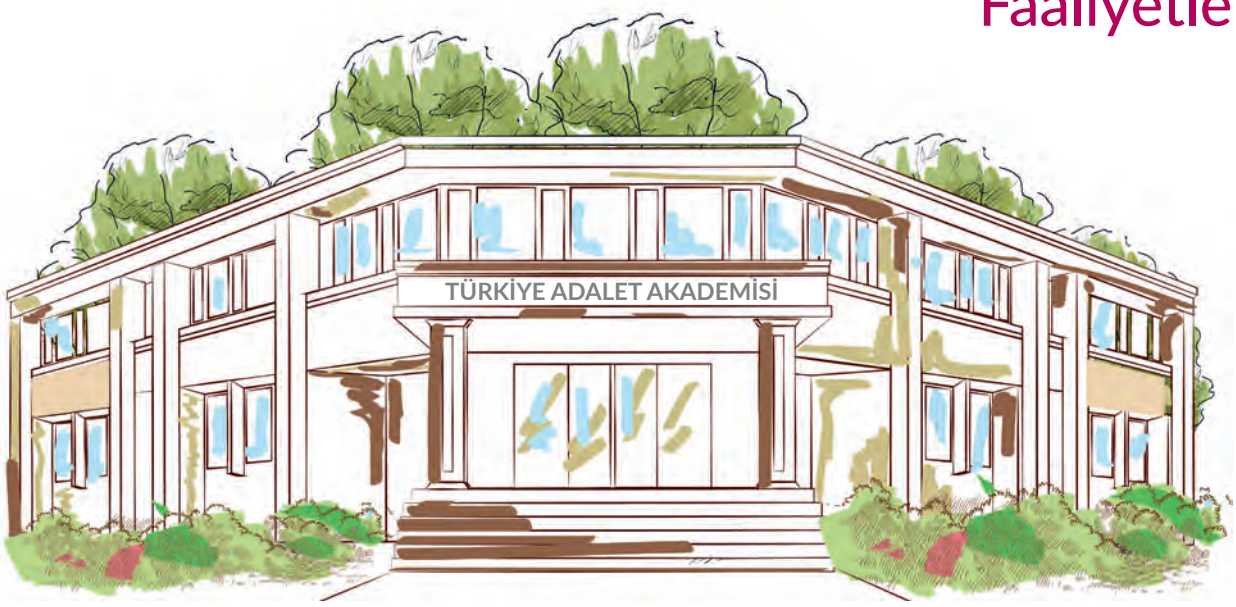

Merhaba...

Yargının değişik kademelerinde, özellikle de kürsüde çalışan meslektaşlarımızın edebiyat, kültür ve sanata dair eserlerini yayınlamak üzere yayın hayatına başlayan Akademi Kürsü Dergisi'nin beşinci sayısı ile yeniden karşınızdayız.

Meslektaşlarımız arasında adeta bir köprü vazifesi görmekte olan ve önceki sayılarda olduğu gibi yine çok renkli ve zengin bir içeriğe sahip olan Akademi Kürsü Dergisi'nin bu sayısında; zaman ayırarak bizlere söyleşi imkânı sağlayan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Mehmet AKARCA'ya şükranlarımızı arz ediyoruz.

Değerli meslektaşlarım;

Hayatımızın her alanını kuşatan bir süreç olan hukuk ve yargılama faaliyetinin nihai hedefi; hızlı, etkin ve verimli bir yargılama süreci sonunda adaleti tesis etmektir.

Çağımızda birçok ülkede olduğu gibi, ülkemiz için de etkin ve verimli bir yargı sistemine sahip olmak süratle ulaşılması gerekli bir hedef olarak ortaya çıkmaktadır. Bu hedefe ulaşabilmek için de, hâkim ve savcıların yeterli düzeyde mesleki birikime sahip olmaları büyük önem taşımaktadır.

Yargı sisteminin sağlam temeller üzerine inşa edilebilmesi için, öncelikle hukuk eğitiminin iyi bir şekilde tasarlanması gerekir. Hukuk eğitimi; orta öğretimden başlayan, hukuk fakültelerine öğrenci kabulünden eğitim süresine, eğitim modelinden müfredata, ders programlarından kredilendirme sistemine, sınavlardan mesleğe kabul için aranan şartlara ve stajdan mesleğe kabule kadar devam eden çok kapsamlı süreçtir.

Bu süreçte önemli bir görev üstlenen, 2 Mayıs 2019 tarihinde yürürlüğe 34 Nolu Türkiye Adalet Akademisi Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden kurulan Türkiye Adalet Akademisi; yargı sisteminin etkin ve verimli bir şekilde işleyebilmesi yönündeki çabalara katkı için, çalışmalarına ara vermeden devam etmektedir.

En temel görevi hâkim ve savcı adaylarına yönelik meslek öncesi eğitim ile hâkim ve savcılara yönelik meslek içi eğitim olan Türkiye Adalet Akademisinin yayın faaliyetleri kapsamında yayınlanan Akademi Kürsü Dergisi'nin hazırlanmasında emeği geçen bütün meslektaşlarıma teşekkür ediyor, iyi okumalar diliyorum.

Bir sonraki sayıda buluşmak dileğiyle.

Sağlıcakla kalın...

Muhittin ÖZDEMİR
Türkiye Adalet Akademisi Başkanı

AKADEMİKÜRSÜ

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ ADINA YAYIN SAHİBİ
Muhittin ÖZDEMİR
Türkiye Adalet Akademisi Başkanı

EDİTÖR
Adnan DÖNDERALP / Hâkim

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Fethullah SOYUBELLİ / Hâkim

YAYIN KURULU
Muhittin ÖZDEMİR
Türkiye Adalet Akademisi Başkanı

Fethullah SOYUBELLİ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Dr. Musa TANRİSEVEN
Türkiye Adalet Akademisi Dergisi Editörü

Süleyman KAYNAR
Law and Justice Review Dergisi Editörü

Adnan DÖNDERALP
Akademi Kürsü Dergisi Editörü

Prof. Dr. Yusuf Ziya TAŞKAN
AYBÜ Hukuk Fakültesi
Kamu Hukuku Bölüm Başkanı

Prof. Dr. Bülent KENT
ASBÜ Hukuk Fakültesi Dekanı

Doç. Dr. Süleyman YILMAZ
Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Dekan Yardımcısı

Doç. Dr. Abdulkerim YILDIRIM
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

DİZGİ VE GRAFİK TASARIM
Hüseyin ÖZTÜRK

YAYIN YÖNETİM MERKEZİ
Türkiye Adalet Akademisi
Ahlatlıbel Mah. Şehit Savcı Mehmet Selim
Kiraz Bulvarı 06095 Çankaya/Ankara
Tel: 0 312 489 81 80 Faks: 0 312 489 81 01
E-posta: kulturel.dergi@taa.gov.tr

BASKI
Başkent Klişe Matbaacılık
Bayındır Sok. 30/E Kızılay/ANKARA
Tel: 0312 431 54 90 . Fax: 0 312 430 34 30

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI
Mehmet AKARCA ile Söyleşi 4

SÖYLEŞİLER 16

KİME NE FAYDASI VAR
Aybüke ERDEM 20

ADL
Furkan Reşit KAFAF 21

ADALET NEDİR, NEREDEDİR?
Muhammed SÖNMEZ 22

BİR İHANETİN FİKİR PENCERESİ
M. Huzeyfe ERDEMİR 26

A-D-A-L-E-T ÜZERİNE
Abdullah HAZIR 28

OLUŞUN VE OLUŞUM
Felemez GÜNEŞ 30

MABET DEĞİŞTİREN ŞEHİR: STRAZBURG
Mehmet TAŞTAN 32

RE-BE-ZE
Rukiye Feyza YILDIRIM 36

USULE ÖVGÜ
Arda KEKÜLLÜOĞLU 38

HAYATIN RENKLERİ
Mehmet Emir DEMİRKOL 42

OSMANLI MAHKEME DEFTERLERİ
Barış Ramazan ATICI 43

İÇİNDEKİLER

BÜYÜK HUKUKÇU: Ali Himmet BERKİ
Fethullah SOYUBELLİ 46

SONRASI
Mehmet Kaan AKÇAY 51

BAĞLANMA
Ali SARIKAYA 52

REİS BEY!
Mesude ALTUNEL 54

ŞAHSİLİK İLKESİ
Şerif ÖZBEKLİ 56

BİR İTHAKA YOLCUSU
Mustafa YATMAZ 57

TEZHİP SANATI 60

HABERİN VAR MI?
Turan ZONGUR 62

GEL OTUR KARŞIMA
Mehmet KAYA 63

KAMU DENETÇİLİĞİ
Muhammet ELMALI 64

HIRSIZ
Muhammet Nasuh ÇEVİK 66

FAALİYETLER 67

AKADEMİKÜRSÜ DERGİSİ'NE ESERLERİNİZİ GÖNDERMEK İÇİN

Dergimizde kültür, edebiyat, sanat, yaşam ve hukuk alanında akademik olmayan çalışmalar gibi birden fazla alanda eserler yayınlanmaktadır.

Dergimizde yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlara aittir.

Dergiye gönderilen eserler başka bir yerde yayımlanmış veya yayımlanacak ise mutlaka belirtilmelidir.

Eser sahibleri eser başlığının altında isim, ünvan ve e-posta adreslerini belirtmelidirler.

Eserler e-posta ekinde dijital olarak (word dosyası vb. formatlarda) gönderilmelidir.

Yayımlanan eserler için telif ücreti ödenmez.

Eserlerinizi kulturel.dergi@taa.gov.tr adresine yollayabilirsiniz.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı
Mehmet AKARCA

"Faaliyetlerimizi gerçekleştirirken temel ilkelerimiz; insan onuruna ve haklarına saygı, bağımsızlık, tarafsızlık, eşitlik, hakkaniyet, evrensel hukuk ilkelerine, Atatürk ilke ve devrimlerine, hukukun üstünlüğü ve demokratik değerlere, etik ilkelere bağlılık, güvenilirlik, uzmanlık, erişilebilirlik ve tutarlılıktır."

Sayın Başsavcım, öncelikle bizi kırmayarak bu söyleşi talebimizi kabul ettiğiniz için size teşekkür ediyor ve yeniden Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına seçildiğiniz için sizi tebrik ediyoruz.

Sayın Başsavcım; kendinizden ve ailenizden biraz söz edebilir misiniz?

Ben de size derginizin bu sayısında bana yer verdiğiniz için teşekkür ederim. Sekiz çocuklu kalabalık bir ailedenim. Üç ablam, bir ağabeyim (rahmetli), benden küçük üç erkek kardeşim, dört amcam, üç teyzem, beş dayım ve sayısını bilemediğim kadar kuzenlerim var. Rahmetli babam mahalle bakkalı idi. İlkokul, ortaokul ve lise yıllarımda okul dışındaki zamanlarda diğer erkek kardeşlerimle birlikte dükkânda babama yardım ederdik. Babam çalışkan, dürüst, işinde titiz ve kıyafetine özenliydi. Okuma yazmayı, babam 2. Dünya Savaşı yıllarında dört yıl yaptığı askerlikte, ev hanımı olan annem ise ilerleyen yaşlarında öğrenmiştir. Babam askerlik bitiminde 1948 yılında evini ve işini Ceyhan ilçesine taşımış, 1961 yılında dedemden kalan araziler için dava açmak amacıyla geçici olarak Şirvan'a gitmiş, ben de 1963 yılında orada dünyaya gelmişim.

Sayın Başsavcım, Siirt'in Şirvan ilçesinde doğdunuz. Siirt deyince fıstık, büryan kebabı, battaniye, Pervari balı ve Şirvan'ın zivzik narı gibi birçok şey akla geliyor. Siirt ve Şirvan sizin için ne ifade ediyor? Siirt'i ve Şirvan'ı bir de sizden dinleyebilir miyiz?

Siirt, şairlerin anlatımıyla *"beyaz kent, birçok uygarlığı topraklarında barındırmış köklü geçmişe sahip bir şehir"*. Bu bereketli topraklar sadece balı, narı, fıstığı, büryan kebabı, güzel coğrafyası ile değil, Veysel Karani ve İbrahim Hakkı hazretlerinin yaşadığı, bir çok âlim ve bilim insanının şehri olarak da bilinir.

Siirt'e yakın ve küçük bir ilçe olan Şirvan; huzurlu, herkesin birbirini tanıdığı, köklü ailelerin olduğu, devletine bağlı, etnik milliyetçiliğe itibar etmeyen, teröre karşı milli bütünlüğümüzü tarih boyunca savuna gelmiş, mert, ekonomik olarak yoksul da olsa misafirperver insanların yaşadığı bir yerdir. Dayılarım ve bir kısım akrabalarım ile aile büyüklerim Tillo ilçesine bağlı Çatılı köyünde yaşamışlardır. Rahmetli babam okur-yazar olmasına rağmen son derece ileri görüşlü, zeki ve çalışkandı. Şirvan'ın büyüyen ailesine yeterli olmayacağı düşüncesiyle Ceyhan'a taşındık. Yani çocukluk anılarımın bir kısmı Şirvan'a bir kısmı da Ceyhan'a aittir. Daha sonra İzmir-Karşıyaka'ya yerleştik. Ortaokuldan itibaren orada yaşadık. Ailemin büyük bir kısmı halen Karşıyaka'dadır.

Sayın Başsavcım, lise ve üniversiteyi İzmir'de okudunuz. O günlerin sizde bıraktığı izler nelerdir? Lise ve üniversite yılları bugünkü Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Mehmet AKARCA için ne anlama geliyor?

İzmir Karşıyaka Havva Özişbakan Lisesi ve Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi mezunuyum. Lise yıllarında okulumuzun bahçesinde birlikte futbol oynadığımız arkadaşlarımızdan Türkiye'nin üç büyük kulübünde oynama başarısını gösterenler çıktığı gibi atletizm ve gülle atmada da Türkiye şampiyonları çıkmıştır. Ancak okulumuzda üniversite kazanma oranı düşüktü. Sağ-sol çatışmalarının yaşandığı, okul boykot ve işgallerinin olduğu lise yıllarında sıkıntılı günler geçirdik. Çok sayıda fedakâr ve idealist öğretmenlerimiz vardı. Onların gayretleri, emekleri ve yönlendirmeleri sonucu 1982 yılında üniversiteyi kazandım. Önce Kara Harp Okulu sınavını ve mülakatını geçtim. Ankara'da Mevkii Hastanesinden sağlık raporu aldım. Bir hafta sonra Menteş Askeri Kampına gitme hazırlığındayken –o tarihlerde ÖSYM'nin sınav sonuçlarını günlük gazetelerde ilan edilmesi sonucu- Dokuz Eylül Hukuk Fakültesini kazandığımı öğrenen rahmetli babam başından beri benim hâkim olmamı istediği için, kardeşim Hasan'ı Ankara'ya göndererek Harp okulunu bırakıp, İzmir'e dönmemi ve Hukuk Fakültesine gitmemi istedi. Benim de idealim hâkimlik mesleği olduğundan İzmir'e geldim. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesine kaydımı yaptırdım. Bütünlemeye kalmadan dört yılda fakülteyi bitirdim. Derslere devam eden bir öğrenciydim. Derslerde tutmuş olduğum el notlarım arkadaşlarımca fotokopi ile çoğaltılırdı, bunu daha dün gibi hatırlıyorum. Hakim ve Savcı Adayları Eğitim Merkezinde de derslere devam etme disiplinini sürdürdüm ve dönem sonunda yapılan sınavda dönem birincisi oldum.

"Şirvan; huzurlu, herkesin birbirini tanıdığı, köklü ailelerin olduğu, devletine bağlı, etnik milliyetçiliğe itibar etmeyen, teröre karşı milli bütünlüğümüzü tarih boyunca savuna gelmiş, mert, ekonomik olarak yoksul da olsa misafirperver insanların yaşadığı bir yerdir."

Sayın Başsavcım, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına kadar uzanan süreçte eğitim hayatınız ve fikir dünyanız nasıl şekillendi? Kimlerden etkilendiniz? Kimleri örnek aldınız?

Eğitim hayatım rahmetli babamın, aile büyüklerimin ve fakülte hocalarımın fikir ve önerileri ile yönlenmiştir. Esasen daha lise son sınıftan itibaren hâkim olmayı kafama koymuştum. Üniversitede de ceza hukuku hocam Prof. Dr. Doğan Soyaslan ile ceza usul hukuku hocam Prof. Dr. Bahri Öztürk akademisyen olmamı istemişlerdi. Yine iş hukuku hocam Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu da iş hukuku dalında üniversitede kalmamı istemişlerdi. Adı geçen ve burada tek tek sayamayacağım diğer hocalarımı daima saygı ve minnetle hatırlarım. Lise ve fakülte yıllarımda Mehmet Akif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek, Yaşar Kemal, Nurettin Topçu, Sait Faik Abasıyanık, Ahmet Hamdi Tanpınar, Dostoyevski, Tolstoy gibi birçok şair, düşünür ve yazarların eserlerini okudum. Tarih kitaplarını çok büyük merak ve hevesle halen okurum. Tarihi öğrenmenin gelecek analizleri ve millet bilincimiz için önemini çok erken zamanlarda fark etmişimdir. Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)'in hayatını ve Fatih Sultan Mehmet, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatları ile sahabe efendilerimiz Hz. Ömer ve Hz. Ali ile ilgili birçok kitabı okumuşumdur.

> ***"Adalet sistemimizin yegâne görevi ceza yaptırımına bağlanmış değerleri korumaktır."***

Sayın Başsavcım, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı olarak, çok önemli ve zor bir görev ifa ediyorsunuz... Bu nedenle hem yargı sistemimiz, hem de yargı sistemimizin işleyişi konusundaki görüşlerinizi alabilir miyiz?

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Yargıtay bünyesinde ceza yargılamasına dair temyiz talepli gelen dosyalarda savcılık görevini yerine getirmektedir. Bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı olarak ceza yargılamasına ilişkin değerlendirmelerde bulunmayı tercih ederim. Ceza yargılaması, koruduğu değerlerin haksız bir eylem nedeniyle sekteye uğramasını önlenmek için vardır. Ceza yaptırımlarıyla korunan değerler, haksız saldırıya maruz kaldığı halde her ne nedenle olursa olsun cezalandırılamıyorsa ceza yargı sistemi işlemiyor, değerler korunamıyor demektir. Adalet sistemimizin yegâne görevi ceza yaptırımına bağlanmış değerleri korumaktır. Bunun için yapılması gereken suçun işlendiğinden mutlaka haberdar olmak, gerçek suçlunun yakalanmasını sağlamak ve cezalandırmaktır. Ceza tesisi ile de görev tamamlanmamakta, cezanın infazını ve korunan değeri ihlal edenin ıslahı sonrası toplum hayatına katılımını sağlamaktır. Ceza adalet sistemi içinde tüm çalışmalar bu amaçla yürütülmektedir. Şayet değinilen aşamalardan bir tanesinde dahi aksama olursa sistem sağlıklı işleyemez. Örneğin gerçek suçludan başka biri cezalandırdığında hem bir masuma büyük haksızlık yapılmış, hem de gerçek suçlu toplumda varlığını devam ettirmiş ve yeni suçlar işlemeye devam etmiş olur. Biz Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı olarak böyle hataların olmaması için tüm

"Biz kurum olarak temyiz incelemesine gelen dosyaları incelerken hâkimin kim olduğuna, nerelerde görev yaptığına, meslekte geçirdiği yıllara bakmıyoruz. Sadece ve sadece dosyaya, delillere, kabule, delillerin kabulü destekleyip desteklenmediğine ve uygulamaya odaklanıyoruz."

"Ezkaza böyle vicdanı sızlatan bir kararın temyiz sürecini de tamamlayıp kesinleşmesi halinde benim Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı olarak Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 308. maddesinden aldığım yetkiyle olağanüstü kanun yoluna gitme hak ve yetkim de vardır."

gayretimizle çalışmaktayız. Alt dereceli ceza mahkemelerinden verilen kararları hem usul hem esas olmak üzere ilgili tüm kanunlara uygunluğu yönünden incelemekte ve gerçek suçlunun eylemine mütenasip bir ceza ile cezalandırılması ya da cezalandırılmaya yeterli delil yok ise beraati yönünde taleplerde bulunmaktayız. Bu aşamada özellikle ceza yargılamalarında yer alan savcı ve hâkimlerden söz etmek isterim. Tüm hâkim ve savcıların meslekte yeterli olma zorunluluğu vardır. Hâkim ve savcının yüzlerce-binlerce dosyası olur ancak bireyin bir dosyası vardır. O dosyaya meslekte yetersiz bir savcının-hâkimin bakması ceza adalet sistemini baştan sakatlar. Biz kurum olarak temyiz incelemesine gelen dosyaları incelerken hâkimin kim olduğuna, nerelerde görev yaptığına, meslekte geçirdiği yıllara bakmıyoruz. Sadece ve sadece dosyaya, delillere, kabule, delillerin kabulü destekleyip desteklemediğine ve uygulamaya odaklanıyoruz. Gerek deneyimli gerek meslekte yeni olan hâkimlerin adil olan ve olmayan kararlarına rastlayabilmekteyiz. Şunu söyleyebilirim ki ceza yargılama sistemimizde ilk derece, istinaf ve temyiz süreci tamamlandığında adalet sağlanmaktadır. Bazen medyanın da yer verdiği, vicdanı zedelediği düşünülen yargısal kararlara rastlıyoruz. Bu kararlar istinaf ve temyiz sürecinde kesinlik vasfını kazanmadan bozulmaktadır. Ezkaza böyle vicdanı sızlatan bir kararın temyiz sürecini de tamamlayıp kesinleşmesi halinde benim Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 308. maddesinden aldığım yetkiyle olağanüstü kanun yoluna gitme hak ve yetkim de vardır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı olarak değil, sade bir vatandaş olarak yargıdan beklentileriniz nelerdir?

Her yargı mensubu aynı zamanda sade bir vatandaştır. Ben de Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı olarak mesleki görev ve sorumluluklarım olmakla birlikte; bir evlat, bir eş, bir baba ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti vatandaşı olarak sade bireyim. Sade birey olarak haklarım, sorumluluklarım ve beklentilerim var elbette. Öncelikle herkesin kanunlara uymasını ve kendi haklarına gösterdikleri özeni başkalarının haklarına da göstermelerini beklerim. Huzur, güven, barış içinde bir toplumda yaşamak isterim. Unutulmamalıdır ki en kötü kanun dahi kanunsuzluktan iyidir. Sevdalısı olduğum ülkemde adaletin en yüksek seciyede icra ediliyor olduğunu bilerek, bu bilinçle huzur ve güven ortamında yaşamak, güzel ülkemde yaşayan herkesin de aynı güven ve huzur ortamından emin olmalarını isterim. Bunu sağlayabilecek mekanizma tarafsız ve bağımsız Türk yargısıdır. Yargıdan beklentilerim ve bir yargı mensubu olarak çalışmalarım da bu minvaldedir.

"Tüm hâkim ve savcıların meslekte yeterli olma zorunluluğu vardır."

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının mevcut durumu, çalışma prensipleri ve iş yoğunluğunu biraz değerlendirebilir misiniz?

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının görevlerinden biri, temyiz talepli dosyalarda Başsavcılık görüşünü tebliğname düzenlemek suretiyle Yargıtayın ceza dairelerine bildirmektir. Bugünkü tarih itibariyle arşivimizde 390.000 dosya bulunmaktadır. 2015 yılı Mayıs ayında ilk defa bu göreve geldiğimde arşivimizdeki dosya sayısı yaklaşık 800.000 iken, 2016 yılı Temmuz ayında Bölge Adliye Mahkemelerinin (BAM) faaliyete geçmesinden sonra gelen dosyalardaki azalma ve Yargıtay Cumhuriyet Savcılarımızın özverili çalışmalarıyla bu sayı 400.000'in altına inmiştir. Hedefimiz önümüzdeki iki yılda dosya sayısını 100.000'in altına indirmektir. BAM'lar faaliyete geçtiğinde Yargıtay Cumhuriyet Savcıları, BAM ceza dairelerinde ve başsavcılıklarında deneyimli insan kaynağı olarak görülmüş ve o günkü kadromuzun yaklaşık üçte biri yeni açılan mahkemelerde

görevlendirilmişlerdir. Az sayıda Yargıtay Cumhuriyet Savcısı ile yürüttüğümüz faaliyetler, yalnızca temyiz incelemesi ile sınırlı değildir. Ayrıca olağanüstü yasa yollarından "itiraz" için yılda yaklaşık 10.000 dosya kurumumuzda incelenmektedir. Adalet Bakanlığından kanun yararına bozma talepli gelen yılda yaklaşık 10.000 adet dosya için de kanun yararına bozma talebinde bulunmaktayız. Bunların dışında, kanunla Cumhuriyet Başsavcılığımıza verilen ilk derece savcılık görevi kapsamında bazı üst düzey kamu görevlileri hakkında soruşturmalar yapılmakta, suç unsuruna rastlanması halinde iddianame düzenlenmektedir. Bu kapsamda açılan davalarda iddia makamını temsil ve sonrasında kanun yoluna başvurma görevleri de yerine getirilmektedir. Yine Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Siyasi Partiler Kanunu ile verilen görevlerimiz kapsamında siyasi partilerin program ve tüzükleri denetlenmekte, sicil ve soruşturma işlemleri tarafımızdan yürütülmektedir. Siyasi Partiler Büromuzda yaptığımız çalışmalar sonucunda seçimlere girme yeterliliğine sahip olmadığı halde seçimlere katılan siyasi partiler belirlenmiştir. Bu kapsamda; 1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimlerine 29 siyasi parti katılmasına karşın, araştırmalarımız sonucu 31 Aralık 2017 tarihi esas alındığında 12 siyasi partinin seçime girme şartlarını taşıdığı tespit edilmiş ve gereği yapılmıştır. Yargıtay Cumhuriyet

"Sevdalısı olduğum ülkemde adaletin en yüksek seciyede icra ediliyor olduğunu bilerek, bu bilinçle huzur ve güven ortamında yaşamak, güzel ülkemde yaşayan herkesin de aynı güven ve huzur ortamından emin olmalarını isterim."

Başsavcılığının; adli ve idari yargı mercileri arasında görev hususunda çıkan ihtilafların çözümü amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesi nezdinde de görevleri bulunmaktadır. Ayrıca Başsavcılığımızın üst düzey kamu görevlilerinin "Yüce Divan" sıfatıyla Anayasa Mahkemesinde yargılanmaları sırasında iddia makamını temsil görevi de vardır. Diğer taraftan, Başsavcılığımız yabancı devlet savcılıkları ve uluslararası kuruluşlar ile ilişkilerin geliştirilmesine önem vermekte, bilgi paylaşımının sağlanması ve işbirliğinin güçlendirilmesi amacıyla yurtiçinde ve yurtdışında çalışma ziyaretleri düzenlemekte ve uluslararası toplantılara katılım sağlamaktadır. Bugüne kadar Başsavcılığımız 13 ülke başsavcılık makamı ile "Mutabakat Zaptı" imzalamıştır. Başsavcılığımız, savcılar için dünya genelindeki ilk ve tek uluslararası kuruluş olan Uluslararası Savcılar Birliğinin 2014 yılından beri üyesi olup, yıllık top-

lantılarına katılım sağlamaktadır. Başsavcılığımızın uluslararası alandaki faaliyetleri kapsamında gönül bağımız olan Filistin halkına destek olmak için Başsavcılığımız ve Filistin Devleti Başsavcılığının işbirliğinde, 11-13 Nisan 2019 tarihlerinde Filistin'in Ramallah şehrinde "Soruşturmanın Gereklilikleri ve İnsan Hakları Bağlamında Dijital Deliller" konulu tarihi öneme sahip Ortak Konferans düzenlenmiştir. TİKA Başkanlığının büyük ölçekli mali desteği ile gerçekleştirilen Ortak Konferansa; Eurojust ve Uluslararası Savcılar Birliğinin (IAP) temsilcilerinin yanı sıra Arjantin, Azerbaycan, Botsvana, Brezilya, Fransa, Finlandiya, Hollanda, İngiltere, İskoçya, İtalya, Karadağ, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti, Moritanya, Ürdün, Polonya, Romanya, Rusya Federasyonu ve Tayland olmak üzere farklı coğrafyalardan toplam 22 ülkeden 45 yabancı katılımcı, ülkemizden 42 katılımcı, ev sahibi Filistin Başsavcılığından katılan meslektaşlar ile birlikte toplam 630 katılımcı iştirak etmiştir. Konferansa; Türkiye'den Yargıtay Birinci Başkanımız Sayın İsmail Rüştü Cirit, Yargıtay Genel Sekreterimiz Sayın Yusuf Ziyaattin Cenik, Yargıtay Cumhuriyet Savcıları, Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve TİKA Başkanlığı temsilcilerinden oluşan bir heyetle katılım sağlanmıştır. Filistin Devlet Başkanı Sayın Mahmud Abbas yabancı heyet temsilcilerini kabul etmişlerdir. Üç gün süren Konferans süresince teknolojik gelişmelere paralel olarak

tüm dünyada hızla yayılan ve ceza adalet sistemleri için büyük bir sorun haline gelmiş olan siber suçlara ilişkin dijital delillerin elde edilmesi ve mahkemeye sunulması, bu bağlamda özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması gibi insan hakları sorunları, delillerin hukuka uygun yöntemlerle ve uluslararası normlara uygun olarak toplanıp kullanılmasına ilişkin prensipler, sahte dijital delillere yaklaşım, dijital delillerin kullanılmasında çocuklar ve ailenin korunması, uluslararası işbirliğinin önemi ve dijital delillerin güvenilirliği gibi konular ele alınmıştır. Suçlarla mücadelede etkin soruşturma ve kovuşturma yapmak, sanıkları cezalandırmak ve mağduriyetleri gidermek için dijital delillerin elde edilmesinde uluslararası işbirliğinin önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. Yabancı ülke temsilcileri gerek Konferans süresince gerek sosyal programlar sırasında Filistin'de yaşayan halkın içinde bulundukları zorlu yaşam şartlarını bizzat müşahede etme imkanı bulmuşlardır.

Bunlara ek olarak Yüksek Mahkeme Başsavcılığı olmanın sorumluluğu ile aday ve görevdeki hâkim ve savcıların mesleki deneyimlerinin arttırılması amacıyla Başsavcılığımızda eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. Görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcılarımız eğitim amaçlı gelen hâkim ve savcılara gerçek dosyalar üzerinden mesleki deneyimlerini aktarmaktadırlar. Tüm bu faaliyetlerimizi gerçekleştirirken temel ilkelerimiz; insan onuruna ve haklarına saygı, bağımsızlık, tarafsızlık, eşitlik, hakkaniyet, evrensel hukuk ilkelerine, Atatürk ilke ve devrimlerine, hukukun üstünlüğü ve demokratik değerlere, etik ilkelere bağlılık, güvenilirlik, uzmanlık, erişilebilirlik ve tutarlılıktır. Belirlediğimiz vizyonumuz ise ülke genelinde ceza adaletinin sağlanması için yargılama faaliyetlerinin hukuk devleti gereklerine uygun biçimde gerçekleşmesine katkı sağlayan ulusal ve uluslararası alanda saygın ve etkin bir Yüksek Mahkeme Başsavcılığı olarak yer almaktır. Bugün itibariyle bu faaliyetlerimizi 196 Yargıtay Cumhuriyet Savcısı ve 195 personel ile yürütmekteyiz. Başsavcılığımızda Yargıtay dairelerinin iş bölümüne denk gelecek şekilde bölümler oluşturulmuştur. Her bölümde ceza dairesinin yıllık iş çıkartma sayısınca dosya teminini sağlamak amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Savcısı görevlendirilmiştir. Bölümlerde çalışan savcılarımızın düzenledikleri tebliğnamelerde isabet oranımız % 84 civarındadır. İtiraz bölümümüzde altı Yargıtay Cumhuriyet Savcısı görev yapmakta olup, haftada üç gün benim başkanlığımda toplanılmakta, gerek res'en gerek talep üzerine gelen itiraz dosyaları değerlendirilmektedir. Yaptığımız itirazlar Yargıtay dairelerinde ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunda % 95 gibi oldukça yüksek bir kabul oranına ulaşmıştır.

"Tüm bu faaliyetlerimizi gerçekleştirirken temel ilkelerimiz; insan onuruna ve haklarına saygı, bağımsızlık, tarafsızlık, eşitlik, hakkaniyet, evrensel hukuk ilkelerine, Atatürk ilke ve devrimlerine, hukukun üstünlüğü ve demokratik değerlere, etik ilkelere bağlılık, güvenilirlik, uzmanlık, erişilebilirlik ve tutarlılıktır."

Sayın Başsavcım, 15 Temmuz hain darbe ve işgal girişiminin üzerinden 3 yıl geçti... 15 Temmuz sonrasında FETÖ'ye mensup hainlerin bir kısmı Türk yargısı önünde hesap verdi, bir kısmı da hesap vermeye devam ediyor. Hem 15 Temmuz, hem de bu yargılamalar hakkındaki düşüncelerinizi alabilir miyiz?

Bizim yargısal faaliyetlerimiz kapsamında tespitlerimize göre Fethullahçılık ilk oluşumuna Türkiye kaynaklı başlamış, geliştikçe uluslararası boyut kazanmış bir istihbarat yapılanmasıdır. Bu istihbarat yapılanması sonradan terör örgütüne dönüşmüştür. Bu örgütün uluslararası boyuta ulaştıktan sonraki hedeflerinden biri de Türkiye olmuştur. Elimizdeki deliller kesin bir şekilde 15 Temmuz darbe girişiminin Fethullahçı Terör Örgütü (FETÖ) üyelerince organize edildiğini göstermektedir. Bu ülkenin imkânlarını kullanarak yetişmiş insanların ülkenin milli çıkarları dışında bir amaçla örgütlenip ülkemize verdikleri zararlar gözetildiğinde bu bir hainliktir. Bu nedenle 15 Temmuz için "hain darbe girişimi" sıfatını kullanmaktayız. FETÖ'nün ülkemiz aleyhine istihbarat faaliyetleri maalesef çok

Cumhuriyet tarihimizde ilk defa Sayın Cumhurbaşkanımızın "sokağa çıkın, darbeye karşı durun" talimatı ile Türk milleti darbeye karşı koymuş ve hainlerin amaçlarına ulaşmasına engel olmuştur. 15 Temmuz darbe girişiminin amacına ulaşamaması, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere demokrasisine gönülden bağlı milletimizin başarısıdır.

uzun süre fark edilememiştir. Fark edildiğinde etkin mücadele devam ederken Örgüt, Türk ordusu içindeki unsurlarını harekete geçirmiş ve 15 Temmuz hain darbe girişimini gerçekleştirmiştir. Cumhuriyet tarihimizde 1960'dan başlayarak birçok askeri darbe ile demokrasimiz zedelenmiş, demokrasimizin gelişim süreci sekteye uğratılmıştır. Cumhuriyet tarihimizde ilk defa Sayın Cumhurbaşkanımızın "sokağa çıkın, darbeye karşı durun" talimatı ile Türk milleti darbeye karşı koymuş ve hainlerin amaçlarına ulaşmasına engel olmuştur. 15 Temmuz darbe girişiminin amacına ulaşamaması, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere demokrasisine gönülden bağlı milletimizin başarısıdır. Milletimiz, demokrasisini korumak adına o gün şehitler ve gaziler vermiş, ancak demokrasisini vermemiştir. Bu yönüyle artık demokrasimiz vefakâr milletimizin bize armağanıdır. Darbeler karşısında Türk yargısı ilk kez onurlu ve dik bir duruş göstermiştir. 15 Temmuz darbe girişiminin hemen sonrasında darbe girişiminden önce devam eden soruşturmalar nedeniyle açıkça FETÖ'ye mensup olduğu bilinen çok sayıdaki yargı mensubu mesleklerinden ihraç edilmişlerdir. Bunun sonucu ilk derece yargısında görevli hâkim ve savcı sayısında azalma olmuştur. Darbe girişimi üzerine başlayan soruşturmalardaki artış ve aciliyet gözetildiğinde biz Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı olarak, HSYK'nın talebi üzerine adli tatil henüz yeni başlamış olmasına rağmen, tatildeki 41 Yargıtay Cumhuriyet Savcımızı Ankara ve Sincan Adliyelerinde görevlendirdik. Bu meslektaşlarımız yürütülen darbe soruşturmalarında görev almışlardır. 15 Temmuz hain darbe girişimi anayasal düzene ve anayasanın işleyişine karşı suç olması nedeniyle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca bir kısım yüksek yargı mensupları hakkında silahlı terör örgütüne üye olmak suçlamasıyla soruşturmalar başlatılmıştır. Söz konusu yüksek yargı mensuplarının tamamı yetkili kurullarca yapılan değerlendirmeler sonucu mesleklerinden ihraç edilmişlerdir. Bu kişiler hakkında Ankara Cumhuri-

yet Başsavcılığınca hazırlanan fezlekeler görev ve yetki alanımıza girmesi nedeniyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir. Fezlekelerin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gelişinden önce, gerekli hazırlığı yapmak ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı ile koordineyi sağlamak üzere üç Yargıtay Cumhuriyet Savcısı görevlendirilmiştir. Bu kapsamda, 109 Yargıtay eski üyesi, 38 Danıştay eski üyesi, iki Anayasa Mahkemesi eski üyesi, 17 Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi eski üyesi, 12 HSYK eski üyesi ile ilgili olmak üzere toplam 180 fezleke dosyası Başsavcılığımıza geldi. Dört adet dosya da Yargıtay 9. Ceza Dairesince verilen "durma kararı" sonrası bize gönderildi. Böylece toplam soruşturma dosya sayısı 184 oldu. Fezleke sonrasında bu dosyalarla ilgili hazırlık soruşturması yapmak üzere beş Yargıtay Cumhuriyet Savcısı görevlendirildi. Bu savcılar gelen dosyalarla ilgili tüm soruşturma işlemlerini yapma yetkisine haizdirler. Soruşturma dosyaları savcısı tarafından titizlikle incelendikten sonra deliller değerlendirilmiştir. Bu kapsamda bilirkişi incelemesi yapılması, tanık dinlenmesi, MASAK raporu alınması da dahil olmak üzere fezleke sonrasında yapılması gereken soruşturma işlemlerine karar verilmiş ve eksik delillerin ikmali sağlanmıştır. Yapılan soruşturmalar sonrasında; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 108 Yargıtay eski üyesi, 38 Danıştay eski üyesi, iki Anayasa Mahkemesi eski üyesi, 15 Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi eski üyesi ile 12 HSYK eski üyesi hakkında olmak üzere toplam 175 iddianame düzenlendi. İki dosya hakkında birleştirme, üç dosya hakkında kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararlar verildi. Dört dosya ise halen derdesttir. İddianameler düzenlendikten sonra, kovuşturma aşamasında dört Yargıtay Cumhuriyet Savcısı duruşma savcısı olarak görevlendirildi. Tüm yargılama süreci titizlikle takip edildi. Bugün itibariyle Yargıtay 9. Ceza Dairesinde yapılan yargılamalar sırasında 130 dosya hakkında mütalaa hazırlandı ve Daireye sunuldu. Dairece sonuçlandırılan kararlardan altı tanesi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığımızca temyiz edildi, 18 dosya hakkında tebliğname düzenlendi.

Başsavcılığımızın FETÖ ile mücadele kapsamında uluslararası faaliyetlerinden de bahsetmek isterim. Darbe girişiminden hemen sonra, darbe girişimine dair uluslararası alandaki yanlış algı ve bilgilendirmeleri önlemek amacıyla 121 ülke Başsavcısı ile Amerika Birleşik Devletlerinin Eyalet ve Bölge Başsavcılarının (93) dâhil olduğu toplam 214 makama bilgilendirici mektup gönderdim. Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) ile ilgili düzenlenen iddianameler, mahkemelerce verilen gerekçeli kararlar, devlet içe-

risindeki yapılanmalarına dair bilgi ve belgelerle, itirafçı beyanlarının yer aldığı açık kaynaklar taranarak 15 Temmuz darbe girişiminin arkasındaki terör örgütünün FETÖ olduğunu anlatan "Türkiye'de Gerçekleşen 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişiminin Arkasındaki Terör Örgütü" isimli broşür İngilizce ve Türkçe olarak Başsavcılığımızca hazırlanmıştır. Söz konusu broşür daha sonra adli süreçte elde edilen somut veriler ile ilk derece ceza mahkemesi kararları ve Yüksek Mahkeme içtihatları ışığında güncellenmiştir. Sözünü ettiğim broşürleri; Uluslararası Savcılar Birliğinin 12-16 Eylül 2016 tarihinde Dublin'de düzenlenen ve 92 ülkeden 553 katılımcının olduğu 21. Yıllık Konferansında, 10-15 Eylül 2017 tarihlerinde Pekin'de düzenlenen ve 98 ülkeden 510 katılımcının olduğu 22. Yıllık Konferansında ve 9-13 Eylül 2018 tarihinde Johannesburg'da düzenlenen ve 91 ülkeden toplam 411 katılımcının olduğu 23. Yıllık Konferansında ülke başsavcıları ile yapılan ikili görüşmelerde bilgilendirmeler yaparak elden bizzat takdim ettim. Söz konusu broşürler yurt içi ve yurt dışında yapılan ikili görüşmeler sırasında da; Uluslararası Savcılar Birliğinin Başkanı, Genel Sekreteri ve Genel Danışmanı ile İrlanda, Finlandiya, Güney Afrika, Estonya, Angola, Arnavutluk, Makedonya, Kosova, Moğolistan, Filistin, Fas, Maldivler, Çin Halk Cumhuriyeti, Kuzey İrlanda (Birleşik Krallık), İsviçre, Singapur, Afganistan, Suudi Arabistan ülke başsavcıları ile Başsavcılığımızı ziyaret eden yabancı ülke yüksek yargı heyetlerine takdim edilmiştir. Ayrıca sözü edilen 15 Temmuz Broşürleri, yurt dışı temaslarında kullanılmak üzere çok sayıda kamu kurum ve kuruluşlarına da verilmiştir.

Sayın Başsavcım, sizin de malumunuz olduğu üzere Türkiye Adalet Akademisi, ülkemizin ihtiyaç duyduğu hâkim ve savcıları yetiştiren bir kurum... Uzun yıllar ağır ceza mahkemesi başkanlığı, komisyon başkanlığı, Yargıtay üyeliği ve Yargıtay daire başkanlığı yapmış biri olarak, Türkiye Adalet Akademisine de yol göstermek anlamında hâkim ve savcı adaylarının meslek öncesi, hâkim ve savcıların da meslek içi eğitimi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Ülkemizin bilgili, muhakeme yeteneği güçlü, empati kurabilen, sorgulayabilen, meslek etik ilkelerini benimsemiş hakim ve savcılara ihtiyacı vardır. Adalet Akademisinin de öncelikli görevi bu özelliklere haiz hakim ve savcıları Türk yargı teşkilatına kazandırmak olmalıdır. Bu amaçla Adalet Akademisinin yeni yönetiminin çalışmalarını takip etmekteyim. Akademinin yeni Kuruluş Kanununu inceledim. Bu Kanunda yer alan özellikle tam zamanlı öğretim elemanı, yarı zamanlı öğretim elemanı düzenlemelerini destekliyorum ve yararlı olacağı kanaatindeyim. Adaylık sürecinin bu meslek ile ilgili uygulamaya dair araştırma, tespit ve öneriler içeren, nitelikli bir tez ile sonuçlandırılması ciddi bir farkındalık yaratabilecektir. Akademide verilmesi kararlaştırılan derslerin modülleri olmalıdır. Bu sayede, ders veren meslek mensupları kişisel görüşlerinden ziyade kurumsal görüşleri anlatmış olurlar. Modüller lisans eğitiminde anlatılanların tekrarı mahiyetinde değil elbette. Olaysal ve uygulamaya dönük çalışmalar, içtihat incelemeleri gibi. Hâkim-savcı adaylığının akademi dışındaki yani adliyelerdeki kısmının da akademi tarafından düzenlenmesi, takibinin olması ve verimlilik yönünden de ölçümlenmesi gerekmektedir. Bu anlamda, Yargı Reformu Stratejisinde yer alan hâkim-savcı yardımcılığına mutlaka Adalet Akademisinin etkin şekilde dâhil olması gerektiğini değerlendirmekteyim. Dikkat edilmesi gereken bir başka konu da adaylara "ceza hükmü nasıl kurulur" eğitiminin yanı sıra "beraat hükmü nasıl kurulur" eğitiminin de verilmesi gerektiğidir. Çünkü kurulan ceza hükümlerinin önemli bir kısmının "sanığın beraati gerekir" tespiti ile yüksek mahkemece bozulması bu yönde bir eksiklik olduğunu düşündürmektedir. İddianame düzenlenmeden önce soruşturmaların tam ve eksiksiz tamamlanması bilinci mutlaka adaylara verilmelidir. Ülkemizde açılan davaların yarısına yakınının mahkûmiyetle sonuçlanmaması bize soruşturmaların yetersizliği dolayısıyla gereksiz yere insanlara sanık sıfatının yüklendiğini, masumiyet ve lekelenmeme hakkının zedelendiğini göstermektedir. Bu konudaki eksikliğin Adalet Akademisinde ölçümlenip giderilebileceğini düşünmekteyim. Bazı yabancı ülke uygulamalarında olduğu gibi, hakim ve savcı adaylarının mesleğe kabulünden önce etkin psikolojik yeterlilik testlerinden geçmelerini önemsiyorum. Zira meslek insana dairdir.

Sayın Başsavcım, son olarak hâkim ve savcılar ile hâkim ve savcı adaylarına ne gibi önerileriniz olabilir? İyi bir hukukçu kendisini geliştirmek için neler yapmalı ve hangi alanlara yoğunlaşmalıdır?

Mecellede hakimin nitelikleri "hakîm, fehîm, müstakîm, emîn, mekîn ve metîn olmalıdır" şeklinde ifade edilmiştir. Ben bu özellikleri hakim ve savcılarımızda görmek isterim. Hâkimlik ve savcılık güçlü muhakeme gerektiren bir kariyer mesleğidir. Ceza hukukunda yasaklanmayan her eylem serbesttir. Öyleyse bir ceza hukukçusunun bilmesi gereken ilk şey "neyin yasak olduğu"dur. Bilindiği gibi kanunlar soyut ve genel kurallardır. Kanunlar doktrin, içtihatlar ve uygulama ile somut görünürlüğünü kazanır. O halde bir ceza hukukçusunun öncelikle gerek doktrin gerek içtihatları okumayı yaşamının olmazsa olmazı haline getirmesi şarttır. Dediğim gibi, meslek muhakeme mesleğidir. Sorgulayabilmeyi geliştirmeden muhakeme olmaz. Hukuk fakültelerinde "hukuk felsefesi, kamu hukuku ve siyasal düşünceler tarihi" derslerinde okutulan düşünürlerin eserlerini okumanın sorgulama yeteneğini geliştirmede etkisi olduğunu düşünmekteyim. İyi bir hâkim-savcı, karşılaştığı her olayda neden-sonuç ilişkisini mutlaka kurabilmelidir. Yalnız sonuca odaklanmak adalet sağlamaz. Sonuçlar neden ile ilişkilendirilmelidir. Örneğin bacağa isabet etmeyecek şekilde ateş etme eylemi salt sonuca bakan için yaralamaya teşebbüs denilip geçilebilen bir eylemdir. Böyle basit bir yaklaşım ile eylemin soruşturması tamamlanırsa adalet sağlanmaz. Hatta daha vahim olaylara bile sebebiyet verilebilir. Sorgulayabilen bir hâkim-savcı ise eyleme sevk eden nedenlere, icra tarzına, ateş edilen mesafeye, ateş edenin yeterliliğine, ateş edilen silahın yeterliliğine ve sair birçok unsura bakıp araştırdığında silahla tehditten, öldürmeye teşebbüse kadar gidebilen bir vasıflandırmaya ulaşabileceği gibi, yerine göre bir saldırıyı def etmek amacıyla suç teşkil etmeyen meşru bir eylem sonucuna dahi ulaşabilir. Somut olayın özelliklerine göre eylemi vasıflandıramayana ne iyi hâkim ne de iyi savcı denilir. Adalet doğru muhakemeden geçer. Muhakeme ise geliştirilebilir bir farkındalık olayıdır. Bu nedenle öncelikle genç meslektaşlarıma ve adaylara muhakeme yeteneklerini geliştirmeleri için düşünürlerin eserlerini okumalarını tavsiye ederim. Ayrıca mesleki yeterliliklerini geliştirmek için de doktrin ve içtihatları okumayı yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası haline getirmelerini tavsiye ederim. Ayrıca iyi bir hâkim-savcının içinde yaşadığı toplumun tarihini, kültürünü, geleneklerini, göreneklerini de çok iyi bilmesi ve tanıması gerekir. Tanımadığınız bir topluma adalet dağıtamazsınız. Diğer taraftan, küreselleşen dünyada yabancı meslektaşlar ile doğrudan iletişimin sağlanması, evrensel hukuk literatürünün ilk kaynaktan takibi ve uluslararası toplantılara aktif katılımın sağlanması için hukuk terminolojisine vakıf yabancı dil bilgisini de önemserim.

Unutulmamalıdır ki Şeyh Ali Semekandi'nin dediği gibi "Yerler ve gökler adalet sayesinde ayakta durur..."

Adalet Bakan Yardımcısı Selahattin MENTEŞ:

"TARAFSIZ VE ETKİLİ OLMAYAN BİR YARGI, BAĞIMSIZ DA OLAMAZ"

Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı Selahattin MENTEŞ, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezinin düzenlediği Çarşamba Söyleşileri programında, 23. Dönem hâkim ve savcı adayları ile bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen Çarşamba Söyleşileri programında; hakim ve Cumhuriyet savcısı adayları ile bir araya gelen Adalet Bakan Yardımcısı Sayın Selahattin MENTEŞ, hukukun üstünlüğü ile yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı arasında yapısal bir bağ bulunduğunu, tarafsız ve etkili olmayan bir yargının bağımsız da olamayacağını belirtti.

Ayrıca kutsal bir görevi ifa eden hâkim ve savcıların üzerlerine düşen vazifeyi yapmalarının en temel görevleri olduğunu, bu görevi yerine getirirken tarafsızlık ve bağımsızlığın hem kamuoyuna, hem de taraflara gösterilmesinin de gerekli olduğunu söyledi.

Türkiye Adalet Akademisi Daire Başkanları ve Akademide görevli hakimlerin de katıldığı programda, Sayın MENTEŞ, hâkim ve Cumhuriyet savcısı adaylarının sorularını da yanıtladı.

Söyleşinin ardından, Türkiye Adalet Akademisi Daire Başkanı Uğur PARLAK tarafından Adalet Bakan Yardımcısı Sayın MENTEŞ'e günün anısına plaket takdim edildi.

HSK Başkan Vekili Mehmet YILMAZ:
"HUKUKÇU KALİTESİ, BİRİKİMİ VE ÇALIŞMA AZMİ KONUSUNDA HİÇBİR ÜLKEDEN GERİ DEĞİLİZ"

Hakimler ve Savcılar Kurulu Başkan Vekili Mehmet YILMAZ, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezinin düzenlediği Çarşamba Söyleşileri programında, 23. Dönem hâkim ve savcı adayları ile bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen Çarşamba Söyleşileri programında; hakim ve Cumhuriyet savcısı adayları ile buluşan HSK Başkan Vekili Sayın Mehmet YILMAZ, hâkim ve savcılık mesleğinin önemine dikkati çektikten sonra hâkim ve savcıların görevlerini yaparken nelere dikkat etmeleri konusunda nasihatlerde bulundu.

Hukukçu kalitesi, birikimi ve çalışma azmi konusunda hiçbir ülkeden geri olmadığımıza dikkati çeken Sayın YILMAZ, hâkim ve savcıların adaletin tecellisi için en doğru şekilde karar vererek ve mesleki sorumluluk bilinciyle davranarak, toplum nezdindeki saygınlıklarını korumaları gerektiğini vurguladı.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin ÖZDEMİR, Daire Başkanları ve Akademide görevli hakimlerin de katıldığı programda,

Sayın YILMAZ, hâkim ve Cumhuriyet savcısı adaylarının sorularını da yanıtladı.

Söyleşinin ardından, HSK Başkan Vekili Sayın YILMAZ'a Akademi Başkanı Muhittin ÖZDEMİR tarafından günün anısına plaket takdim edildi.

TBB Başkanı Av. Prof. Dr. Metin FEYZİOĞLU:
"TÜRK MİLLETİ ADINA KARAR VERMEK MİLLİ AHLAK VE MİLLİ BİRLİK RUHU GEREKTİRİR."

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av. Prof. Dr. Metin FEYZİOĞLU, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezinin düzenlediği Çarşamba Söyleşileri programında, 23. Dönem hâkim ve savcı adayları ile bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen Çarşamba Söyleşileri programında; hakim ve Cumhuriyet savcısı adaylarına tecrübelerini aktaran Sayın Feyzioğlu konuşmasında, Türk Milleti adına karar vermenin milli ahlak ve milli birlik ruhu gerektirdiğini, hazırlık çalışmalarında bizzat yer aldığı Yargı Reformu Strateji Belgesini çok olumlu bulduğunu ve Türkiye Barolar Birliği olarak hem Adalet Bakanlığı, hem de üst yargı ile en uyumlu çalışma dönemlerini yaşadıklarını önemle belirtti.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, Daire Başkanları ve Akademide görevli hakimlerin de katıldığı programda, Sayın Feyzioğlu, hakim ve Cumhuriyet savcısı adayları tarafından yöneltilen soruları da yanıtladı.

Söyleşinin ardından Türkiye Adalet Akademisi yerleşkesinde bulunan İnsan Hakları Merkezi, kütüphane ve duruşma salonunu ziyaret eden Sayın Feyzioğlu'na Akademi Başkanı Muhittin Özdemir tarafından Türkiye Adalet Akademisinin eğitim vizyonu ve pratik uygulamaları hakkında bilgi verildi.

Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı Metin KIRATLI: "HÂKİM VE SAVCILARIN AYNI ZAMANDA İYİ BİRER YÖNETİCİ DE OLMASI GEREKİR"

Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı Metin KIRATLI, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezinin düzenlediği Çarşamba Söyleşileri programında, 23. Dönem hâkim ve savcı adayları ile bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen Çarşamba Söyleşileri programında; hakim ve Cumhuriyet savcısı adayları ile buluşan ve hâkim ve savcıların yönetici vasıfları üzerinde duran Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı Sayın Metin KIRATLI, hâkim ve savcıların aynı zamanda iyi birer yönetici olmasığı gerektiğini belirtti.

Hâkimlik ve savcılık mesleğinin ayrı bir değere haiz olduğunu ifade eden Sayın KIRATLI, Mecelle'de sayılan hâkimin vasıflarının bütün hâkim ve savcılar için rehber olması gerektiğine, anayasa, kanun ve vicdani kanaatlere bağlı kalarak karar vermenin önemine vurgu yaptı.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, Daire Başkanları ve Akademide görevli hakimlerin de katıldığı programda, Sayın KIRATLI, hakim ve Cumhuriyet savcısı adayları tarafından yöneltilen soruları da yanıtladı.

Söyleşinin ardından, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı Sayın KIRATLI'ya Akademi Başkanı Muhittin ÖZDEMİR tarafından günün anısına plaket takdim edildi.

KİME NE FAYDASI VAR

Aybüke ERDEM
Hâkim

Dünya bu geçici bir telaş,
Her gün ölüme yaklaşıyoruz yavaş yavaş,
Ona çalış buna uğraş,
Bir o yana bir bu yana savrulmanın
Kime ne faydası var.

Düşün tek tek hayatını,
Getir hadi geçen zamanı,
Sen de çok hata yapmadın mı,
Beyhude ömrün kime ne faydası var.

Kiminin derdi dünyalardan büyük,
Omuzlarına ağır gelir taşıdığı yük,
Bilmez ki o yük bir mükâfat,
Ebedi saadetin anahtarı demiş birçok zat,
Sahip olduklarınla yetinmemenin
Kime ne faydası var.

Taş değdi mi ayağına eyvah etme,
Sevin seni hatırlayan var diye,
Elem keder hepsi geçer,
Hayıflanmanın kime ne faydası var.

Bugün yarın öbür gün,
Bir bakmışsın geçip gitti ömrün,
Anı yaşa ancak ölümü unutma,
Ahiretin de var sonuçta,
Ertelemenin kime ne faydası var.

Düşmez kalkmaz bir Allah,
Tövbeleri kabul eden sonsuz affedici,
Duaları geri çevirmeyen hep verici,
Sen bir adım atsan yetmez mi?
Umutsuzluğun kime ne faydası var.

ADL

Furkan Reşit KAFAF
Cumhuriyet Savcısı Adayı

Nedir adli bunca değerli kılan
Onu böyle göğün direği kıldıran
Hangi pazunun kuvveti var ki,
Adlin tecellisinden daha etkili olan

Nedendir peygamber postu derler bilinir mi
Bilinir mi hiç neden her tecellisinde,
Herkes adle boyun eğer
Ve bilinir mi
Altından kaselerde sunulsa da en tatlı şerbetler,
Bu yolda şehit olan Mehmetler
Onu ellerinin tersi ile iter

Bilinir mi hiç
Bu postun üstünde oturulup da
Ses çıkarılmazsa, bir bebek vurunca Akdenizin kıyısına
Yer ve gök teeddüp eder.

Neden geç gelince adalet
Kimse tanımaz onu
Söyler misiniz, neden her yerde dakikliği ile meşhurdur adalet

Sorulmaz mı hiç, neden kanunlara sığmıyor adalet
Neden ancak vicdanlarda yer bulunca, çağıldar gönüllerde adalet.

Ey hesabın solmaz koruyucusu!
Sen olmasan neye yarardı bu şanlı gidişler.

Ama bilmezler
Kuşlar ne için öter
Neden değerlidir terazi, neyi ölçer kefeler
Acaba kimi bekliyor semada
İbrahimler, Ömerler
Neden düştü toprağa güler yüzlü selimler
Nasıl suladı vatan toprağını
Henüz onbeşinde erenler
Niçin haşrolunacak ölüler,
Hangi hesap için dizilecek sırata
Nesiller boyu nesiller
Kitapta yaradan, bunun cevabına
Adalet der, adalet der.

Muhammed SÖNMEZ
Hâkim Adayı

ADALET NEDİR, NEREDEDİR?

Adalet nedir? "Kadı"nın hükmü müdür? "Hâkim"in nizayı çözmesi midir? "Kanun"un uygulanması mıdır? Hak edene hakkını teslim etmek midir adalet? Nedir? Nerededer?

Adalet varlıkla ortaya çıkan bir olgudur. Yaratılışla ortaya koyulan nizamdır. Evrenin oluşmasında, gezegenlerin dizilişinde, mevsimlerin sırasında, gündüz ile gecede, dünyaya gelen canlıda, canlıların aldığı nefeste hep adalet vardır.

Hz. Adem'in cennetten çıkarılması bir adalettir. Çünkü yasak olanı işlemiştir. Habil ile Kabil davasında Kabil'in kötü addedilmesi de. Hz. Nuh'un gemisine binebilenlerin aldığı ödül ve o gemiye binemeyenlerin helâkı da.

Hz. İbrahim'in içine atıldığı ateşin serinliği de onu ateşe atan Nemrut'un bir sinek ile helâkı da adalettir. Hz İsmail'in boynundaki bıçak da. Bu bıçak sadakat ve teslimiyettir. O yüzden mazlumu ve salihi kesmemiştir.

Lut kavminin helâkı da adalettir.

Hz. Yakup'un gözyaşları, Hz. Yusuf'un kuyuya atılması ve Mısır'a sultan olması da. Yakup'un gözyaşları bir beşere duyduğu derin sevgiden kendisini soyutlayamamasının bedeliydi, Yusuf'un kuyuya atılması ise kardeşlerinin imtihanı ve Yusuf'un Mısır'a sultan olması ise onun mükâfatıydı.

Hz. Eyüp'ün sabrının karşılığı adalettir.

Firavunun kendi elleriyle Hz. Musa'yı büyütmesi, Kızıldeniz'in Hz. Musa'ya açılması, firavuna ise kapanması da. Su söndürür ateş yakar ya; Hz. İbrahim'e ateş serin oldu, firavunu ise su yaktı. İşte bu da bir adalettir.

Hz. Süleyman'ın dünyayı kucaklayan hükümdarlığı da adalettir.

Hz. İsa'nın türlü işkencelerle ve çarmıha gerilerek eceli gelmediği halde ölüme zorlanması sonucunda bihakkın teslim edilmek ve kalan ömrünü yeniden dünyada yaşamak için geri gönderileceği kaydıyla göğe yükseltilmesi de.

Ve kutlu nebi Hz. Muhammed Mustafa'nın hayattı da adalettir.

Dudaklarından dökülen sözler, yaptığı işler, attığı adım, aldığı nefes, yönelttiği bakış, verdiği selam, yediği yemek, içtiği su hepsi... Çünkü dudaklarından Furkan döküldü, yaptığı işler sünnetti, aldığı nefeste Hu vardı, bakışları hep helal olana yöneldi, selamında sevgi vardı, yediğinde besmele, içtiğinde şükür vardı.

Adalet iyiliği ve kötülüğü ölçen ve karşılığında ceza ve mükâfat veren, bihakkın teslim eden bir terazidir. Kutluların yaşamında da terazinin bir kefesinde kötülük varsa öbür kefesinde ceza vardır. Bir kefesinde iyilik varsa öbür kefesinde ödül vardır. Terazinin kefelerinde iyilik ile kötülük karşılıklı olmaz. Adalet hiçbir zaman iyilikle kötülüğü karşılıklı tartmaz. İyi olana mükâfat, kötü olana ceza verir. İyiliğin büyüklüğü mükâfatın çokluğudur. Kötülüğün ağırlığı ise cezanın fazlalığıdır. İşte adalet budur.

Peki, adalet nerdedir? Yolda mı, sokakta mı, çarşıda mı, pazarda mı, nerdedir? İnsanda mı diğer canlılarda mı, cansızlarda mı, dağda mı, taşta mı, denizde mi insan gözünün göremediklerinde mi? Nerede? Adalet tanrıçası diye adlandırılan Themis'in gözündeki yaşmakta mı, elindeki kılıçta mı, ayağındaki yılanda mı? Nerede?

Adalet, Mete Han'ın kutlularını toplayıp yaptığı ve içinden birliğin çıktığı divanındadır.

Kardeşi Kültegin ile gece uyumayan, gündüz oturmayan, çıplağı giydiren, aç olanı doyuran, başlıya baş eğdiren, dizliye diz çöktüren, üstte mavi gök çökmedikte altta yağız yer delinmedikçe bozulmayacak il ve töre ihdas eden Bilge Kağan'ın taşa kazıttığı yazıttadır.

Kırk çerisi ile Çin sarayını basan Kürşad'ın narasındadır.

Gazneli Sultan Mahmut'un, nurdan bihaber olan Hindistan beldesine nurla ışık götürmek için düzenlediği 17 seferindedir. Atası Bilge Kül Kadir Han'dan el alan, alp iken alperen olan Abdülkerim Satuk Buğra Han'ın inancındadır.

Selçuk atanın İsfahan'da çektiği besmelededir. Tuğrul ve Çağrı Beylerin birliğindedir.

Fetih babası, yalın kılıç Türkmen başbuğu Sultan Muhammed Alparslan Han'ın Malazgirt'te kefen niyetiyle cesaretle giydiği beyaz kaftanındadır. Arkasında duran Oğuz'un elli bin tuğunun ellerindeki kılıçlardadır.

Kutalmış oğlu Süleyman Şah'ın karış karış fetheylediği ve kanını döktüğü, nihayetinde de şahadete erdiği Anadolu'dadır.

Altı yüz bin kişiden oluşan, merhametten ve nurdan uzak, acımasız, zalim hiçbir inanca saygı duymayan, amacı sadece katliam ve para olan, geçtiği her yeri yakıp yıkan haçlı ordusunun karşısına otuz binden ziyade alpıyla korkusuzca çıkan Kılıçaslan'ın cesaretindedir.

Alaiye aslanı, Anadolu Selçuklu kartalı Sultan Alâeddin Keykubat'ın nur ışığı, edep deryası, merhamet ve hoşgörü kaynağı Hz. Mevlana ve babası Bahattin'i Konya girişine kadar gidip, atından inerek karşılamasındadır.

Osman Beyin Edebalı dergâhında gördüğü rüyadadır. Göğsünden çıkan çınardadır. Orhan Gazi'nin azminde, Murat Hüdavendigar'ın Kosova'da şahadetindedir. Niğbolu'da düşmanın üzerine Yıldırım gibi çakan Sultan Beyazıt Han'ın cengâverliğindedir.

Varna'da ordusunun büyük bir kısmı şahadete ermişken ve kendisinin de şahadetine ramak kalmışken Macar kralının ve has ordusunun savaş alanında çukura düşmeleriyle Allah'ın lütfuna mazhar olup zafer kazanan Sultan Murad'ın umudundadır.

Çağ açıp çağ kapayan, kadı hükmü ile kolunun kesilmesine baş eğen Fatih Sultan Mehmet Han'ın Topkapı'dan İstanbul'a girerken elinde tuttuğu meşaledeedir. Ulubatlı Hasan'ın vücuduna aldığı kırk ok darbesiyle yıkılmayıp burçlara diktiği sancaktadır.

"Bir sada duymak için sahralara düşen" ve sahrada atından inen, adına hutbe okunurken Mekke ve Medine'nin "sultanı" söylemine karşı "kölesi" diye itiraz eden, sultanlık ömrü hep seferlerde geçen, hiddeti hep sınırda olan ama merhameti de olan Yavuz Sultan Selim Han'ın hilafetindedir.

Babasından aldığı emaneti ötelere taşıyan, üç kıta ve yedi denizin hâkimi olan, peygamberi rüyasında görüp Rodos'u fetheden, dünyayı avuçlarının içine sığdıran, Mescidi Aksa'nın kapısına, diğer inançlara karşı duyduğu hoşgörü sebebiyle "La İlahe İllallah İbrahim Halilullah" yazdıran, Mohaç'ta dünyanın en kısa süren meydan muharebesinden zaferle ayrılan, yaşına aldırış etmeden, ordusunun başında Zigetvar'a ölüme yürüyen, "sultanlar sultanı, hakanlar hakanı krallara taç giydiren Allah'ın yeryüzündeki gölgesi" "alemin karargahı olan tahtın" sahibi, Büyük Türk, Muhteşem Süleyman'ın kanuniliğindedir.

Preveze'de yerle yeksan olacakken Allahın lütfuna mazhar olan ve Kuran ayetlerini yazdırıp denize attırması sonucu rüzgârın yönünün değişmesiyle muzaffer olan denizler aslanı Barbaros Hızır Hayrettin Paşa'nın inancındadır.

Revan ve Bağdat aslanı, pehlivanların başı, altmış kiloluk gürzü tek eliyle kavrayıp savuran IV. Murat'ın yiğitliğindedir.

Ecdadının kurduğu imparatorluğu yeniden eski gücüne kavuşturmak isteyen, ayakları yere değdiği anda hep abdestli olan, her gece Resulullah'a salavat getiren, asırlarca faydası devam edecek projelere imza atan, manevi huzuru rahatsız olmasın diye hicaz demir yoluna keçe döşeten, Ulu Hakan II. Abdülhamit Han'ın bilgeliğindedir.

"Eğer Türkler beni Akka önünde durdurmasaydı bütün doğuyu ele geçirmek işten bile olmayacaktı, savaşı kazansaydım doğunun fatihi olur ve Paris'e İstanbul üzerinden dönerdim" diyen, bütün Avrupa'nın karşısında titrediği Napolyon Bonapart'ı bozguna uğratan Türk vezir ve komutan Cezzar Ahmet Paşa'nın azmindedir.

Hainlerin devleti hançerlemesi üzerine Medine'de İngiliz kuşatması altında kalan ve İstanbul hükümetinin Medine'yi boşalt talimatı üzerine "Peygamberin kabrinin bulunduğu Medine'deki Türk bayrağını kendi ellerimle indiremem" diyerek emre uymayan ve Medine'yi iki yıl yedi ay savunan, komutanları da dahil bir çok İngiliz askerini esir alan, kutsal emanetlere zeval gelmesin diye İstanbul'a taşıtan Türk Kaplanı, Medine Müdafii, Çöl Kaplanı Fahrettin Paşa'nın bağlılığındadır.

Çanakkale'de "Ben size savaşmayı değil ölmeyi emrediyorum" diyen, Conkbayır'da, Arıburnu'nda, Anafartalar'da düşmana dur diyen, "Hattı müdafaa yoktur sathı müdafaa vardır. O satıh bütün bir vatandır" diyen, 26 Ağustos 1071'de Türk yurdu olan Anadolu'nun Türk yurdu kalacağını tescillemek için 26 Ağustos 1922 de Büyük Taarruzu başlatan, ülkesini ve milletini muasır medeniyetler seviyesine çıkarmak için hedefler koyan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün gayesindedir.

İki bin yıllık tarihimizin içinde canını devlete, millete, inanca feda eden yiğitlerimizin ruhlarındadır. Devraldığı sancağı yere düşürmemek için gecesini gündüzüne katan devlet liderlerinin emeklerindedir. Asırlar boyunca taşınan sancaktadır. 16 Türk devletinin bayrağındadır. Bayrağımızın alında, hilalinde, yıldızındadır.

Mevlana'nın hoşgörüsünde, Yunus'un sevgisindedir.

Adalet, yalnız rabbine vav, gayrıya elif olan, zulmün ve haksızlığın karşısında bazen ürken ama asla korkmayan, rabbinin kapısını hep çalan, parayı pulu elinin tersiyle itip ideallerine gelen, onurunu tartacak ölçek olmayan, vatanına, milletine, devletine, ecdadına, bayrağına, tarihine, rabbine bağlı

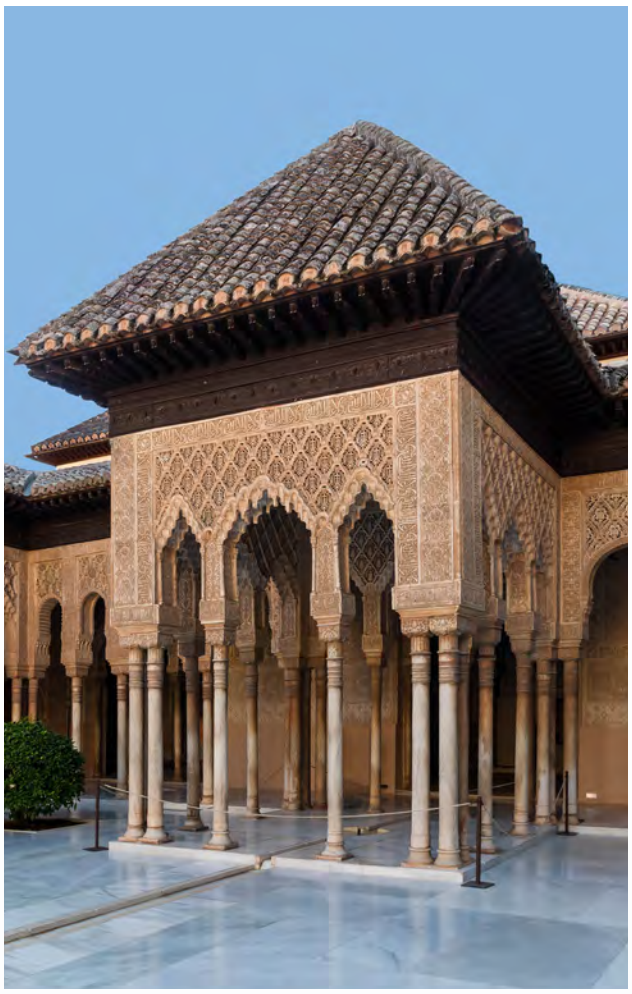

olan, bu uğurda zırhı, miğferi, kalkanı ve hatta kını olan ama henüz kılıcı olmayan "yazanın" ideallerinde, hedeflerindedir.

Ey Türk! Adalet Hak'tır ve adalet senin içindedir.

Cihan yeniden adalet nuruna kavuşmak için seni beklemektedir. Sakın gücüm yok deme. Gazi'nin de dediği gibi "Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır." Bu ecdat seninse gelecek de senindir...

M. Huzeyfe ERDEMİR
Cumhuriyet Savcısı

BİR İHANETİN FİKİR PENCERESİ

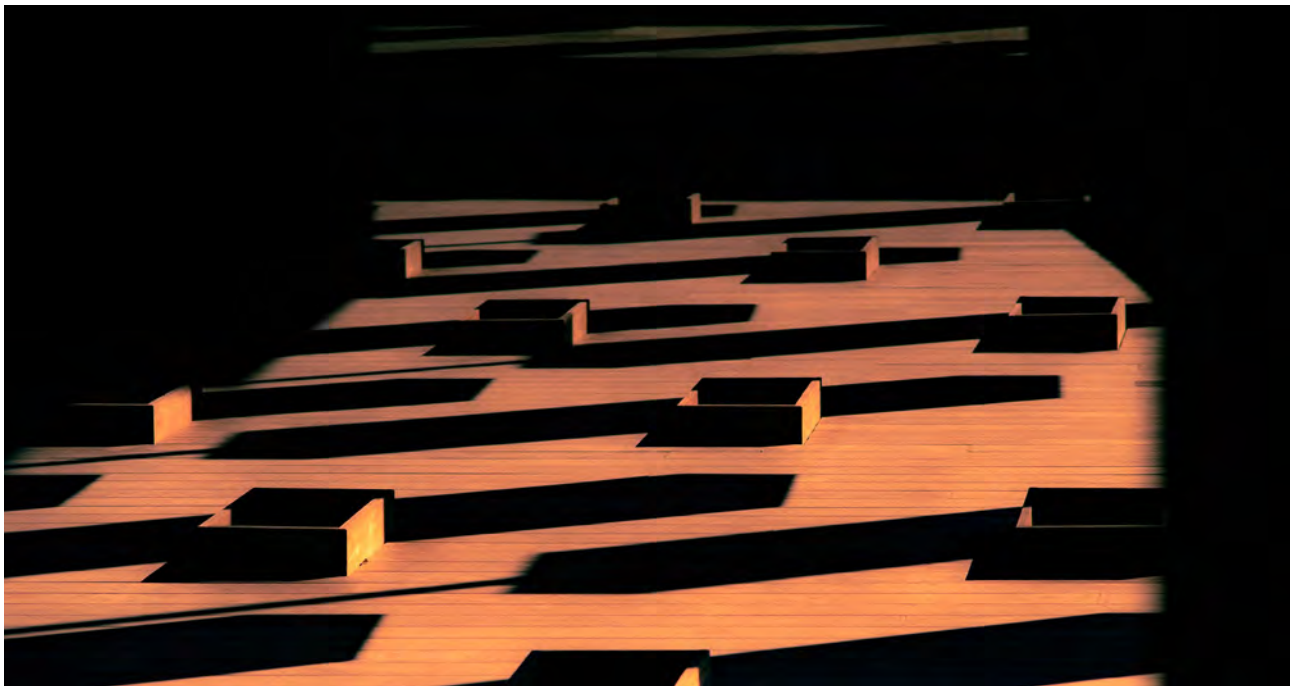

İnsan inanmak üzere kurulu bir hayatın mümessilidir. Ulvi yahut sufli ne şekilde olursa olsun nereden tezahürlerini bulursa bulsun hayatının merkezine inanmak hasletini koyar. Mesela kimi tuttuğu takımın inananıdır. Onun için ne gerekiyorsa yapar. Hayatını ne minvalde feda etmesi gerekiyorsa elinden geldiğince feda eder bu inancına. Hakeza kimisi hayatının merkezine sevdiği kadını koyar. Hayatını ona göre şekillendirir. Bu şekillendirme yaşadığı hayatından tutun da kendi iç hassalarını yani öfkesini, sevincini, hüznünü, kederini dahi şekillendirir. Çünkü gerçekten inanmıştır. Mesela inanma duygusunu alsanız insanın hayatından yahut da almasanız öteleseniz hayatının merkezi muhitinden, dönüp baktığınızda ortalıkta ne insan kalmıştır ne de yaşama ideali. Bu minvalde Abdulhakim Arvasi Hazretleri "İnan da odun parçasına inan" demiştir. Çünkü insan odun parçasına dahi inansa odun parçasına dairliğin çilesini çeker ve bu inancından her türlü verimi tüttürür. İşte insanın, hayatının en merkezi konumuna aldığı inanma hasleti, tarihi serüveni içinde de hep manipülasyon heveslilerinin, kitleleri kendine çekmek ve oradan ulvi yahut sufli hareketler neşet ettirmek idealli ilgisini çekmiştir.

Tarihi, an'ımızın gerisinde kalanlar olarak tanımlarsak eğer uzak yakın farkını gözetmeden, tarihi bir gerçekliği geçtiğimiz haftalarda en şiddetlisi ve çarpıcısıyla yaşadık. Bir rivayete göre her yüzyılda gelen müctehidlere paralel belki her 10-15 yılda bir gelen inancı istismar şebekeleri; başta inanmak hassasına olan güveni sarsarken, ihaneti, zulmü kendi istismarlarına aldırmayan kitlelerin üstünde rahatlıkla uygulayabilmektedirler. Bu zulme maruz kalan kitleler tarihin o an'ında, zulmü ilk defa kendilerinin başından geçen bir hadise olarak telakki etseler de biraz tarihsel araştırma, hadisenin dediğimiz gibi neredeyse her 10-15 yılda bir bu minvalde tecelli ettiğini kiminin istediği verimleri elde ettiği, kiminin de mağlup olarak yalnızca inanma hafızamızda derin yaralar açarak tarihin çöplüğüne gittiğini göstermektedir. Fakat hakikat her devirde tektir. Ulvi inanma hasletini bu hakikatin limanına demirleyen insan, rüzgar hangi yönden esse ve şiddeti hangi güçte tecelli etse de sarsılmaz ve hadiseyi tüm alakalarından soyutlayarak demirlediği limanın sahihliğini bir kez daha tescil eder.

Tüm bunların yanında insanın öyle bir özelliği var ki, hakikate sabitlenince çok ulvi, fakat istinatını kaybettiği zaman ise korkunç derece de suflidir. Birçok insanın gözlerinin bağlanmasına, hayatlarının kendi elleriyle mahvolmasına sebep olabilmektedir. Nedir bu özellik diye soracak olursak 'hoşgörü'dür adı. İnancımızın en temeline yerleşmiş cüzlerden biridir hoşgörü. Bunun paralelinde insan olmaklığımızın temel taşlarından biridir. Mesela hoşgörüsü olmayan bir anne hayal edilebilir mi. Anne ve hoşgörü birbirini hatırlatan iki hususiyettir. Fakat tedavi olması gereken çocuğunu ameliyat masasına hoşgörüsünden yatırmayan annenin hoşgörüsü de tartışılır hale gelir aynı minvalde. İşte inancın temel taşı hoşgörüyü, mesnedinden uzaklaştırınca ortaya ne derece vahim bir tablo çıktığını da gördük kısa bir zaman öncesinde.

İnancı merkezine almış insan, bu inancın fiiliyatına dair de zihninde yöntemler belirler. Çünkü birçok inanç, fiiliyatı olmadığı müddetçe güdük kalır. Mesela tuttuğu takıma inanmış bir insan, bu inancını bilet alıp stadyumda maç izlemek fiiliyatına geçirmediği yahut takımının formasını almadığı sürece bu inancında samimiyetsizlik ibareleri, güdüklük belirtileri ortaya çıkar. İşte bu minvalde ulvi bir inancın müntesipleri, inançlarının fiiliyatlarının yöntemlerini bu inanç çerçevesinde düşünürler. Çünkü aşağılık bir yöntemle ulvi başarılar elde edilemez. Bu sebepten ötürü başarıya giden yolda her yöntem mübahtır anlayışı temelinde başarının hedefi olan inancın, aslına sadık olunmadığının ve buralardan başka verimler elde etmenin asıl amaç olduğunun alametidir. Maalesef ki bundan kısa bir süre önce sözde ulvi inançları uğrunda her yolu

mübah gören, bu uğurda adam kayırmaktan, ayak kaydırmaya, masum sivilleri gözlerini kırpmadan öldürmekten, iftiraya kadar her yolu deneyenleri gördük milletçe, ümmetçe.

Önemli bir hususiyetse inancın liderliğidir. Lider inancın müntesiplerinin yetiştirdiği kendi içlerinden çıkıp onlara önderlik eden kimsedir. Liderde olması gereken özellikler her inancın, anlayışın kendi iç dinamiklerine göre şekillendirilip dallanıp budaklandırılabilir. Tarihsel olarak da hadiseleri kitleler değil, liderler en fazla olsa olsa konseyler yönetmiş ve ortaya çıkarmışlardır. Kitleler inançlarının doğrultusunda benimsedikleri liderlerinin yolunda ve onların direktifleri doğrultusunda hadiselerin içinde bulunurlar. İşte bu hususiyeti bilen inanç manipüle ediciler, geçmişten beri yetiştirdikleri liderleri o inancın müntesipleri içinden çıkmış gibi göstererek kitlelerin başına getirmiş ve kendi arzuları doğrultusunda yönlendirmişlerdir. Kitleleri oluşturan insanlar ise, fert fert hakikate demirli inançları olmadığı müddetçe kolayca bu sahte liderlerin peşinden gidebilmekte, onların direktifleri doğrultusunda her işi icra edebilmektedirler. Tüm bunları nereden mi çıkardık, bir süre önce güya bu toprakların çocuğu, bu inancın müntesipleri arasından çıkmış sahtekar bir liderin ve kitlesinin neler yapabileceğini gördük de oradan.

Abdullah HAZIR
Cumhuriyet Savcısı

A-D-A-L-E-T ÜZERİNE

Adalet nedir sorusu üzerine hemen herkesin edebileceği bir iki kelam sözü vardır. Kimi adaletsizlikten yakınırken kimisi ilahi adaletten dem vuracak, kimisi de mahkeme salonlarında yazılı olan "adalet mülkün temelidir" sözünden konuya girecektir. Esasen layık olana layık olduğunu teslim etme şeklinde betimleyebileceğimiz adalet üzerine insanlığın var olduğu ilk günden bu yana çok şeyler söylenmiştir.

"Yapıya taş, sofraya aş, devlete baş bulmak gecikse de adaletin gecikmemesi, tez verilmesi gerektiğini" söyleyen de olmuştur, "bir saat adaletle hükmetmenin bir sene ibadet etmekten daha hayırlı olduğunu" söyleyen de. Ben ise bu yazıya başlamadan önce adalet nedir sorusunu kendi kendime sorduğumda adaletin anlamını yine adalet kelimesinin içinde buldum.

Adaletin A'sı akıldır.

Anlama aleti, düşünme kabiliyeti, doğru ve yanlış konusunda muhasebede bulunabilme gücü olarak tanımlayabileceğimiz akıl, adalet için olmazsa olmaz unsurdur. Adaletin tesisinde rol almış kişilerin açacakları ilk kitap, bakacakları yegane kılavuzdur akıl. Kiraya verilen, başkalarının hizmetine sunulan akılla kurulmaya çalışılacak adalet olsa olsa zulüm olacaktır. Oysa akıl bağlanması gerektiği yere yani hakka (Hak'ka), hakikate, hakkaniyete bağlanmalı ve gerçek amacına hizmet etmelidir.

Adaletin D'si doğruluktur.

Adalet ve dürüstlükle çok yakın ilişkisi bulunan doğruluk her durumda doğru olana yakışır şekilde eğilip bükülmeden dimdik durabilme halini ifade eder. Öyle ki hakiki manada doğruluk; akıl süzgecinden geçen düşüncelerdeki doğruluk ile yine düşüncenin dış dünyaya yansıması olan söz ve davranışlardaki doğruluğu da kapsar niteliktedir. Düşüncenin gerçekle uyuşması olarak bilinen doğruluğun bir diğer türevi de istikamettir. İstikamet ise varılmak istenen nokta ile bu noktaya götüren yolu temsil eder. O halde kısaca şöyle söyleyebiliriz; doğruluk vasıtasıyla, doğru istikamette gidilen yolun sonu adalete çıkacaktır.

Adaletin ikinci A'sı asalettir.

Birçok anlamı bulunan asaletin ilk akla geleni vazife edinilen görevi sahiplenme, o görevi geçici olarak yürütmeme ve görevi içten sahiplenerek emaneten bakmama durumudur. Asaletin ete kemiğe bürünmüş haline asil insan deriz. Asil insan yüksek karakterli, farklı durumlar karşısında eğilip bükülmeyen, sıradanlaşmayan, onurlu ve vakur duruşunu kaybetmeyen, küçük hesapların adamı olmayan, hak yemeyen, hakkını da yedirmeyen, ruhunu kirletmeyen insandır. İşte şaşmayan adalet terazisi için adaleti tesis etme görevini asil insanlara vermek bir zorunluluktur.

Adaletin L'si liyakattir.

Sözlük anlamı itibariyle layık olma, gerekli yeterliliğe, yeteneğe ve uygunluğa sahip bulunma olan liyakat esasında toplum adına, toplum için çalışılacak göreve en uygun ve en layık kişiyi getirme durumudur. Aslında bu tanım bizi yazımızın başındaki "layık olana layık olduğunu teslim etme" şeklinde açıkladığımız adalet tanımını hatırlatacaktır. İşte liyakat ve adalet, adeta siyam ikizleri misali birbirinden ayrılmaz iki kardeş kurumdur.

Adaletin E'si emanettir.

Güvenilir olmak, kendisine inanılmak, itimat edilmek olan emanet aynı zamanda da peygamberlerin vasıflarındandır. Ne tesadüftür ki adalet dağıtma işine de peygamber postu giymek denilir. Adaletin tesisinde görev alanlara emanet edilen insanların haklarıdır, daha da ötesi hayatlarıdır. Adil insan aklından, doğruluğundan ve tarafsızlığından emin olunandır.

Adaletin T'si ise tevazudur.

Alçak gönüllülük olarak karşılayabileceğimiz tevazu üstlenilen görev üzerine kibre kapılıp karşısında bulunulan insanları aşağılamamak, küçük görmemek şeklinde açıklanabilir. Adaletin tesisinde rol alan kişilerin sahibi bulundukları mesleğin onurunu zedelemeden, dik duruşlarını bozmadan, devletin görünen yüzü olduklarının farkında olarak mütevazi bir şekilde vatandaşla muhatap olmaları büyük önem arz etmektedir.

Velhasılı, adaletle ilgili çok şey yazılıp çizilebilir, çok şey söylenebilir. Bana göre adalet, A-D-A-L-E-T'tir. Sözde değil özde adalet için, toplumun namusu görülen adalet için öncelikle adalete inanan, inandığı bu kutsal değerler uğruna da gerekirse Mehmet Selim Kiraz gibi şehit olmayı göze alabilen hakim savcılar olabilmeli ve ideal adalet düzeni için üzerimize düşeni yapabilmeliyiz. Yazıma bir yerde okuduğum ve çok beğendiğim kime ait olduğunu bilmediğim bir sözle son vermek istiyorum. "Adaletin kağıdı vicdan, kalemi akıl, mürekkebi ise yüksek karakterdir."

OLUŞUN ve OLUŞUM

Felemez GÜNEŞ
Atatürk Üniversite Hukuk Fakültesi Araştırma Görevlisi

Fırtınalı dehlizlerde üstüme çekeceğim tenha bir gece aradığımda
Gözlerindeki huzurdandır yüreğimin bir köşesinde sükunetli bir liman oluşun

Kuş uçmaz kervan geçmez çöllerde yüreğim yanıp kavrulduğunda
Susuzluğuma derman olmandandır çatlayan dudağımda bir su damlası oluşun

Sevgimin sükuneti, aşkımın emaneti omuzlarıma çöktüğünde
Sol tarafımdaki ağırlığındandır yalpalayarak yürüyor oluşum

Ellerin sıcaklığım, gözlerin yaşam sevincim, yüreğin heyecanım ve tenin tutkum olduğunda
Aklıma her gelişindendir durmaksızın darmadağın oluşum

Herkesi sana benzetip durdum ama kimseyi senin yerine koyamadım
Ve seni hep anlatmaya çalışmamdandır tekrar be tekrar aşık oluşum

Diyarı alem gezdim keyfi refah için ama huzuru mekan bulamadım
Bu öksüz şehri sevmem sendendir yar, değil burada bulunmak oluşum

Okuduğum her şiirde, dinlediğim her ezgide hep sen vardın
Güzel yazmam da gülüşündendir, değil marifetli kalem oluşum

Acı ve keder, hüzün ve hasret üzerime üşüşüp yere yığıldığımda
Acıyan yerleri öpen biri olmandandır, önemli değildi yere düşmüş oluşum

Dünü, bugünü ve yarını olmayan sevdam saçlarım gibi ağardı; heyhat!
Senden uyanamıyor olmamdandır sana rüyamsın diyemiyor oluşum

Bütün şairler senden haberdar mıydı ki her okuduğum şiirde sen vardın
Esin de edip de ilham da sensin; sen olduğundandır, benim sanılan şair oluşum

Köhne yalnızlığıma uykusuz ve ıssız gecenin kurbanı konuk olduğunda
Gecenin zifiri karanlık perdesini ışıyan gözlerinle bölmendendir her daim geceye günaydın diyor oluşum

Ben etrafımda dönüp dolaşan gözlerine kimseye baktığım gibi bakmadım sevgili
Bir çift göze aşık olmamdandır diğer bütün gözlere karşı kör oluşum

Nemli bulutların arkasında kaybolur korkusuyla yıllarca aşkı için ağlayıp duran bendim
Kimsenin anlamaması etrafın ıslak olmasından değil, derdindendir aşkı için karşılık beklemiyor oluşum

Seni tanımadan sıradan bir sevgiyi yaşayacak kadar basit biriydim
Eksilmeyen fakat artan ve günahsız aşkı sende bulduğumdandır, günübirlik sevdalara takılıp kalmıyor oluşum

Sen kendin sıradan bir sevgiye malzeme olamayacak gülümseyen BEYAZ BİR GÜL'dün
Senin gülmeyi sevmendendir benim hep seni güldürmek derdinde oluşum

Mehmet TAŞTAN
Cumhuriyet Savcısı

MABET DEĞİŞTİREN ŞEHİR: STRAZBURG

Şehir bir mabetle başlar ve onun etrafında şekillenir. Mabetlerin etrafında çoğalıp, ortak hayatı sürdürebilmek için hürriyetlerinin bir kısmından vazgeçerek hemşehri temelinde eşitlenen bireyler de, mabetlerde ulaşır kendi derinliğine... Yekdiğerine söylenmeyen hayata ve ölüm sonrasına dair bütün pişmanlık ve arzular orada dile gelip, kanatlanır semaya... O yüzdendir ki, kadim zamanlardan beri şehirler, kendilerini var eden mabetlerle anlam kazanır; onlar ile anılır. İlk sakinleri Hacer ile İsmail olan Mekke, ölü ya da diri bütün Müslümanların yüzünü döndüğü Kabe'de; Kudüs, Süleyman Tapınağı olarak da anılan Mescid-î Aksa'da; İstanbul, bin beş yüzyıllık bir mabet olan Ayasofya'da bulur bütün ihtişamını.

Bir mimarın elinden çıkmışcasına kendi içinde uyumlu ve aynı estetik kodlarla bezenmiş olan Strazburg da öyle... Tüm şehir, Notre Dame Katedrali etrafında şekillenmiş... "Hanımefendimiz" anlamına gelen "Notre Dame" sözüyle kast edilen kişi ise, kuşkusuz Hz. Meryem... Dört yüzyılda tamamlanabilen mabedin iki kulesinden biri eksik bırakılmış yada yapılamamış. Ancak yakından fark edilebilen bu eksiklik, uzaktan

bakıldığında, tek Tanrılı din anlayışının bilinçli bir tercihiymiş gibi bir his veriyor. Şehrin neresinden bakarsanız bakın, "gökyüzüne buradan çıkılır" dercesine katedralin kulesi görünüyor. Öbür yapılarsa akort edilmiş bir sazın, "lâ" sesine uyumlu diğer telleri gibi... Arada bir karşımıza çıkan ve cesamet itibariyle o bütünle uyumlu olsa bile, malzeme ve desen itibariyle birer protez gibi duran zamane yapılarını saymazsak, şehir baştan sona taş binalarla örülü... İlk bakışta insanı mest eden o mükemmeliyet, biraz daha derine inince garip bir burukluk oluşturuyor insanda. Binlerce kölenin alın teriyle yükselen bu taş binaların yapımı sırasında, yanlış kesilen taşların bedelini kaç köle hayatıyla ödemiştir acaba? Tevekkeli değil, ben bu soruyu sorarken, modern matbaayı bulan Gutenberg Heykeli çıkıyor birden karşımıza... Heykelin kaidesindeki kabartmalarda soylular ve zenginler sevinç halindeyken, elleri zincirli köleler, bağlarından kurtulmak için çırpınıyorlar... Matbaanın doğuşuyla, kitap okumanın yaygınlaşması, özgür düşüncenin ve bilimsel çalışmaların başlaması arasındaki paralellik anlatılmak isteniyor o temsillerle.

Zamanın ruhuyla kucaklaşmadan, görüneni fotoğraflamak isterseniz, Petit Frans veya Kleber Meydanı ilginizi çekebilir; Opera Binası'nda espressonuzu yudumlarken kendinizi çok iyi hissedebilirsiniz. Ama birbirini keserek geçen iki akarsuyun oluşturduğu dörtlü kavşağın üç köşesine kurulmuş, üç binada, Strazburg'u Noel'in başkenti olmanın ötesine taşıyan başka bir gerçeklik çağırır sizi... Gizemden uzak, çıplak bir dille...

Birinci köşede, Avrupa (Birliği) Parlamentosu... Merkezi Brüksel'de bulunan Avrupa Birliği'nin yasama organına ait olan bu bina, paradan başka ilke tanımayan birliğin oportünist anlayışına uygun bir tasarımla yusyuvarlak... Hukuki hiçbir değeri olmaza bile, ülkemize yönelik hasımane tutumdan dolayı canımızı sıkan, "Türkiye ile müzakerelerin dondurulması kararı" işte bu binada alınmış. 28 üyesi bulunan Avrupa Birliği'nin, 751 milletvekilinden oluşan Parlamentosunda temsilcimiz yok. Çünkü bu birliğe üye değiliz. Yıllardan beridir aday ülkeyiz.

Suyun karşı kıyısında, Avrupa Konseyi binası var. Binanın önündeki gönderlerde asılı duran 47 üye ülke bayrağından biri bizim şanlı bayrağımız. Nerede olursa olsun insanın içini titreten o nazlı hilal... Konseyin varlık sebebi, sırf Yahudi, Polonyalı, çingene, özürlü veya eşcinsel olduğu için öldürülen on milyon insan... Yani Nazi soykırımı ya da batılıların ifadesiyle holokost... Avrupa Konseyi böyle bir tragedyanın bir daha yaşanmaması için, insan haklarını korumak amacıyla kurulmuş bir örgüt... Konseyin kurucu belgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi... Konseyin üç ana organı var. Bunlar, 47 üyeden oluşan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, 318 üyeden oluşan Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi ve 47 yargıcı bulunan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi...

Konseyin 12 kurucu üyesinden biri olan Türkiye, şimdi de örgütün en etkili altı üyesinden biri... Bakanlar Komitesinde Dışişleri Bakanı tarafından temsil edilen ülkemiz, Parlamenterler Meclisinde nüfus esasına göre üye ülkelere tanınmış en yüksek sayı olan 18 milletvekiliyle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde ise tüm üye ülkelerde olduğu gibi bir hakimle temsil edilmektedir.

Suyun iki kıyısından birbirine bakan Avrupa Parlamentosu ile Avrupa Konseyi arasındaki tüp geçit köprüyü saymazsak, bu iki yapı arasında organik anlamda hiçbir bağ yok. Doğrudur, Birlik (AB) de, Konsey (AK) de Avrupa temelli örgütlerdir, Avrupa ülkelerinin tamamına yakını her iki örgüte de üyedir. Her iki örgütün de yasama, yürütme ve yargı organları vardır. Organlar arasındaki

isim benzerliği, örgütlerin de birbiriyle karıştırılmasına, hangi organın hangi örgüte bağlı olduğu konusunda tereddütlerin doğmasına yol açmaktadır. Her iki örgütte de, ülkemize yönelik olarak çifte standart örnekleri bulmak mümkündür.

Ancak, Avrupa Birliği ekonomik temelli ve üyelerini zenginleştirmeyi esas alan bir örgüttür. Avrupa Konseyi ise, insan haklarını koruyup geliştirmeyi esas alan, bu hedefi gerçekleştirmek için demokrasiyi olmazsa olmaz sayan bir teşkilattır. Birliğin 28 üyesi, Konseyin 47 üyesi vardır. Birliğin tüm üyeleri birer Avrupa ülkesidir; Konseyin, Gürcistan, Azerbaycan gibi Avrupalı olmayan üyeleri vardır. Birliğin organları Brüksel, Strazburg ve Lüksemburg'a dağılmıştır. Konseyin bütün organları Strazburg'dadır. Birliğin milletvekilleri doğrudan Avrupa Parlamentosu için seçilirler. Yani bu kişiler kendi ulusal meclislerinde milletvekili değildirler. Konseyin Parlamento üyeleri ise, her üye ülkenin meclisindeki milletvekilleri tarafından, o ülkenin nüfusuna göre belirlenmiş 2 ilâ 18 arasında değişen sayılarla temsil edilmektedir. Milletvekillerinden en az birinin kadın olması zorunludur. Birliğin bakanlar konseyinde üye devleti, görüşülecek konunun özelliğine göre ilgili bakan temsil eder. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinde ise, üye ülkeleri dışişleri bakanları temsil eder. Birliğin mahkemesi, AB Adalet Divanıdır. Merkezi Lüksemburg'dur. Birlik hukukuna göre yargılama yapar. Konsey mahkemesinin adı: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'dir. Davalıları yalnızca üye devletlerdir.

Avrupa Konseyi'nin en etkili organı olan bu mahkeme (AİHM) su kavuşumunun üçüncü köşesinde boy gösterir. 1959'da kurulan ve ülkemizin 1990'dan beri zorunlu yargı yetkisini kabul ettiği yerdir burası... Verdiği kararlarla yalnızca olayın taraflarını değil, üye ülkelerin iç hukukunu da etkileyip yönlendiren yargı organıdır. Bir kararında, "Avrupa kamu düzeninin anayasal aracı" olarak tanımladığı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'ne göre yargılama yapar ama zaman zaman diğer uluslararası belgelere ya da mahkeme içtihatlarına atıfta bulunduğu da vakidir. Örneğin, sözleşmede bulunmadığı halde kararlarında sıkça kullandığı, "takdir yetkisi" kavramını Fransız Danıştay'ından, "yakın ve mevcut tehlike" kriterini ABD Yüksek Mahkemesi'nden almıştır.

AİHS'ni dinamik ve güncel kılan mahkeme, üye devletler bakımından yasa hukukundan, içtihat hukukuna geçişin de habercisi gibidir. Hatta Yargıtay bir kararında kanun değerindeki iç hukuk normunu yok sayarak AİHM içtihadını uygulamak suretiyle bu durumu tebşir etmiştir. Anaya-

sal düzenlemelerimiz başta olmak üzere, çeyrek asırdır yapılan yasal değişikliklerde bu mahkemenin açık tesirlerini görmek mümkündür. Anayasa Mahkemesi, iptal davalarında destek ölçü norm olarak kullandığı AİHM kararlarını, bireysel başvurularda ise doğrudan ölçü norm olarak kullanmaktadır... Sözleşme kapsamındaki konularda yüksek mahkemelerden başlayarak iç hukukumuzun dilini de değiştiren AİHM'in, Loizidio-Türkiye kararında, Londra-Zürih Antlaşmalarını ve Kıbrıs'taki Demokratik Anayasal düzeni ortadan kaldıran 15 Temmuz 1974 tarihli Sampson Darbesini yok sayarak, Türkiye'yi işgalci, Kıbrıs Rum Yönetimini adanın tek meşru temsilcisi olarak tanımlaması, bir gerekçe faciasıdır. Dini özgürlüklerin kullanılmasına ilişkin Leyla Şahin-Türkiye kararını unutarak verdiği Lautsi-İtalya kararında ise, çifte standart yorumlarını haklı çıkaran bir yol izlemiştir.

Ulusal güvenlik ile basın özgürlüğü arasındaki çatışmalar sebebiyle İngiltere'nin; Çeçenlere yönelik uygulamaları sebebiyle Rusya'nın; özel hayatın gizliliği ile ifade özgürlüğü arasındaki çatışmalar sebebiyle İsviçre'nin; terör suçlarında iç yargı yollarının tüketilmesini beklemeden başvuruları kabul ederek Türkiye'nin çokça canını sıkan AİHM, her şeye rağmen Avrupa Konseyi'nin hem en etkili, hem de en çok tanınıp rağbet edilen organıdır. Bu özelliğinden hareketle denebilir ki, sahibini unutturan eserler gibi AİHM de, bağlı bulunduğu Avrupa Konseyi'nin fevkine geçerek, üye ülkelerde yaşayan 823 milyon insana, hak arama adına son umut kapısı oluvermiştir.

Azerbaycan'da toplumsal olaylar sırasında polisten dayak yiyen bir gazeteciden, İspanya'da yazdıklarından dolayı mahkûm edilen bir siyasetçiye; Almanya'da tatil fotoğrafları yayınlanan Monaco Prensesinden, Türkiye'de konuşmalarından dolayı mahkûm edilen tarikat şeyhine kadar, insan olmak ve hak aramak dışında ortak paydaları bulunmayan on binlerce insanı koridorlarında buluşturmuştur.

Milli bir gözlükle bakıldığında, toplumsal meşruiyetleri ve ulusal hassasiyetleri hafife alan bu dönüşüm; Avrupa Konseyi kadrajından, 47 ülkenin tamamında demokrasinin yerleştirilmesi ve insan hakları algısının tekleştirilmesi olarak okunabilir. Ama meseleye şehrin merkezi olan mabet temelinde baktığımızda, olan Notre Dame Katedrali'ne olmuştur. Zira Strazburg deyince artık kimselerin aklına yangınlarda pişip, dört yüzyılda bu günkü kıvamına kavuşan o muhteşem Katedral gelmiyor. Sanki şehir ilahi mabedini seküler olanla değiştirmiş gibi herkesin aklına mimarisi teraziyi andıran şu nevzuhur AİHM geliyor.

Bu yüzden midir, nedir AİHM'de duruşmalar zangocu çağrıştıran bir mübaşirin ayine davet eden, teatral bir nidasıyla başlıyor. Ve üyeler de o davetin şevkine kapılarak vecd halinde giriyorlar salona...

Duruşma, kimse incitilmeden saatlerce sürüyor... Karar içinse anne karnındaki bebek kadar sabretmek gerekiyor.

RE-BE-ZE

Rukiye Feyza YILDIRIM
Hâkim

acı gelince kaçılmaz şiirden
bir şiir kadar yaşanılmıştır hal-i hazırda
ve bir şiirlik ömür kalmıştır.
neticede 3 şiirden müteşekkildir hayat
3. şiirin kalemine ve kelamına özlemle...

okudukça kendini, kendine okudukça insan
daha da derinleşiyor ya
batılmıyor da dibe
derinlerde müebbet bir hapsin
şüpheden yararlanamamış sanığı kadar
aciz kalıyor
tüm küfürler evrenin evrensel kaidelerine
ediliyor bu kez
kaideler de alıyor yerin dibinde yerini
ama batmıyor, derinleştikçe insan
çırpınıyor

bir çöl
çölde bir yalnız
yalnız bir çölde, bir o kadar yalnız bir şüpheli
yalnız bir sanık, yalnızca bir sanık belki
Rebeze'de
"işte yaşanılmışsa, budur yaşanılmışlık!"
dedirtecek, denilecek bir yalnızlık
öyle bir yaşanılmışlık ki, ortasında çölün
sanığın da varlığını şüpheli kılıyor,
şüphelinin de
hanidir bu çöl,
tüm bu yalnızlık
"mutlu değilsin, ne mutlu!
almışsın bu hayattan nasibini..."
ne mutlu, mutlu olmayana
Rebeze'de
yalnız bir çölde,
yalnız bir mahkûm,
yalnızca bir mahkûm

çölünse bir şiirliktir hayatı
tek nasibidir onun, bu mahkûm
Rebeze,
Rebeze hayat bulmuş ve şiir olmuştur
bu mahkûmun kuşandığı hükümle,
ağzının kokmasına müsaade dahi etmeyen
açlığıyla,
okuyuşuyla meydanlara,
ve dahi meydan okuyuşuyla
hayat bulmuş ve şiir olmuştur

acı gelmişse, kaçmak olmaz şiirden
ayıptır
günah değilse de ayıptır.
bir şiirlik yaşanılmıştır hal-i hazırda
ve bir şiirlik ömrü kalmıştır insanın

şimdi nerede bir mücadele varsa
yalnızca yalnız bir adamın mücadelesi,
haykırmalıdır:
"mutlu değilsin,
öyleyse almışsın nasibini bu hayattan!"
mutlu olmayanın kalmamıştır alacağı artık,
bekleyeceği vardır,
diken üstünde.
alacaklılar kuş tüyü yastıklara yaslamışken
sırtını,
mutsuzların bekleyeceği kalmıştır

kendini okudukça insan
derinleşiyor ya, batılmıyor da dibe
derinlere mahkûm,
derinlerde ağırlaştırılmış müebbet
derinlerde sanık
ve şüpheli derinlerde
varlığı şüpheli, yaşamışlığı şüpheli
bekleyeceği şüpheli,
alacağı kesin,
alacaklılığı sabit, kesin hükümle.

dakikaların yok, verecek hesabı
hesap ödeyeceği yok zamanın,
zamana ödenecek hesaplar var ya
bekleyeceği var mutsuzların,
nasibini almışların hayattan
bekleyeceği var

ve bir zaman
ve gel zaman, git zaman
bir mahkûmu daha olmuştur Rebeze'nin,
bir yalnızı, bir sancılısı
deli dolu, doluya yakalanmış
yalnızca bir yalnız,
dinlenmemiş sanığı,
hakkı yenilmiş ve biraz da yutulmuş bir şüphelisi;
yağmur yağıyordur ve çöl Rebeze'den başlamış,
Arz-ı Rumî'ye varmıştır bu kez.

bugün Allah adına,
rızasına Allah'ın
O'nun yolunda,
nerede bir yalnız varsa
nerede mahkûm olmuşsa biri
nerede yararlanamamışsa şüpheden sanık
orası Rebeze'dir

Rebeze bir şiirdir bugün,
bir şiirlik ömrü kalmış bir şiir.

Arda KEKÜLLÜOĞLU
Hâkim Adayı

USULE ÖVGÜ

Adalet, hakkaniyet ve yüce erdemler uğruna girişilmiş evrensel bir serüven olan hukuk; temeli mantık ve tarih üzerine inşa edilen, kuleleri ise geleceğe ve muhtemel sorunlara uzanan soyut, eşsiz ve yıkılmaz bir insanlık anıtı olarak tasvir edilebilir.

Kan, gözyaşı ve umuttan müteşekkil sağduyu ve uzlaşı taşlarıyla döşenmiş bu yapının koridorları, geçmişin büyük filozoflarınca, unutulmaz yasa koyucularca ve karanlıkta yol alan adsız uygulayıcılarca köşe bucak arşınlanmış; hakikat ve olması gerekeni, bazıları kuytu bir köşede gizlenir bulmuşken, bazıları bu saklı hazinelere ulaşmak için zihinlerindeki define haritasını takip ederek yeni inşa hareketlerine yelken açmış, bir kısım ise dolambaçlı yollarda sadece umutsuzluğa rast gelerek hepimizin evini, bekkesini yıkılmaya yüz tutmuş bir harabe olarak algılamıştır.

Bunca farklı yorum ve deneyime rağmen bu dipsiz ve uçsuz kâşane; aklın ortak bir dil olarak kullanımının nadide bir örneği, görkemli bir bilinçlerarası tasarım, en korkunç felaketlerde sığınabileceğimiz bir toplanma yeri olma özelliğini hiçbir zaman kaybetmemekte; öngörülebilirlik ve özgürlük sütunlarını yarınların teminatı olsun diye ahenkle gökyüzüne yükseltip her türlü tehlikeye karşı dik ve sağlam durmaya devam etmektedir.

Ancak söylenmesi gerekir ki, bu benzersiz manzarayı seyre dalmak, orada uyuşmazlıkların çözümüne, en çetin meselelerin halline tanık olmak kısaca esasa kavuşabilmek için öncelikle ölü bir meşe ağacından yapılma, süssüz ve yapının geri kalanından azade görünen küçük bir kapıyı açabilmek gerekir.

Aşılması gereken bu kapı "usul" olarak adlandırılır.

Usul, bu sonsuz zenginliğin koruyucusu ve esasa giden yolun yılmaz bekçisi olması dolayısıyla o kadar büyük bir kıymeti haizdir ki onu bilip tanıyanlardan "Usul esasa takaddüm eder." övgüsünü alarak saygınlığını iyice ortaya serer.

Önceliğini esasa ulaşmada aşırılıkları bastırıp lüzumsuz olanı budamadaki başarısından alan usul, adalet işlerinin dengeli yürütülmesindeki başat rolüyle mahkemelerin işini kolaylaştırmış; zamandan tasarrufun, usul ekonomisinin ve sağlıklı bir iş yükünün tesisinde temel araç olagelmiştir. Bir hâkimin giyeceği cübbenin rengine ilişkin şekli ve basit bir kuraldan dava şartları gibi davanın dinlenebilirliğini etkileyen mutlak düzenlemelere kadar usul, sonucun doğumu için uygun zemini hazırlamakta; belki esasın tohumu olmasa da o tohuma topraklık yapmaktadır.

Denilmelidir ki, davaları sokak tartışmasından, hukuku kuru gürültüden, fikir alemimizdeki hukuk anıtını alelade bir taş yığınından ayıran yegane unsur, usuldür. Ancak bazen hukukçuluğun bir düşünme şekli olduğu unutulup cübbeyle beraber duvara asılmaya çalışıldığı zamanlarda usulün hukuktaki mühim rolü gittikçe tumturaklı bir hale bürünür; metalaşmaya yüz tutmuş hukuk, usulün algılanışına da kibrini bulaştırır. Kapı, duvar olmuştur artık.

Bu hastalık toplumun üstüne bir anda ve yoğun olarak çökünce usulün kerametinin kendinden menkul sayılması kısa bir sürede tek gerçeğe, tek çözüme; olağana ve olması gerekene dönüşür. Tokmağını bir köşeye fırlatan kapının sakladığı o mucizevi avludaki çiçekler, harikulade sütunlar, destansı kubbeler artık ziyaret edilemez olur; hukukun keşfindeki sebepler, deneyimden damıtılmış ilkeler, her şeyi içinde barındıran nice anlam ne yazık ki yitip gider, karışır rüzgara. Bundan böyle geriye kalan sadece put niyetine tapınılan, neyi koruduğu belirsiz, hatta koruduğuna da düşman, amacını yitirmiş ve amaç da olamamış bozuk bir usuldür. Ancak bu sahte tanrının kaderi, açılamayan tüm kapılar gibi olur: Kırılır.

Pirus Zaferi'nin tipik örneği olan bu hadise başlangıçta arzulanan huzura kavuşmanın şatafatlı bir işareti olarak yorumlansa da devrin gölgesi kalplerdeki güneşin üzerine er geç çöker. Çünkü "Adalet yerini bulsun, gerekirse kıyamet kopsun." sözünün aksine kıyamet gerçekten kopmuş, ama adalet merhametle beraber gönüllerdeki yerini çoktan terk etmiştir.

Usul görevini yapamayıp, güvenini de kaybettiğinden hukuk ve adalet için kapıyı parçalayıp içeri giren o masum insancıklar bir anda bizzat hukuk ve adalete karşı bir işgal ordusunun neferi olurlar. Hakkı olana hakkını vermek için başlayan samimi atılımlar hazin bir yağma girişiminin dağdağasında bir köşeye atılırlar. Yaşam, mutluluk, refah için başlayan mücadeleler göğe yükseleceklerine sefalet bataklığına saplanarak dibe çökerler. Kaosun rahminden çıkıp ihkak-ı haktan dem vuran sahte kahramanlarin devri böyle sürer işte, hukuka kin besleyenlerce o fikri şahesere karşı mescid-i dırarlar da böyle zamanlarda dikilir.

İhtimal dahilindeki bu korkunç tablo ancak hayati bir soruya karşı verilecek hayati bir yanıt sayesinde defedilebilir. Soruyu zaten biliyoruz. Antik çağlardan beri tartışılan, hukuku aşıp felsefeye taşan bir problemin yinelemesi: "Usul mü yoksa esas mı daha önemlidir?"

Bu yol ayrımında yukarıdaki gerekçelere dayanarak iki tür tercihte bulunulabilir fakat bu tercihlerde ölçüyü aşan bir tarafgirlik bizi binlerce yılın çabasından, tutkusundan, idealinden uzaklaştırıp binlerce yılın hatalarında fasit bir daireye hapseder. Bu noktada olumsuz yanlarına rağmen ehven-i şer düşüncesiyle yollardan birini seçip ilerlemek de her iki yolun ortak ve derin bir uçurumla sona ermesi gerçeği karşısında savunulmaya değer bir görüş değildir.

Yollar bizi hedefimize götürme yolunda yetersizliğini açıkça ortaya koyuyorsa bu halde bu işlevsiz ve sert ayrım yerine yeni bir yaklaşımı, daha geçişli bir mekanizmayı denememiz gerekir. Bunun için Jhering'ten beri bilinen menfaat içtihatçılığı teorisi mezkur sorunun çözümünde işimize yarayabilir. Bu teori sayesinde öncelikle usul ve esas arasındaki sert ayrımı reddetmemizi sağlayacak olan unsurla, kavramların kökenindeki özdeşlikle karşılaşırız.

Fark edilmelidir ki; hem usul, hem de esas, toplum için olmazsa olmaz belli değerleri temsil etsin diye geliştirilmiş normatif kavramlardır. Bu ikili arasındaki çatışmaya üstünkörü yaklaşıldığı vakit beylik cümleler ve fanatik tavırların horoz dövüşüne tanık olunurken değerleri esas alan düşünce, ilgimizi usul ve esasın birer kaide olarak varlık nedenine yoğunlaştırır ve asıl savaşta olanın kavramlar değil, o kavramların temelindeki değerler olduğunu ortaya koyar. Somutlaştırmak gerekirse esas olarak kutsallaştırdığımız şey, bazen çocuğun üstün yararı, bazen milli güvenlik, bazen sözleşme serbestisi, bazen de genel ahlak olabilir. Benzer şekilde usul; hızlı ve etkili yargılama, aleniyet, silahların eşitliği, uyuşmazlığın mutlak çözümü gibi rasyonel fikirlerden birinin hukuki dildeki ifadesinden başka bir şey değildir. Nasıl ki esasın içinde değerler yarışında bir değer diğerine karşı üstünlük sağlayabiliyorsa, örneğin aile hukuku açısından sözleşme serbestisi, çocuğun üstün yararı ve ailenin korunması gibi değerler karşısında arka planda kalıyorsa aynı yöntem bu sefer usul ve esas arasında uygulanmalıdır. Bu yöntem sayesinde usul ve esas arasındaki farazi bölünme ortadan kalkacak, kimi zaman usul esasa takaddüm edebilirken kimi zaman da esas usulden önceliği devralacaktır. Böylece her somut olayda, esnek ve bütünleyici bu metodun yardımıyla üstün değer seçilerek, "Usul mü yoksa esas mı?" diye sorulan soru layıkıyla "Hukuk" diye cevaplandırılacaktır.

Düşünülmesi gereken son husus bu tür bir çözümün nasıl olur da pozitif hukuk içinde kendine bir yer bulabileceğidir. Çünkü hukuka aykırı delillerde, kesin sürelerde, ispat kurallarında, dava şartlarında, maddi ve şekli anlamda kesin hükümde, teksif ilkesi gereği delillerin sadece belirli bir usul kesidine karşı ileri sürülebilmesinde ve yine daha birçok hukuki kurumda oldukça net ve emredici düzenlemelere rastlanır.

Bu güçlü hükümler karşısında değerleri yarışa sokmak ve bunlardan birini muzaffer ilan etmek oldukça güç görünür. Ancak bu tür düzenlemelerden birkaç tanesini yakından incelersek aslında değerler yarışının, sistemin bütününe içkin olduğunu fark edebiliriz. Örneğin HMK m. 28'deki aleniyet düzenlemesi, adil yargılama ilkesinin tipik görünümlerin-

den olsa da kanunen genel ahlak veya kamu güvenliği gibi başkaca değerler karşısında büyük ölçüde sınırlanabilir. Yine, adalete ulaşım yolunda teksif ilkesinin aşılabilmesini şartlar dahilinde mümkün kılan HMK m. 145 veya usulün katılığını yumuşatmak için taraflara ilave bir imkan olarak sunulmuş ıslah ve eski hale getirme müesseseleri bu düşünceye kanıt olarak sunulabilecek başlıca örneklerdir.

Değerler yarışı hakkında açık bir düzenleme ise, İsviçre Federal Medeni Usul Kanunu m. 152'de şu şekilde ifade edilmiştir. "Hukuka aykırı deliller gerçeğin ortaya konulmasına ilişkin menfaat daha üstün olmadığı sürece mahkemece dikkate alınamaz." Hükme göre üstün değerlerin mevzubahis olduğu durumlarda delil hukuka aykırı elde edilmiş olsa dahi hükme esas alınabilecek; böylece misal, şeklen benzer biçimde elde edilmiş delillerden biri aile hukukuna dahil bir yargılamada ispat aracı olarak kullanılabilecekken diğeri ticari bir davada incelenme konusu dahi yapılamayacaktır. Aynı tür boşanma davaları arasında bile çocuğun üstün yararı veya ailenin korunması ile özel hayatın gizliliği ya da kişisel güvenlik gibi değerler arasındaki üstünlük durumuna göre delilin hukuka aykırı olarak sınıflandırılması değişecektir.

Türk hukukunda bu berraklıkta bir norma sahip olmasak bile uygulamamızda da hukuka aykırı delil meselesinde benzer bir çözümün varlığı, değerler yarışının problemlere çare olmadaki evrensel rolünü ortaya koymaktadır. Buradan yola çıkarak değerler yarışı yönteminin yüksek mahkeme içtihatlarıyla, hükmün sözü ile özünün bağdaşmadığı gerekçesiyle örtülü boşluk yöntemiyle veya dürüstlük kuralı yoluyla pozitif düzenlemelerin içine sokulması savunulabilirse de bu noktada yine bir başka endişeye, yukarıdakilere benzer bir sınır durumuna vardığımızı yalanlayamayız.

Menfaat içtihatçılığının doğasındaki kanun mefhumuna olan karşıtlık bizi bir aşamadan sonra hukuki realizmde olduğu gibi kaideciliği tümden redde sürükleyebilir. Böyle bir hataya kendimizi ve tüm hukuk sistemini kaptırmamak için yapmamız gereken bu konuda yeterli bilgi ve donanıma sahip uygulamacılara güvenmektir.

Hukukun bütününe, o özel yapıya, kuşbakışı bakabilmenin uzmanlaşma ve iş yükü nedeniyle iyice zorlaştığı günümüzde usul kapısının tokmağını kanunun rehberliğinde fakat bizzat kendi dirayetiyle hâkimin eline bırakmak ilk bakışta zor görünebilir. Ancak "Adalet mülkün temelidir." yazılı bir duvarın önünde çalışan bir kişinin bir parça muvafakat-ı Ömer'e sahip olması da toplumun ondan haklı bir beklentisidir.

Hukuku, başlangıçta hokka ve divitlerden, rahlelerden, eriyen mumların ışığından şimdiye yol almış; şimdiden fezaya, yıldızlara, yapay zekaya doğru seyredecek, ancak her zaman aklın, mantığın, düşüncenin merkezinde sabit duracak bir insanlık anıtı olarak tasvir etmiştik. Bu anıt o kadar insanlığa aittir ki bir köşesi Solon, Drakon, Klistenes tarafından inşa edilmişken, bir kulesi baştan sona büyük İslam hukukçuları tarafından dikilmiş, bir penceresi küçük bir ilçenin genç hâkiminin gayretleriyle tamir edilmişken, belki de bu satırlar yapının herhangi bir katındaki herhangi bir duvarında küçük bir kuş çinisine dönüşmüştür.

İşte bu anıtın ölü meşe ağacından yapılma soluk renkli kapısı olan usul, hukukun doğduğu günden beri görevini ifa etmeye devam etmektedir. İlk bakışta bu kapının tüm bu parlaklıktan, bu azametli gösteriden kopuk olduğu düşünülebilir. Ancak yapı, yani "esas" ve kapı, yani "usul" temelde tarih ve tecrübeden doğan birtakım değerlerin temsilciliğini üstlenerek birbirlerini tamamlamakta, böylece hukuk ahengi ve toplum barışı bu ikili tarafından sağlanmaktadır.

Usul bu şekilde kapısı olduğu esası övgüye mazhar olarak korumakta; değerler yarışındaki sonuca göre gerektiğinde açılıp gerekmediğinde kapanarak tüm anıta verdiği hayatla hukukun bizzat kendisini yaratmaktadır. Ölü bir meşe ağacının gövdesinde açan rengarenk orman çiçekleri gibi...

HAYATIN RENKLERİ

Mehmet Emir DEMİRKOL
Hâkim Adayı

İçini ferahlatıyor insanın,
İzlemek, rüzgarla dansını yeşilin.
Umuda götürüyor yüreği, elinden tutarak,
Gökyüzünün kendine has mavisi.
Karamsarlığa sürüklese de bulutların grisi,
Daha da yakınlaştırıyor hayata,
Beyaza dönünce rengi.
Güzel geliyor işte böyle yaşamak;
Ama güzel gösteriyor ölümü bile,
Toprağın kahvesi...

Barış Ramazan ATICI
Cumhuriyet Savcısı Adayı

OSMANLI MAHKEME DEFTERLERİ

Osmanlı hukukunun en önemli kaynağı olan Kadı Sicilleri (Osmanlı mahkeme defterleri); Osmanlı Devleti'nin son yıllarına kadar devam eden şer'î mahkemelerde kadılar tarafından tutulan kayıtların toplandığı ve sayıları on binleri aşan defterlerdir.

Bu defterler, sadece hukuk tarihi bakımından değil, Osmanlı Devletinin sosyal, siyasi, iktisadi ve kültürel tarihi bakımından son derece önemli birer bilgi kaynağıdır.

Osmanlı mahkeme defterlerinde, sadece mahkemelere intikal etmiş hukuki ihtilaflar değil, vergi kayıtları, vakıf senetleri, bağış, kira, satış, ödünç gibi her türlü hukuki işlemleri, pazarlarda satılan ürünlerin ve ticari malların listesi, fiyatları, miras taksimleri, terekeye dahil olan eşyayı, kamu binalarının imar veya tamir bilgileri, meslek kuruluşlarının faaliyetleri, esnafın tabi olduğu standartlar, evlenme ve boşanma kayıtları, merkezden gelen ferman ve hükümlerin suretleri, kısaca Osmanlı siyasi, iktisadi ve sosyal tarihine ait her türlü bilgi bulunmaktadır.

Yine bu defterlerde görülmektedir ki; kadı sadece bir yargıç değil, yerine göre mahallin idari ve mülki âmiri, yerine göre vergi müfettişi veya noter yahut da Osmanlı ordusuna lojistik destek sağlayan bir askeri görevlidir. Hiçbir tarih kitabı, hatırat yahut seyahatnamede veya arşiv belgelerinde bulunmayacak Bu çeşitlilik ve zenginlikteki bilgileri içeren bazı örnekleri sizlerle paylaşıyoruz.

DARP DAVASININ SULH İLE BİTİRİLMESİ*

Medîne-i Hazret-i Ebâ Eyyûb el-Ensârî'de Baba Haydar mahallesinde sâkin Mehmed b. Siyavuş meclis-i şer'de Salih Çelebi b. Mehmed nâm kimesne ile Memiş b. Mustafa tarafından tasdîka vekîl olup vekâleti nehc-i şer'î üzre sâbit olan Ali b. el-Hâc Bayram mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip Salih Çelebi ile müvekkil-i mezbûr Memiş târih-i kitâbdan iki gece mukaddem beni ( ) nâm mahalde bi gayr-ı vech-i şer'î darb ve istimdâd, lâbise olduğum kapamayı pâre pâre etmeleriyle da'vâ ve mûceb-i şer'îsi icrâ murâd eylediğimde her biri inkâr ile cevâb verdiklerinde beynimize muslihûn tavassut edip da'vâ-yı merkūmeden beni mezbûr Salih Çelebi ile müvekkil-i merkūm Memiş ile kapamamı tazmîn etmek üzre inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde ben dahi sulh-ı mezbûru kabûl ve zikr olunan kapamamı yedinden alıp kabz eyledim husûs-ı mezbûra müte'allik de'âvîden mezbûr Salih Çelebi ve müvekkil-i merkūm Memiş Çelebi'nin zimmetini ibrâ ve iskāt eyledim min ba'd mezbûrân ile da'vâ ve nizâ'ım yoktur dedikde gıbbe't-tasdîk kayd şud.

Fî 21 min Şa'bân sene ihdâ ve semânîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Mahmud, Hüseyin Çelebi b. Ali, Ali b. Abdullah, Dilaver el-muhzır.

Eyyubül Ensari hazretlerinin şehrinde Baba Haydar mahallesinde ikamet eden Mehmed b. Siyavuş meclis-i şer'de Salih Çelebi b. Mehmed ismindeki kimseyle Memiş b. Mustafa, vekaleti şeri usul hukukuna göre geçerli olan Ali b. El-Hac Bayram huzurunda ikrar ve itiraf etti. "Salih Çelebi ile daha önce adı geçen müvekkil Memiş sicil defterine kaydedildiği günden iki gece önce beni bahse konu mahalde şeriate aykırı olarak kanunsuzca, giymiş olduğum elbiseyi parçalamak suretiyle, darb etti, icabını icra etmelerini ve icabı için dava etmek istediğimde her biri inkâr ile cevap verdiklerinden üzerime giymiş olduğum dış giysi parçasını tazmin etmek üzere sulhe vardıklarında ben de adı geçen sulhü kabul ettim ve zikr olunan kapamamı (üzerine giymiş olduğu dış kıyafet parçasını) elinde bulundurandan aldım; bahse konu davadan adı geçen Salih Çelebi ve adı geçen müvekkil Memiş Çelebi'nin zimmetini ibra ettim. Bundan sonra adı geçenler ile dava ve uyuşmazlığım yoktur." dedi. Mahkemece tasdik olunduktan sonra kayıt edildi, sicile yazıldı.

Şehadet edenler-Şahitler: Mehmed b. Mahmud, Hüseyin Çelebi b. Ali, Ali b. Abdullah, Dilaver el-Muhzır.

* *İstanbul Kadı Sicilleri, Eyüb Mahkemesi, 82 Numaralı Sicil, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti, İsam Yayınları, s. 53*

ALACAK DAVASINDA SULH*

Mahmiye-i Konya'da Aklân Mahallesi sâkinlerinden 'Ali bin Mustafâ nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde râfi'ü'l-kitâb el-Hâc İsma'îl bin 'Alî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan dört ay mukaddem merkum el-Hâc İsma'îl'e altmış guruşluk ibrişim ve iplik ve düğme ve kaytân def' ve teslim ol dahî yedimden ahz ve kabz idüp hatta huzur-ı müslimînde bana cihet-i merkûmeden meblağ-ı mezbûr altmış guruş deyni olduğunu ikrâr dahî itmişidi deyu bundan akdem merkûm el-Hâc İsma'îl'den da'vâ eylediğimde merkûm el-Hâc İsma'îl dahî dört seneden berü seninle gazzâzlık san'atında şerikler idik otuz guruş seninle hesâbımız vardır deyu def'e tasaddî itmekle beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkı'a olmağın bi-tavassuti'l-müslimin 'alâtarîki's-sulh da'vâ-yı meşr'uham mukâbelesinde merkûm el-Hâc İsmaîl yedinde otuz guruş alup kabz ve kabûl idüp da'vâ-yı meşrûhamdan fâriğ olup ol dahî şirkete müte'allık da'vâdan fâriğ olup biri birimizin meblağ-ı bâkî otuz guruşa ve şirkete müte'allık 'âmme-i de'âvâdan zimmetimizi ibra-i 'âmm ve kâti'ü'l-hısâm ile ibrâ ve iskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min Ramazâni'l-mübârek li-sene sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf (3 Ramazân 1136/26 Mayıs 1724)

Konya ilinin Aklan Mahallesinde oturan Ali bin Mustafa olarak bilinen kimse kadı mahkemesinde Ali oğlu elhac İsmail adıyla sicil defterine kaydedilmiş kimsenin huzurunda ikrar ve kabul etmiştir. "Deftere kayıt tarihinden dört ay önce zikredilen el- Hac İsmail altmış kuruşluk ipek iplik, düğme ve halatı benden teslim almıştır. Müslümanlar huzurunda, şahitlerin önünde, bana bahsi geçen meselede zikredilen meblağdan altmış kuruş borcu olduğunu kabul dahi etmişti." dedi. "Bundan sonra adı geçen el-Hac İsmail'den davacı olduğumda el- Hac İsmail, dört seneden beri seninle tekstil sanatında ortak idik, otuz kuruş seninle hesabımız vardır deyip ödememek için def'e teşebbüs etmektedir. Aramızda tartışma sona ermeyip yani anlaşmaya varılamayıp, müslümanların aracılığı ve barış yoluyla meşru davamdan, el-Hac İsmail'in elinden otuz kuruş almak suretiyle feragat ediyorum. Benim feragatime karşılık o da şirketle ilgili davasından feragat etti; otuz kuruş baki kalan meblağla birlikte ve karşılıklı olarak haklarımızdan ve davamızdan vazgeçtik, ibra ve ıskat ettik." dediklerinde, mahkeme tarafından ifadeler onaylanarak dava, tarafların talebi üzerine deftere kaydedildi.

es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Mehmed, el-Hâc Mehmed bin Mustafa Beg, es-Seyyid el-Hâc Himmet bin es-Seyyid Mehmed, Mehmed Çelebi ibn el-Hac Hüseyin, Mehmed Çelebi ibn Hâcı İbrahîm, es-Seyyid 'Alî bin es-Seyyid Süleymân.

* *Konya Kadı Sicili, 49, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları 288, Konya 2016, s. 607*

Fethullah SOYUBELLİ
Hâkim

Büyük Hukukçu Ali Himmet BERKİ

Büyük hukukçu Ali Himmet Berki ismine Adalet Akademisinin 2017 yılında düzenlediği Uluslararası "Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye" adlı sempozyumunun hazırlık çalışmaları sırasında Mecelle'ye ilişkin literatür taraması yaparken denk gelmiştim.

Ali Himmet Berki 1959 yılında Banka ve Ticaret Enstitüsünün basımı için müracaat ettiği Prof. Dr. Sabri Şakir Ansay'ın sağlık sorunları nedeniyle yarım bıraktığı "Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye" isimli çalışmayı tamamlayarak Ankara'da neşredilmesine katkı sağlamış, ikinci olarak da yazar sıfatıyla "Açıklamalı Mecelle: Mecelle'yi Ahkâm-ı Adliye" ismiyle 1978 yılında İstanbul'da basılmasına vesile olmuştur.

Mecelle'nin Osmanlı dönemi kodifikasyon hareketleri alanında İslam Hukuku bağlamında yapılan ilk kapsamlı çalışma olması, büyük hukukçu, devlet adamı, tarihçi Ahmet Cevdet Paşa ve dönemin kıymetli hukuk alimleri tarafından oluşturulan bir heyet tarafından hazırlanması, Cumhuriyet devrinde ise Ali Himmet Berki tarafından etraflıca ele alınıp bir hukuk metni olarak gündeme getirilmesi, büyük hukuk aliminin hayatına ve eserlerine dair ilgimi teşvik edici oldu.

Nitekim bazı eserlerini incelediğimizde ve önsözlerde bahsettiği ilmi gayesinin cumhuriyet sonrası değişen hukuk düzeni ve sisteminin uygulayıcılarına yardımcı olacak ve hukuki sorunları gidermelerinde onlara ışık olacağını düşündüğü çalışmalara yöneldiğini görmüş oluruz. Hem İslam ve Osmanlı hukuku, hem de medeni kanuna vukufiyeti ve her iki alanda derinlikli çalışmalar yapmış olması bunu ispatlar.

Özelde Ali Himmet Berki, genelde ise son Osmanlı dönemi ve Cumhuriyet döneminde hukuki değişim-dönüşüm hareketleri bağlamında ortaya çıkan ihtiyaçların giderilmesi sorunsalının nasıl çözüldüğünü bir hukuk hâkimi-âlimi üzerinden anlama arzusuyla bu yazıyı yazmaya sevk sebebimiz oldu. Yazının amacı Ali Himmet Berki'nin eserleri üzerinde hukuki ve ilmi bir değerlendirme yapmak değil, böyle büyük bir hâkim-âlimin çalışkanlığı, üretkenliği ve hukuk sosyolojisi üzerinden güncel hukuki sorunlara cevap arayışını ortaya koyup, onu bizim gibi hukukçulara tanıtmaktır.

Nitekim kanunlar, devletlerin isimleri ve rejimler değişir, lakin toplum ve toplumsal devinim kesintiye uğramaksızın devam eder. Uygulanan hukuk ne olursa olsun, gerçek, güncel ihtiyaçlara cevap verebilir nitelikte olmalıdır. Ali Himmet Berki böyle geçiş ve değişim dönemlerinin hakkını vermiş bir kişi olarak tanıtılmaya değer bir şahsiyettir.

Hayatı

Türk yazın hayatında önemli şahsiyetler hakkında yapılan araştırmalar ciddi yekun tutmasına karşın Ali Himmet Berki gibi önemli bir hukukçu hakkında son yıllarda birkaç çalışma hariç herhangi bir ilmi çalışma ortaya konmaması üzüntü sebebidir. Yazıyı yazarken denk geldiğim ve kıymetlerini teslim edeceğim çalışmalar da olduğunu belirterek, bunu bir o kadar da ümit verici buluyorum. Ali Himmet Berki, Antalya Akseki İbradı bucağına bağlı Unulla köyünden olup, babasının kadı olması sebebiyle görev yaptığı Elbistan'da 17 Ocak 1882 tarihinde doğmuştur. Ali ismini esasen dedesinden alan büyük hukukçu, Himmet ismi ise Elbistan'da doğması hasebiyle burada meftun, ününü mana planında ve halk arasındaki saygınlıktan alan 'Himmet Baba'dan tevellüt ve mülhemdir. Ali Himmet Berki'nin babasının ismi de Demircizade kadı Osman efendidir. Ali Himmet Berki babasının görevi nedeniyle ilk tahsilini Çorum'da, orta tahsilini ise İbradi Rüştiyesinde yapmıştır. İlk ve orta tahsilini tamamladıktan sonra İstanbul'da daha sonra kayınpederi olacak Tokatlı Mehmet Şakir Hocadan ulûm-ı âliye dersi aldı. Dönemin hukuk fakültesi sayılan eski Mekteb-i Nüvvâb (1908 yılına kadar kadı yetiştiren okul), Mekteb-i Kudât'ı dört yıllık eğitim neticesinde bitirdi (1909). 1913 yılında hocası olan Mehmet Şakir Efendi'nin kızı Ayşe Sıdıka Hanımla evlendi. Tamamı bugün itibari ile vefat etmiş üç kız, üç erkek

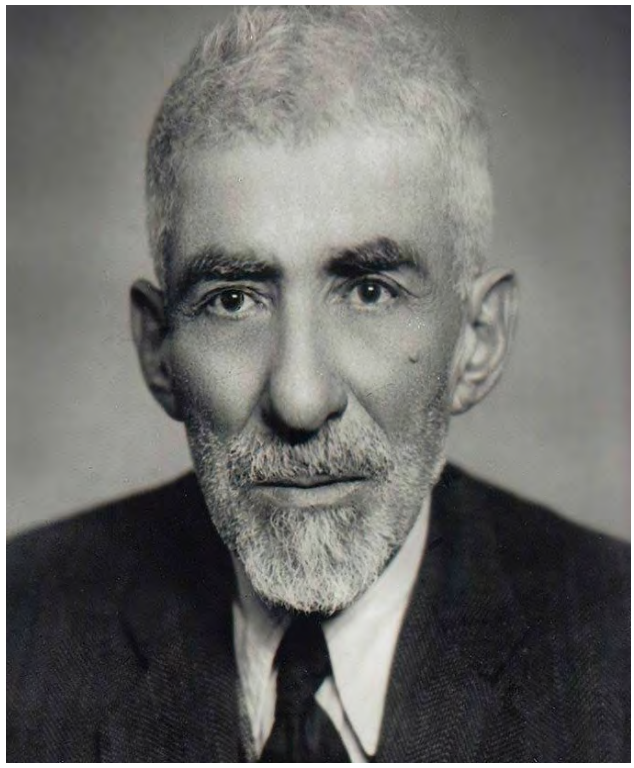

evlatları oldu. Ali Himmet Berki mezun olduktan sonra mesai hayatı Meşîhat-ı İslâmiye'de ilk resmi vazifesi olan Fetvahâne-i Âli İlâmât Odası kâtipliği ile başladı. Bir süre sonra aynı odada memur yardımcılığı, iki sene sonra 1911'de ikinci sınıf müsevvidliği, 1913'te ek vazife olarak Medresetü'l-Kudât Arazi Kanunu muallimliği yapmıştır. Bunun akabinde 1914'te mübeyyiz muavinliğine getirildi.

Bu görevlerden sonra kadılık-hâkimlik görevlerinin başladığını görüyoruz. İlk olarak 1914 tarihinde Tokat kadılığına ve Bidayet Mahkemesi hâkimliğine tayin edildi. Daha sonra 1915 tarihinde terfian Amasya kadılığına tayin edildi. 1920'de tekraren Tokat kadılığına tayin edilmişse de, sadece bir kaynakta, 1921'de Kars kadılığına tayin edilmesine rağmen özür bildirip Tokat kadılığına devam etmiş ve 1922'de Ankara merkez kadılığına tayin edildmiştir. Neredeyse sekiz yıl süren kadılık görevleri neticesinde meslekten istifa ederek 1923'te Şeriye ve Evkaf Vekâleti'nde Heyet-i İftâiye Azalığı'na getirildi.

Osmanlı Devleti'nin Cumhuriyet idaresine geçiş döneminde Şeriye ve Evkaf Vekâleti Şûrâ-yı Evkaf Reisliğini de yürütmüştür. Şeriye ve Evkaf Vekâleti kurumunun kaldırılarak Diyanet İşleri Reisliğinin kurulması üzerine Heyeti-i Müşavere üyesi olan Ali Himmet Berki istifa ile memuriyetten ayrılmış ve 1924'te İstanbul Asliye Hukuk İkinci Reisliğine, akabinde 1925'te İstanbul Asliye Hukuk Birinci Reisliğine getirildi. Çok kısa bir süre sonra da o dönem Eskişehir'de bulunan bugünkü adı Yargıtay olan Temyiz Mahkemesi azalığına tayin edilmiştir. 1933 tarihinde ise Yargıtay İkinci Hukuk Dairesi Reisi olmuş ve kendi isteği ile emekli olduğu 5 Haziran 1950 tarihi-

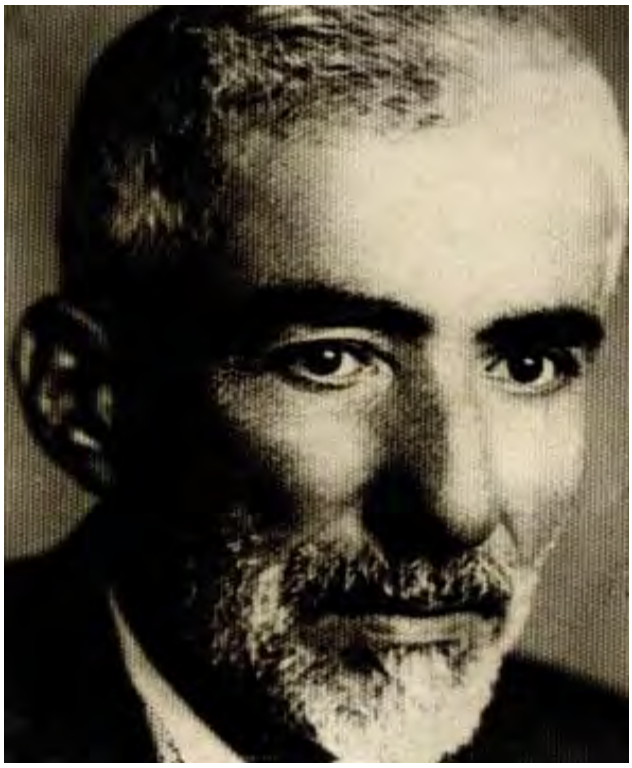

ne kadar görevine devam etmiştir. Belirtmek gerekir ki Bakanlar Kurulu üç kez emeklilik yaşı dolmasına rağmen emeklilik işlemlerini ertelemiş ve görev süresini uzatmıştır. Ali Himmet Berki 24 Mayıs 1976 tarihinde 94 yaşında vefat edene kadar onlarca eser ve makale çalışmaları yapmıştır. Dönemin imkan ve şartları göz önüne alınırsa devasa bir ilmi çalışma yapmış olduğunu anlarız.

Şahsiyeti

Maalesef gerek kaynak-belge eksikliğinden gerekse üzerinde çok çalışılmamış olması nedeniyle Ali Himmet Berki'nin şahsiyeti hakkında etraflıca ve derinlikli bir değerlendirme yapamıyoruz. Kendi çocuklarından yeterli derecede ve etrafındaki fikir ve ilim adamlarından kendisi hakkında bilgi temin edilecek bir hatırat vs. bulamadım. Ne var ki eğitim ve çalışma hayatı ile hukuk ilmi sahasında verdiği eserler onun çok çalışkan, işine bağlı, disiplinli bir şahsiyet olduğunu ortaya koyar. Osmanlı dönemi ilmiye-medrese sınıfında temayüz etmiş yüksek âlimlerin genel özelliği olan bu durumu Ali Himmet Berki'de de görüyoruz. Torunu olan Kêmil Eşfak Berki ile *"Ay Vakti"* isimli edebiyat dergisinde yapılan bir röportajda aktarıldığına göre, Ali Himmet Berki pek fazla konuşmayan ama ailesi ve dostlarıyla sohbet etmeyi seven, oldukça nazik, elinden kitaplarını düşürmeyen, eski gelenekleri ve alışkanlıklarını sürdürmeye çalışan, vatanperver, İslamî değerlere sıkı sıkıya bağlı bir zattır. Memleketi İbradi'de yaptırdığı bir cami minaresine parayı maaşından değil de telif ettiği kitabından "saf, arı olsun" diye kısım kısım göndermiştir.

Ali Himmet Berki'yi babası büyük alim olan ve bu sebeple yakınen tanıyan Ekmeleddin İhsanoğlu Ali Himmet Berki'nin Açıklamalı Mecelle isimli eserine yazdığı önsözde onu "üstün şahsiyetinde Müslüman-Türk ahlâk ve faziletini, Osmanlı ruh ve asaletini, ilmin haysiyet ve vakarını, dinin emrettiği tevazu ve mahviyetkârlığı yaşatan" bir kimse olarak tanımlar. Medresedeyken ezberlediği Arapça şiirleri ömrünün sonlarında bile ezbere okuyacak kadar kuvvetli bir hafızaya, İbn-i Sina'nın el-Kânûn fi't-tıb'bını yorumlayacak kadar keskin bir zekâya ve gerek Türk gerek Fars edebiyatından seçkin şairlere dair kıymet hükümleri verecek kadar da estetik zevke sahip olan Ali Himmet Berki, erkek kız bütün çocukların ilim tahsilinde bulunması gerektiğini savunan, evlada bırakılacak en güzel mirasın da bu olacağını ifade eden aydın bir kişiliğe sahiptir. Büyük hukukçunun vefatının 30. yılında Yeni Şafak Gazetesi'nde aile üyeleri ile yapılan başka bir röportajdan aktarmaya devam edelim, "Bu arada Al Himmet Berki'nin 76 yaşındaki kızı Sebahat (Atasoy) Hanımefendi sohbete katılıyor. *"Babamın dilinden hiç düşürmediği bir söz vardı: 'Yüksek ahlâk ve fazilet' derdi"*. "Ziyaretine kimler gelirdi?" diye soruyoruz. Şöyle cevap alıyoruz: *"Ünlü hukukçular, doktorlar, bilim adamları gelirdi. Rahşan Ecevit'in babası Namık Zeki Aral, Fevzi Bozer, Celal Yardımcı, Tevfik İleri, Atıf Benderlioğlu, Kâmil Tepeci, Fuat Sirmen, Sedat Çumralı, Veli Ertan, Suat Hayri Ürgüplü, Münir Hayri, Eyüp Aksoy ve daha birçok kişi... Ha Rıza Tevfik, Numan Aksoy bir de..."*

Yine yukarıda bahsettiğimiz Ay Vakti Dergisi röportajından torununun aktardığına göre, Amasya'nın işgali sırasında İngiliz Yüzbaşı Solter hükümet meydanında bayrağımızı indirtip kendi bayrağını göndere çeker. Halk bu duruma karşı galeyana gelince *"Kadı Ali Himmet Bey"* onları yatıştırarak *"O bayrak orada kalmayacak!"* der ve yarım saati geçmeden çıkan fırtınayla gönderdeki İngiliz bayrağı yırtılır. İngiliz subayının *"Kadı Efendi keramet gösterdi!"* demesi üzerine Ali Himmet *"Bu benim değil, milletin kerametidir."* şeklinde cevap verir. 1969 tarihli Milliyet Gazetesi'nde yer alan habere göre de *"Sakin olun kardeşlerim. Tanrı büyüktür. Böyle soylu bir ulusun yurdunda, böyle bilginler, evliyalar yatağında yabancı bayrağı dalgalanamaz."* der.

Yine röportajdan devam edelim. Ali Himmet Berki Fatih medresesinde okurken, yazın Şehzadebaşı kıraathanelerine o da gider, fakat içeri girmezmiş. Ben satranç bilir misiniz, oynadınız mı hiç diye sormuştum, oradan açıldı anlatacağım olay: Kıraathanenin dışına pencerenin yanına oturmuş satranç seyrediyormuş. Bir ara yakında oturan fesli birinin dikkatle kendisine baktığını fark etmiş. Sıkılmış ve belli de etmiş. Abdülhamit devri, hafiye zannettim demişti, hiç unutmam. Adam iskemleden kalkmış, yanına yaklaşmış ve demiş ki: *"Ben talebe müfettişiyim, endişe etmeyiniz Al Himmet Efendi. Biz sizin ne kadar ciddi ve ilim aşığı bir talebe olduğunuzu*

biliyoruz. Bu şekilde bile olsa memleket için çok kıymetli olan vakitlerinizin boşa geçmesine gönlümüz razı olmaz" gibi bir şey söylemiş. Dedem gözlerini gözelerime dikip *"Evladım o sözler bana son oldu, bir daha hiç gitmedim ve öyle şeyler meraka son verdim. O gün bugündür günde 8 saatimi tetebbu ve yazmaya ayırıyorum. Ben hep tetebbu eylerim Eşfak oğlum..."* demişti bana. Aynı gün yazmayı düşünmüyor musunuz diye sorduğumda ummadığım bir kızgınlığı oldu. Bana yönelik değildi elbette. Fakat ki devir farkından dolayı sürekli sukut-u hayal içinde olduğunu anladım. Gidişatı bütün o nesli gibi, iyi görmüyordu. Dedem Ali Himmet Berki, son devir Osmanlı ulemasından, okul arkadaşları Ahmet Hamdi Akseki, Hasan Basri Çantay, Ömer Nasuhi Bilmen vb. gibi şahsiyetlerin de takdir ve hürmet besledikleri; dergilerde sürekli yazmış, hizmeti esas almış bir insandı. Ankara'da İstanbul'dan gitmiş bir hukukçular topluluğu dedemle birlikte iyi şeyler yapmışlardır. Hukuk çerçevesinde hakikatçidirler.

Hasan Basri Erk *'Meşhur Türk Hukukçuları'* adlı eserinde "Onun eserlerini tetkik edenler, makalelerini okuyanlar nasıl bir enerji ile çalışmış olduğunu, bugünkü genç Türk okuyucularına ve adliyecilerine nasıl öğütler verdiğini, yol gösterdiğini yakından anlamışlardır. Ali Himmet Berki, bir şehrahın son yolcuları arasındadır. O, Türk ruhunun ana temeli olan, cidden mukaddes kaidelerden teşekkül eden, Osmanlı İmparatorluğu'nun altı yüz sene hukuk mevzuatını teşkil eden ahkâm-ı fıkhiyye'nin son meşalecilerindendir" diyerek Ali Himmet Berki'nin şahsiyetine ilişkin değerlendirme yaparak kanımızca hakkını teslim etmiştir.

Ali Himmet Berki'nin torunu olan Kamil Eşfak Berki'nin İbrahim Eken ile yaptığı röportajdan bir kesit aktaracak olursak, *"İslâm fıkhında muhakeme ederek Medenî Kanun maddelerinde bu hükme uygun madde bularak hüküm verilmesi gerektiği yolunda düşünen bir hâkim"* şeklinde hukukî tarafı ortaya konulan nevi şahsına münhasır büyük alim karşımıza çıkmaktadır. Yargıtay azalığı ve Daire Başkanlığı süresince müzakere etmediği ve görmediği hiçbir kararı imza etmemiştir. Ali Himmet Berki'nin müellifi olduğu Ferâiz ve İntikâl adlı esere önsöz yazan dönemin Din İşleri Yüksek Kurulu başkan vekili İrfan İrfan Yücel Ali Himmet Berki için, *"Allah korkusu olmadan ma'şeri ve medenî terbiyenin olamayacağını, kırk yıla yaklaşan hâkimlik ve adalet hayatında bilerek haksızlık yapmadığını söyleyen son derece dürüst, temiz karakterli, özellikle İslam hukukundaki engin bilgisiyle temayüz etmiş kıymetli bir hukukçudur. Dini hükümlere son derece riâyetkâr, yaşayışı ile örnek bir insan, iyi bir aile reisidir."* Sözlerini serdederek büyük âlim-hâkimin hakkını bilahare teslim etmiştir.

Ali Himmet Berki'nin torunu olan Kamil Eşfak Berki'nin İbrahim Eken ile yaptığı röportajdan önemine binaen aktarmayı önemli bulduğum bir anekdota denk geldim. Bu anekdot büyük şair ve fikir adamı Necip Fazıl Kısakürek'in biyografisine işlenecek ve etkileyecek kadar değerlidir. Aynen aktarıyorum. *"Necip Fazıl demiş ti ki: Ali Himmet Berki, İslâmî esâsâta son derece vakıf olduğunu ve Temyiz azası olarak bütün medenî kanun maddelerini, "İslâm fıkhında muhakeme ederek medenî kanun maddelerinde bu hükme uygun madde bularak hüküm verilmesi gerektiği yolunda düşünen br hâkim, adalet de budur.* (muhabir) – Bu konuda Ali Himmet Berki'den neler dinlemiştiniz? Dedem Üstad'a (NFK): *"Mısır'da çok kuvvetli âlimler vardır"* cevap vermiş olduğunu söylemişti bana. Biraz da Necip Fazıl tarzının Mısır'a uymayacağını anlatmış oluyor herhalde. (KEB)– Öyle de denebilir. Ali Himmet Berki'nin Necip Fazıl'a dedikleri asıl şudur: *"Mücadele İslâm esasları içerisinde yapılır. İslâm esasları, evvelâ inanılır ondan sonra ifade edilir. Kadere inanmayan adam mücadele edemez.. Siz kaderi de değiştiremeyeceğin(iz)e göre memleketin dışında mücadeleye devam arzusu ya korkaklığın yahut nefse itibarın ifadesidir. Kaide budur."* diyerek necip Fazıl'ı Mısır'a gitme fikrinden caydırmıştır. Son olarak Ali Himmet Berki'nin vefat haberini torunu Kamil Eşfak Berki'den öğrenen Şair-Fikir adamı Sezai Karakoç'un Diriliş dergisinde *"Yer doldurulamayacak milli bir değer"* diye söz ettiğini belirtelim.

Kitaplarından Bazı Hukuki Görüş ve Yaklaşımlar

"Beşerî kanunlarda ictihad yapabilmek için kanunun metni, kelimelerin lügat ve ıstılah manalarını, lafızların nevi ve hükümlerini bilmek ve kıyas yollarına vakıf olmak ve cemiyetin hususiyetleri bakımından tatbik kabiliyeti olup olmadığı üzerinde tevakuuf etmek şarttır."

"Faideli şeyler daima güç olan şeylerdir. Kolay olsun da faideli ve kıymetli olsun, ben böyle bir şey hatırlamıyorum."

"Vakıf müessesesi insanların düşünebildikleri hukukî müesseselerin en hayırlısıdır." "Bugünkü ictihad ihtilaflarının çokluğu bu kaide ve esasların nazara alınmamasından ve kanunlar kaleme alınırken hükümler arasındaki ahenk ve tenazura ve kelime ve ibarelerin medlüllerine dikkat edilmemesinden ileri gelmektedir. Kanunu tefsir etmek ne kadar güç bir iş ise kanun yapmak daha güç bir sanattır."

"İslam hukukuna ait son zamanlarda neşrolunan eserlerde gördükleri veya tedris kürsülerinden işittikleri malumat ve mütalaaların hakikate ne derecelerde muvafık olup olmadığını" da anlayacaklardır. İslam hukukunun Roma hukukundan mülhem olduğunu söyleyen bazı kimselerin bu iddiasını çürütmek üzere *"Muasır hukuk âlimlerinden ve sâbık İstanbul Üniversitesi profesörlerinden"* Andreas Schwarz'ın görüşlerini nakleden müellif, iki hukuk arasındaki benzerliklerin birinin diğerinden mülhem olma sonucunu çıkarmayacağını belirtir. Nitekim *"kadim hukukta alım ve satım müessesi vardı*

veya bu hukuk hırsızlığı, dolandırıcılığı men etmişti; bu hukuk da alım ve satımı kabul veya hırsızlığı, dolandırıcılığı men ediyor" diyerek muahhar hukukun kadim hukuktan mülhem olduğunu iddia etmek mugalata nevinden bir istidlaldir. Çünkü akl-ı selimin iyi ve kötü gördüğü şeyler ortaktır.

"Çok yazık ki hicri beşinci asırdan sonra zaman geçtikçe her şey değişmiş, ilim yerini cehle, say ü gayret atalete ve güzel ahlak fena ahlaka bırakmıştır. Bunun sâik ve âmili ne idi? Irk ve iklim mi? Hayır. Müslümanlık mı? Asla. Çünkü İslam dini ilim, fazilet ve teâli dinidir. Bir din ki kadın erkek her Müslüman'a ilim tahsilini, Çin'de de olsa ilim aramayı emir ve 'dâr-ı İslam'da cehil özür değildir' diye ilim ve irfana teşvik ve 'bilenlerle bilmeyenler müsavi olur mu?' mazmun-ı beliğiyle ilim erbabını tebcil eder; o din ki her iyi şeyi emir ve kötü şeylerden ve bu meyanda şirkten, zulüm ve ı'tisafdan, katil, sirkat, fuhş, hetk-i ırz ve şerefden, hakka tecavüzden, hulasa akıl ve vicdan-ı selimin takbih eylediği veya hoş görmediği hal ve hareketlerden men ile hüsn-i ahlâkı gaye ittihaz eder; o din ki istiklâl ve ulviyyetini muhafazayı ve bu uğurda her türlü vesile ve vasıtaların ihzarını farz ve vacibin tevakkuf eylediği her şeyi vacib kılar; o din ki akla hitapla cehilden i'raz ve iki günü müsavi geçenleri zararlı addeder. O din ki, ahkâm-ı âliyesi arasında zaruretlere, hacetlere, meşakkatlere, âmme menfaatine yer verir; o din ki nezaketi imandan sayar; böyle bir din inhitat amili olamaz. Şu halde o inhitat ve akıbette başka sebep aramak lazımdır. Yegâne sebep başta ümera, ulema olmak üzere İslam'ın nurundan uzaklaşmak ve onun tâlim ve hükümlerine riâyet etmemek olmuştur."

"Himaye edilmeyen bir hak mücerred bir hak olmakdan ileri gidemez"

"İslam hukukunu bilmeyen ve öğrenmeye de lüzum görmeyen bazı kimseler, İslamiyet'te hükümdarın Allah'ın ve memurların hükümdarın mümessili olduğunu ve bazıları da peygamberin vekili bulunduklarını iddia ederler." Halbuki ancak milletin mümessilidirler, nitekim hakimiyet de millete aittir.

Sonuç Yerine

Şüphesiz hukukun insana ve oluşturduğu topluma dair olduğu kabulü karşısında zamanın içinde akan ve mekânın içinden geçen bir hakikat olduğu şüphesizdir. Hukuk ait olduğu coğrafyanın gerçeklerine uygun, eğrisi-doğrusuyla onun bağrından çıkan toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilmeli ve insan onurunu yükseltici, insanı eşref-i mahlukat derecesine çıkartıcı rol oynamalıdır. Ceza hükümleri bir tarafa bırakılırsa medeni hukuk üzerine yapılacak bir küçük araştırma hukukun insani, vicdani ve ortak aklın ürünü olduğu görülür. Ali Himmet Berki de bu gerçekler ışığında hemen hemen tüm eserlerinde belirttiği gibi yaşadığı dönem itibarıyla yapılan hukuki değişim-dönüşüm zamanında yeni hukukun ihtiyaçlara cevap vereceği alanlara yönelmiş ve büyük oranda İslam hukukunu bilmeyen veya yanlış tanıyan yeni nesil hukukçulara yol gösterici eserler meydana getirmiştir. Ahmet Hamdi Furat'ın deyimiyle, Osmanlı devrinde tahsil ettiği teorik bilgilerini Birinci Dünya Savaşı'nın devam ettiği yıllarda Amasya, Tokat gibi yerlerde kadılık görevlerinde de bulunarak uygulamaya da yansıtmıştır.

Cumhuriyetin kurulması ile beraber kendisini kısa zamanda Temyiz Mahkemesinde gördüğümüz Berki, bu görevini emekliliğine kadar devam ettirmiştir. O, özellikle temyiz mahkemesindeki görevi esnasında, eski tatbikat hakkında yeterli bilgi sahibi olmayan yeni nesil hukukçulara İslam hukuku hakkında tanıtıcı bilgiler aktarmayı misyon olarak seçmiştir. Bu dönemde neşrettiği, yukarıda önsözlerinden ilgili pasajların verildiği eserlerde (İslam Hukuku Birinci Kitap, Hukuk Mantığı ve Tefsir, Miras ve Tatbikat) bu konudaki gayreti kendini göstermektedir. Fakat burada vurgulanmalıdır ki Berki, eserlerini -böyle bir kaygı ile kaleme alması sebebiyle- ayrıntılı ve ilmi olması kaygısından çok mümkün olduğu kadar muhatabın anlayabileceği ve sathi bilgiler veren bir metotla yazmaya gayret etmiştir.

Yararlanılan Kaynaklar

- Hasan Basri Erk, Büyük Türk Hukukçuları, Adana yayınevi, 1961
- Mecelle (Hazırlayan Ali Himmet Berki), İstanbul 1976, Ekmeleddin İhsanoğlu'nun Mukaddimesi, s. XIII-XVI
- Ayşe Mine Akar, Ali Himmet Berki ve Hukuka Dair Eserleri, Marmara Ün. Sosyal Bil. Ens. Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı İslam Hukuku Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013
- Refik Necdet Aktaş, Milliyet Gazetesi, 26 Mayıs 1969
- Ahmet Hamdi Furat, Ali Himmet Berki (1882-1976) (Hayatı, Eserleri ve İslam Hukuku'na Katkısı), İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi, Sayı: 6, 2005, s.503-514
- http://www.n-f-k.com/hatiralar-ve-hayatindaki-diger-kisiler/ustad-ve-ali-himmet-berki
- http://yenisafak.com.tr/arsiv/2006/haziran/05/dusunce.html
- Kamil Eşfak Berki ile "Hayretler Kitabı" Üzerine|Ay Vaktiayvakti.net/?p=1826 2/2

SONRASI

Mehmet Kaan AKÇAY
Cumhuriyet Savcısı

Bu da nedir ki üç beş satır karartı
Hani ben de alsam elime kalemi kâğıdı
Değiştirsem ya seni ya kendimi
Bunlar dilden dile gezsin sonra
Hep adınla yutkunduktan sonra
Sonrasını bilsem ne bilmesem ne

Ya sevdadan yana hicran
Ya da dosttan yana hüsran
Gelmişim, geçmişim hep böyle
Ben de türküler söylerdim olana
Yalan ve yanlışlar duygularla bulut
Ben altında yağmur duasında
Artık her damlada ıslansam ne ıslanmasam ne

Şimdi gözümüzde dinmeyen yaş
Elde kalan hiç, çıkarsız üzüntü
Yarım yamalak da bir hayat
Hepsinden daha beter
Böyle bir avuntu
Hal de böyleyken, şimdi gelsen ne gelmesen ne

Ali SARIKAYA
Hâkim Adayı

BAĞLANMA

Ağaca tırmanmayı çok severdi ve oldukça da iyiydi bu işte. Zayıf vücuduyla en ince dallara bile tırmanır, kimsenin gidemediği en uç yerlere kadar giderdi. Tırmandığı ağaç orta büyüklükte bir ağaçtı. "En iyisi bu olur." dedi. Gözüne kestirdiği "Y" harfine benzer dalı, bahçede bulduğu bir bıçak ile kesmeye başladı. Bıçak biraz paslanmıştı ve nispeten kördü. Bu kör bıçak ile dalı kesmek onu biraz yordu ki eli kabarmıştı. Biraz çabaladıktan sonra dalı kesmeyi başardı. Sonra ince, yaş kabuğu soymaya koyuldu. İki ucuna da birer çentik açtı. Yarına hazır olması için evin önündeki taş duvarın üzerine bıraktı.

Gün doğar doğmaz uyandı. Akşamdan hazır ettiği lastikleri uç kısmına sertçe bağladı. Araya da bir meşin taktı. Artık tamamdı. Arkadaşları da gelecek ve gideceklerdi. Daha önce kuş avına gitmişti ama bu seferki diğerlerinden daha başkaydı. İlk kez kendi sapanı ile bir kuş avına gidiyordu. Bir müddet gittikten sonra yaklaşık 9-10 dut ağacından

oluşan dutluk bir alana geldiler. Babasından duyduğuna göre dedesinin zamanından beri vardı bu dutlar burada. Artık dutların meyve verme mevsimiydi. Kuşlar bu meyvelerden yemek için gelirlerdi. Çok iyi bir seçim yapmış olduklarını anladılar. Her biri bir ağacın altına saklandı. Ses çıkarmamaya çalışıyor kuşları korkutmak istemiyorlardı. Kendisi de gövdesi oldukça büyük, yaşlı bir ağacın altına konuşlandı. Sapanın ucuna bir çakıl taşı yerleştirdi, kendince doğru yerde doğru anı bekliyordu. Bir tane kuş geldi. Şansına açık bir yere konmuştu, görüş açısı gayet iyiydi. Sapanın ucunu hafifçe kaldırdı, sağ eli ilerde sabit bir şekilde nişan aldı, sol elini geriye doğru yavaşça çekebildiği kadar çekti. Kuşun aniden uçup gitmesi işten bile değildi. Gözlerini kıstı, artık hedefi vuracağını hissettiği bir anda sol eline serbest bıraktı. Tam o anda ince bir ses duydu sanki bir rüzgar ıslık çalmıştı. Yere birkaç yaprak düştüğünü gördü. Koşarak yaprakların düştüğü yere doğru gitti. Evet kuşu vurmuştu ve kuş yere düşmüştü. Galiba kanadı da kırılmıştı. Kuş acı içinde son şarkısını söylüyor, bir taraftan da kaçıp kurtulabilmek için çırpınıyordu. Biraz sonra artık hareket edemez oldu. Kuşu eline aldı ve arkadaşlarının yanına koştu. Bu onu çok sevindirmişti. Arkadaşları ona gıpta ediyor, ondan bir kahraman gibi konuşuyorlardı.

Nerden gelmişti bu soğuk ve sessiz koridordaki bekleyişte bütün bunlar aklına. Evet o günü çok iyi hatırlamıştı. “Keşke o gün hiç gitmeseydim, o gün o kadar hevesle koşmasaydım yanlarına.” Dedi. Böyle düşünceler içindeyken kendi isminin söylendiğini duydu kapıdan. Derin bir nefes aldı. Daha önceden söylemek için hazırladığı cümleleri içinden tekrar ederken, sol elini yumruk yapar gibi sıktı ve buruşmuş olan kağıtla birlikte kapıdan salona girdi...

Mesude ALTUNEL
Hâkim

ADALET VE MERHAMETİN SARMAŞ DOLAŞ AHENGİ:

REİS BEY!

Necip Fazıl Kısakürek'in *"Reis Bey"*i, *"adalet"* ve *"merhamet"* kardeşliğini vurgulayan etkileyici bir eserdir.

Reis Bey, taş kalpli, kibirli, huysuz, peşin hükümlü bir ağır ceza reisidir. *"Ağızların iğrenç sakızı, idamlık suç"* olarak nitelediği *"MERHAMET"*e kapısı kapalıdır. Ceza Felsefesi'ndeki *"Bir masuma kıymaktansa, bir cürümlüyü serbest bırakmak yeğdir"* görüşüne şiddetle karşı çıkıp; "Cemiyette bir ferdi korumak için, bin kişiye idam gömleği giydirmekten kaçınmamalıdır" ilkesiyle kararlarını acımasızca şekillendirmektedir. Ta ki, annesini öldürmekle yargılanan, *"ben masumum, merhamet edin!"* diye haykıran bir delikanlı için verdiği idam kararının infazından sonra; bu gencin suçsuz olduğu hakikatiyle yüzleşene dek.

"Etmeyin Reis Bey! Siz ağlayamazsınız! Ağlayabilseydiniz, anlayabilirdiniz... Siz merhametten, acıma duygusundan, yalnız kötülük doğacağına inanmışsınız. Yerine göre haklısınız. Fakat ondan ne büyük iyilik doğacağını unuttuğunuz için en büyük hakkı kaybediyorsunuz. Rahmet kaldırılmış sizin kalbinizden. Buz çölünde yol alıyorsunuz! Reis Bey! Mühürlü kalbinizin açılmasını dilerim..." demişti idama giderken. Reis Bey'in hayatında dönüm noktası olan bu hadise, onun mutlak doğrularını bir anda yerle bir etmiştir.

Görevi bırakan Reis Bey, artık hayatını merhameti anlatmaya ve yaymaya adamıştır. Suç ve kötülük bataklığındaki insanların olduğu bir kumarhanede iyiliği, merhameti izaha çalışırken bir iftiraya uğrar ve cezaevine düşer. Tepeden baktığı insanlarla aynı ortamı paylaşmak, onun ön yargılarının nasıl büyük yanılgılar içerdiğini anlamasına; kalbinin daha da yumuşamasına vesile olmuştur. *"Merhamet... Âlem bu temel üzerinde! Eğer toprağa, tohuma, hatta kire, lekeye merhamet olmasaydı; su olur muydu?"* ... *"İnsandaki kötülük iktidarını döve döve pekiştirmek yerine, hohlaya hohlaya yumuşatmak. Merhamet! Hava gibi, su gibi muhtaç olduğumuz iksir... Baş aşağı bir cemiyeti, baş yukarı edecek bir kudret. Acımasızca idama götürdüğüm çocuk; bana 'buz çölünde yol alıyorsunuz' demişti. Hepimiz, bütün insanlık, buz çölünde yol alıyoruz! Aldığımız nefesler bile, sipsivri kayalar şeklinde donuyor. Bakarken gözle bıçaklıyor, dinlerken kulakla zehirliyoruz! Damak kirletiyor, el donduruyor! Bütün bunların kanunlarını bilmiyoruz da, kanun çıkarmaya kalkıyoruz! Olur mu hiç? Sen kaplanı yetiştir, besle, sonra pençe atıyor diye kement at, ipe çek! Yazıktır kaplana, günahtır kaplana, merhamet!"*

Hâkim: *"O hâlde ceza ölçüleri, hak, adalet ve kanunlar lüzumsuz öyle mi?"*

Reis Bey: *"Öyle değil! Bunlar, doktorun çare bulamayınca bütün bir uzvu budamaya mecbur kalması gibi, iç tedavi üstünde tedbirler..."* Reis Bey'in artık *"sanık"* olduğu mahkemedeki sözleri, dinleyenleri öylesine etkiler ki; salondaki esas fail de, iftirasını itiraf eder.

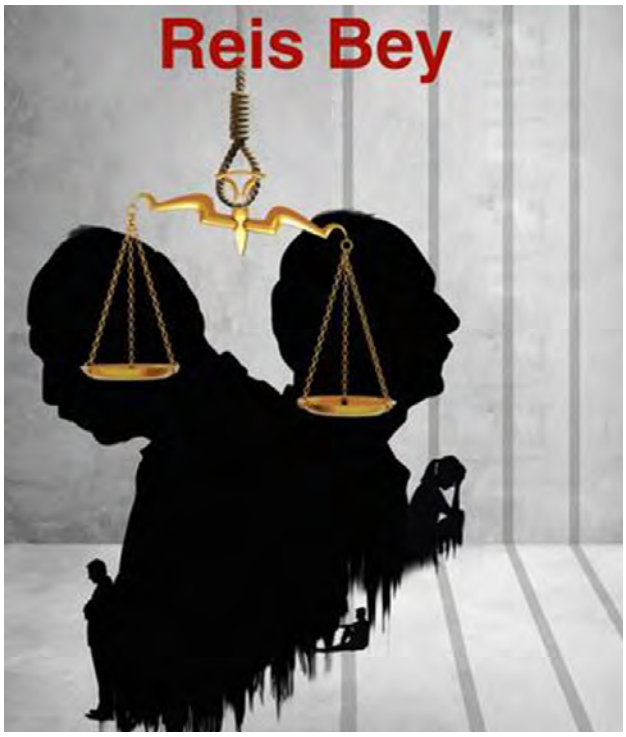

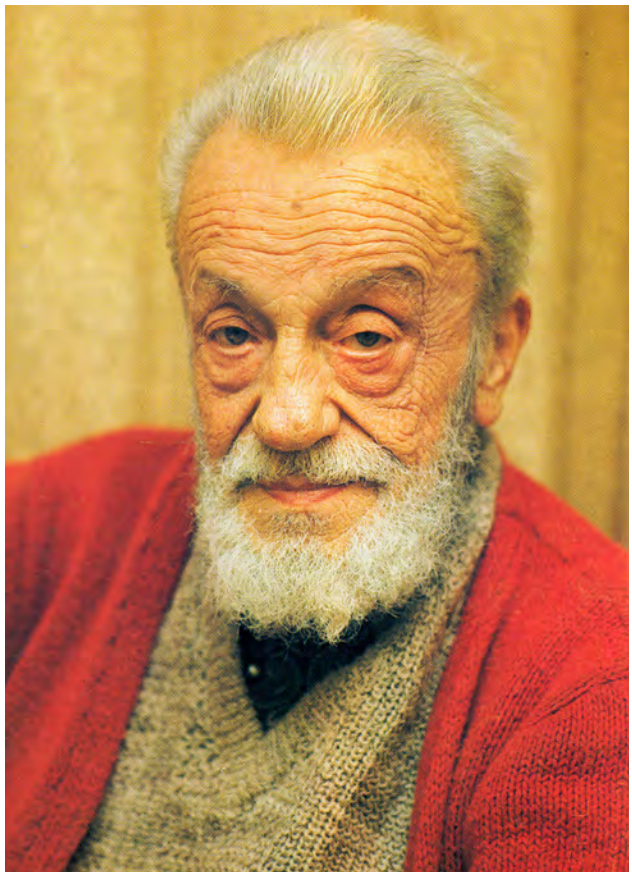

Suç ve ceza felsefesinde her hukukçuya; merhamet ve affetmekte her insana bir rehberdir *"Reis Bey"*. Adalet ve merhametin sarmaş dolaş ahengine farkındalık yaratır. Nitekim adalet, herkese hak ettiğini vermektir. İnsaf, hakkı teslim ederken vicdana uygun davranmaktır. İnsaflı olmak, merhametin özüdür. Merhametle harmanlanmamış bir adaletin, suya yazı yazmak gibi olduğunun somut misalidir *"Reis Bey"*.

Sevgili meslektaşlar! *"Türk Milleti Adına"* adaleti sağlamakla görevli ve yetkili olduğumuz, mesuliyeti ağır bir meslek seçtik. Dört başı mamur adaletin tecellisi için azami gayret göstermemizi ve muvaffak olmamızı diliyorum. Meslek hayatımızda adalet, merhamet, dürüstlük, tarafsızlık ve sağduyu elimizin parmakları gibi olsun. Zalimlerin, insan haklarını hiçe sayanlardan çıktığını da unutmayalım.

"Adalet" demişken, Şair Abdurrahim Karakoç'un *"Hâkim Bey!"* şiirindeki şu dizeleri de yâd etmeden geçemeyeceğim:

"... Mülkün temeliydi adalet hani?
Bizim hak temelde saklı mı yani?
Çıkartıp da versen, kim olur mâni?
Yoksa hırsızlar mı çaldı Hâkim Bey? ..."

ŞAHSİLİK İLKESİ

Şerif ÖZBEKLİ
Hâkim

Bendeki gidiş sancısı üst soyumdan tevarüs
İki yüz yıllık gurbetlikleri yan köyden kalma
Seferilik çekmeyi kaldıramamış dizleri ve dahi kalpleri
Hesabı ödenmemiş kavuşmalar veresiye yazıldı
Bu gitmeklerin hepsine ben hüküm giydim
Oysa fakültenin ikinci haftasında öğrettiydiler
Suçta ve cezada şahsilik ilkesini

Ehl-i dil dedelerim türkü söylermiş
E-devlette yazmıyor tabi bunlar
Sesim güzel değil -bunu bilsin insanlar-
Anne kızlık soyadının 2. ve 5. Harfleri
Ah, bunu neden sorar bankalar

İyi bir okuyucu bu şiirin nihayetinde
Âdem aleyhisselâma varacağını bilmeli
Bir filmde şöyle bir sahne hatırlıyorum
Ben Ankara'dayken Tire'yi
Çok özlerdim biliyor musun?
Ankara'dayken her yer özlenir..

Mustafa YATMAZ
Hâkim Adayı

BİR İTHAKA YOLCUSU

"İthaka'ya doğru yola çıktığın zaman,
dile ki uzun sürsün yolculuğun,
serüven dolu, bilgi dolu olsun."

Konstantin Kavafis yukarıdaki dizelerle başlar İthaka adlı şiirine. Kendisinden yüzlerce yıl önce yaşamış Homeros'un kaleme aldığı Odysseia Destanı'nda Kral Odysseus'un maceraları anlatılırken günümüzden bir asırdan fazla bir zaman önce İskenderiye'de doğan ve İskenderiye-İstanbul-Londra üçgeninde yaşamını sürdüren yalnız bir şair olan Kavafis, Homeros'un ölümsüz yapıtından esinlenerek İthaka şiirini yazdı.

Peki ama İthaka neresi? İyon Denizi'nde bir ada. İthaka, destanda da anlatıldığı üzere Truva Savaşı'ndan tahta at kurnazlığıyla çıkan Odysseus'un tehlikeli yolculuğunun sonunda varmak istediği evinin adıdır. On yıla yakın süren Truva Savaşı'nda Odysseus tüm adamlarını yitirmiş ve ülkesinden ayrı düşmüş bir kral, karısı Penelope'u uzaktaki evinde bırakmış bir koca, oğlu Telemakhos'un büyüdüğünü görememiş bir baba, öldüğünü düşünerek kendisinden ümidini yitiren bir annenin oğlu olarak betimlenir.

Kavafis, İthaka şiiriyle yarattığı metaforla ve verdiği ilhamla çıkmamız gereken kendi yolculuğumuzun şairi olmuştur. Homeros'un Odysseia'sı James Joyce'dan Margaret Atwood'a, Dante'den Paulo Coelho' ya kadar onlarca yazara eserlerinde yol gösterici olmuştur. Kısacası Kavafis'ten başka nice şair ve yazar bir düş alemi yaratarak eşsiz bir yola çıkma isteği uyandırmıştır içimizde.

Edebiyatımızın usta şairi Yahya Kemal Beyatlı ise Mehlika Sultan şiiriyle yedi genç aşığın yolculuğu üzerinden kurduğu sembollerle şöyle seslenir bize;

"Mehlika Sultan'a âşık yedi genç
Gece şehrin kapısından çıktı:
Mehlika Sultan'a âşık yedi genç
Kara sevdalı birer âşıktı.
Bir hayâlet gibi dünya güzeli
Girdiğinden beri rü'yâlarına;
Hepsi meshûr, o muammâ güzeli
Gittiler görmeye Kaf dağlarına."

İthaka'ya varmak! Odysseus'tan beridir İthaka, bir hedefe, bir amaca varmanın simgesidir. Uzun yıllar sürse de ulaşmayı umduğumuz, evimiz bellediğimiz bir İthaka'mız vardır mutlaka hepimizin. Veya İthaka yolculuğun kendisidir. Öyle ki varılacak yer neresi olursa olsun İthaka bize kendimiz olmayı öğretecek yolculuğun ta kendisi olacaktır. Homeros'un Odysseia adlı kült yapıtında anlattığının aksine Kavafis, Odysseus'un çektiği acılara odaklanmak yerine çıktığı yolculuktan keyif almasını öğütler. Şiirin devamında Kavafis'in dediği gibi yolculuğun çabucak bitmesini beklemeden, yol boyunca kazanılan şeylerle zengin ama İthaka'dan bir zenginlik ummadan...

Kavafis, kurduğu imgelerle hayal dünyamızı zenginleştirirken mitolojiden de esinlenerek insan yiyen Lestrigonlar, alınlarının ortasında tek gözü bulunan Kikloplarve denizler Tanrısı Poseidon'la baş etmenin de yolculuğun bir parçası olduğunu anlatır. Kavafis veya Homeros Odysseus'un hikayesini anlatırken, her ne olursa olsun bir amaca inanmanın ve bu uğurda yola çıkmanın ve sonunda yolculuğun bize kattıklarıyla zengin bir şekilde yolculuğu tamamlamanın gerektiğini anımsatır. Öyle ki bu yolculuk önce kendi içimizde korkularımızı yenmeyi, bizi engelleyen gölgelerden çıkmayı zorunlu kılmayacak mıdır?

“ithaka’ya doğru yola çıktığın zaman,
dile ki uzun sürsün yolculuğun,
serüven dolu, bilgi dolu olsun.
nelestrigonlardan kork,
nekikloplardan, ne de öfkeli poseidon’dan.
bunlardan hiçbiri çıkmaz karşına,
düşlerin yüceyse, gövdeni ve ruhunu
ince bir heyecan sarmışsa eğer.
nelestrigonlara rastlarsın,
nekikloplara, ne azgın poseidon’a,
onları sen kendi ruhunda taşımadıkça,
kendi ruhun onları dikmedikçe karşına.

dile ki uzun sürsün yolun.
nice yaz sabahları olsun,
eşsiz bir sevinç ve mutluluk içinde
önceden hiç görmediğin limanlara girdiğin!
durup fenike’nin çarşılarında
eşi benzeri olmayan mallar al,
sedefle mercan, abanozla kehribar,
ve her türlü başdöndürücü kokular;
bu başdöndürücü kokulardan al alabildiğin kadar;
nice mısır şehirlerine uğra,
ne öğrenebilirsen öğrenmeye bak bilgelerinden.

hiç aklından çıkarma ithaka’yı.
oraya varmak senin başlıca yazgın.
ama yolculuğu tez bitirmeye de kalkma sakın.
varsın yıllarca sürsün, daha iyi;
sonunda kocamış biri olarak demir at adana,
yol boyunca kazandığın bunca şeylerle zengin,
ithaka’nın sana zenginlik vermesini ummadan.

sana bu güzel yolculuğu verdi ithaka.
o olmasa, yola hiç çıkmayacaktın.
ama sana verecek bir şeyi yok bundan başka.

onu yoksul buluyorsan, aldanmış sanma kendini.
geçtiğin bunca deneyden sonra öyle bilgeleştin ki,
artık elbet biliyorsundur ne anlama geldiğini ithakaların.”

Konstantinos Kavafis

TEZHİB SANATI*

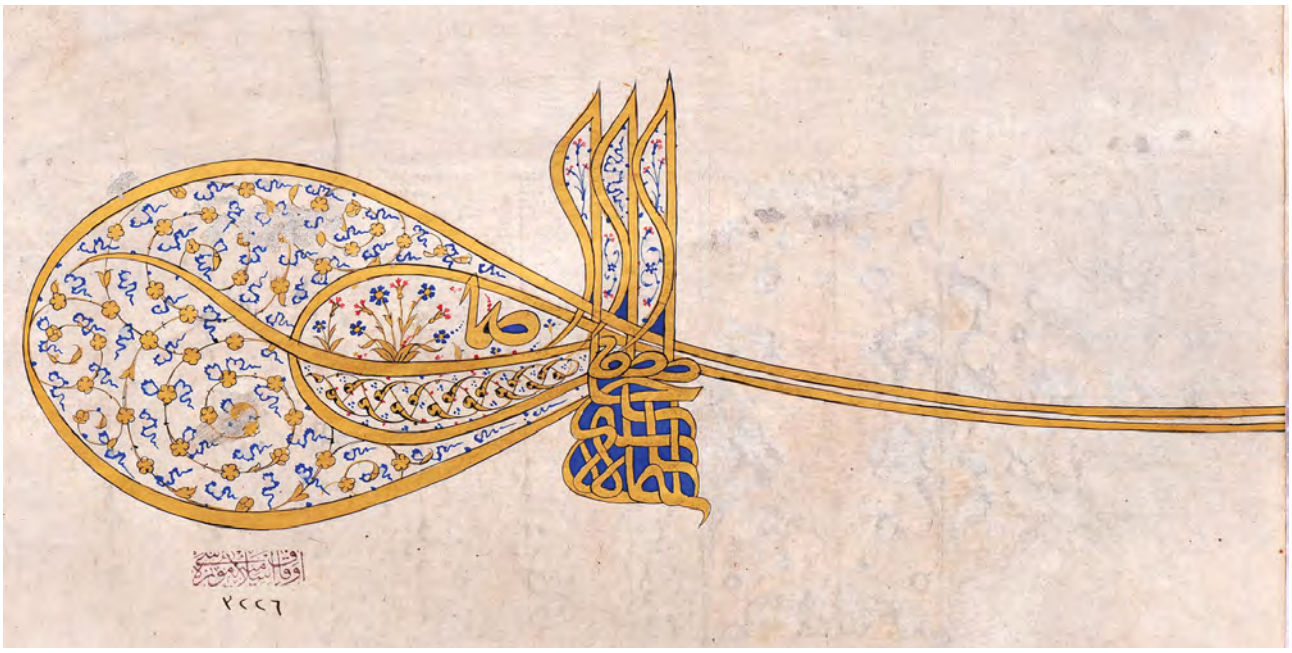

Stilize edilmiş bitki formları veya simetrik desenlerle altın ve boya kullanarak yazı kenarını bezeme sanatına tezhip denir. Tezhip kelimesi Arapça altın anlamına gelen "zehep" sözcüğünden türemiştir. Tezhip yapan erkek sanatçıya "müzehhib" kadın sanatçıya "müzehhibe" denilmektedir.

Kur'an-ı Kerim başta olmak üzere evrak, ferman, berat, levha ve özel eserlere verilen değeri ifade etmek amacıyla geliştirilen tezhip sanatının tarihi 8. ve 9. yüzyıllarda Orta Asya'ya kadar uzanmaktadır. Selçuklular tarafından Anadolu'ya getirilen bu sanat Osmanlılarda en parlak dönemini Fatih Sultan Mehmet ve Kanuni Sultan Süleyman devrinde yaşamıştır.

Tezhipte motifler geometrik şekiller üzerine ve geometrik şekiller de kağıda daima simetrik olarak yerleştirilmiştir. Tezhip sanatındaki başlıca üslup ve teknikler; klasik tezhip, halkar, zerefşan, sazyolu, şukufe ve münhani'dir. Tezhipler şekillerine göre halkar, tahrirli halkar, tahrirsiz halkar, renkli halkar, renksiz halkar ve şukufe gibi adlar; işlendikleri yere göre de secde gülü, hizip gülü, başlık, sure başı, durak ve tığ gibi isimler alırlar.

Altın ve boya tezhip sanatının ana malzemeleridir. Dövülerek ince bir levhaya dönüştürülen altın, suda ezilerek ve jelâtin ile karıştırılarak kullanılmaya hazır hale getirilir. Kullanılan diğer malzeme boyadır. Boyaların hammaddesi önceleri sadece toprak iken zamanla sentetik maddelerden yapılmış olanları da kullanılmaya başlanmıştır.

Metnin yer aldığı kısımdan sayfa kenarlarına kadar olan alan sanatçının tezhibini uyguladığı yerdir. Tezhip sanatçısı kağıdın üzerine çizdiği motifi şimşir ya da çinko bir tabakanın üzerine koyarak iğne veya sivri uçlu bir cisimle noktalar halinde deler. Daha sonra bu delikli kağıdı uygulama yapacağı zeminin üzerine koyar ve delikleri yapışkan bir toz ile doldurur. Üzerindeki uygulama kağıdı kaldırıldığında işlenecek olan motifin zemine çıktığı görülür. Sanatçı, bu motifi iyice belirginleştirir ve altın ya da boya ile doldurarak eseri tamamlar. Tezhibin üç önemli unsuru olan motif, desen ve renk yoluyla bir eserin yapılış tarihi tespit edilebilir.

Zaman içinde unutulmaya yüz tutmuş bu zor sanat dalı son yıllarda yeniden canlandırılmıştır. Günümüzde üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerinde ve çeşitli kurum-kuruluşların düzenlendiği kurslarda yeni sanatçılar yetişmektedir. Ayrıca sanatın uygulama alanının kumaş deseninden duvar, tavan süslemelerine kadar genişlediği görülmektedir.

* *Geçmişten Geleceğe Yaşayan Kültür Mirasımız, Türkiye Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanteri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları, Genel Yayın Dizisi 19, Birinci Baskı, Ankara 2014, s. 227*

HABERİN VAR MI?

Turan Zongur
Hâkim

Kaç mevsim geçti sensiz haberin var mı
Kaç nehir çağladı gözyaşımla haberin var mı

Bir dem görebilmek için neler vermezdim
Sevgili! Sensiz ne haldeyim haberin var mı

Kalmadı sabr u kararım firkat canıma yetti
Ölümden betermiş hicr i yar haberin var mı

Toplasam da tüm şecaatimi bakamam mah yüzüne
Deler geçer peykanların sinemi haberin var mı

Hayalinle sermestim yokluğunda erdim vuslata
Vehmimdeki gölgende buldum avuncu haberin var mı

Terk eyledim ehli iyali sırt çevirdim dünyaya
Yerim yurdum bilmez oldum haberin var mı

Cana canan canana can gerek sevgili
Şu Turani'ye aşktan nasip yoğ imiş haberin var mı...

GEL OTUR KARŞIMA

Mehmet KAYA
Hâkim

Gel otur karşıma şöyle üzgün üzgün bakmadan
Sana bakayım günlerce bıkıp usanmadan
Açılayım deniz mavisi gözlerine hiç kaybolmadan
Gel otur karşıma şöyle üzgün üzgün bakmadan

Alem ne derse desin, seveyim seni sen de beni
Ölmekse alnımızdaki; bulutlardan yapalım beyaz kefeni
Unutmasın bizi şarkılar, alacaksa ölüm bu sevda bedeni
gel otur karşıma şöyle üzgün üzgün bakmadan

Güzel günler göreceğiz gök kubbenin altında
Senden gayri kimsem kaldı mı bu yalnız hayatımda
Sazımı kırık sözümü fersiz bırakma sensiz hayatımda
Gel otur karşıma şöyle üzgün üzgün bakmadan

Aşk çelik çomak mı sanki yaban ellerde
Yaşanmaz mı gönüllerde anlatılmaz mı dillerde?
Ben seni unutmam durdukça bu can bu bedende
Gel otur karşıma şöyle üzgün üzgün bakmadan

Yaşananlar gitti hep, hani Mecnun hani Leyla?
Gitti mi Ferhat ile Şirin bilinmez bir dünyaya?
El ele tutuşup koşalım hiç durup bakmadan arkaya
Gel otur karşıma üzgün üzgün bakmadan

Muhammed ELMALI
Adalet Uzman Yardımcısı

KAMU DENETÇİLİĞİ VE TARİHİ ARKA PLANI

İdare kamu adına ve kamu yararına çalışırken bazı işlem ve eylemlerde bulunmaktadır. Bu işlem ve eylemlere genel olarak idarenin işlemleri denmektedir. İdarenin işlemleri genel olarak İdare Hukuku kapsamına girmektedir. İdarenin işlemlerinin kişi işlemlerinden farkı idarenin bu işlemleri yaparken kamu gücünü kullanması ve işlemlerini bizzat uygulaması yani re'sen icra etmesidir.

İdare uygulamalarını yaparken asıl olarak hukuka uygunluk karinesini uygulamakla birlikle her zaman yaptığı işlemler hukuka uygun olmayabilir. İdarenin hukuka aykırı işlemlerine karşı genel olarak İdari Yargıda yargısal denetim uygulanır. Ancak bazen mevzuata uygun olsa bile halkı mağdur eden idarenin işlemleri olabilir. Bu tür işlemlere karşı çeşitli başvuru yolları vardır. Bunların başında bizzat idareye itiraz etmek ve idarenin işlemlerine karşı başka bir denetleyici kuruma idareyi şikayet etme yolu gelmektedir. İdarenin dış denetimi de denilen bu kurum, siyasi denetim mekanizması olabileceği gibi idari bir denetim mekanizması da olabilir.

İdarenin bir başka bağımsız idari kurum tarafından denetlenmesi ülkemizde kamu denetçiliği yurtdışında ise Ombudsmanlık olarak bilinen bir kurum tarafından yerine getirilir. Bilindiği üzere ilk defa İsveç'te Demirbaş Şarl olarak maruf Kral 12. Charles tarafından kendisi Osmanlı ülkesinde iken yönetsel düzensizliklere müdahale amacıyla, 1713 yılında çıkardığı bir fermanla ülkesinde geçici olarak kralın vekili olacak ve idarenin işleyişini denetleyecek bir kişiyi "Högste Ombudsmannen" olarak atamıştı.

Kral ülkesine döndüğünde kurumun umduğundan da başarılı olduğunu görür. Gözlemci, kral adına vatandaşların dilek ve şikayetlerini dinlemiş, bunların bir kısmını ilgili yerlerle ilişki kurarak çözümlemiş ve kamu hizmetlerinin nasıl daha etkili ve adil biçimde yerine getirileceği yolunda bir dizi öneri hazırlamıştır. Bu nedenle kral, geçici olarak atadığı gözlemciyi (Ombudsman), sürekli olarak çalıştırmaya karar verir.[1] İsveç'teki 1809 anayasa reformu ile anayasal bir kurum haline dönüştürülen kamu denetçiliği kurumu, bu tarihten sonra Riksdag isimli İsveç Parlamentosu tarafından atanmaya başlanmıştır. 1809 yılında ilk olarak atanan Ombudsman modern manada kamu denetçiliği kurumunun başlangıcı olarak kabul edilmektedir. İsveç'ten sonra 1919'da Finlandiya'da, 1954 yılında Danimarka'da, 1963 yılında ise Norveç'te olmak üzere ilk olarak İskandinav ülkelerinde uygulanmaya başlandı. Ülkemizde ise 2010 yılı Anayasa değişikliği sonucunda Kamu Denetçiliği Kurumu olarak uygulanmaya başlandı.

Demirbaş Şarl'ın bu kurumu tahsis ederken Osmanlı ülkesinde bulunması göz önüne alındığında ve o tarihe kadar Avrupa'da böyle bir kurumsal yapı olmadığından Şarl'ın Osmanlı İmparatorluğundan etkilendiği aşikardır. Bu etkilenme bazı yazarlar tarafından[2] "Kadı-ül Küdat" diye bilinen Osmanlı Başkadılığından alındığını düşünmüşlerdir. Bu görüş bizce doğru değildir. Zira Kadı-ul Kudat, Padişah dâhil, diğer tüm görevlilerin işlemlerinin İslam hukukuna uygunluğunu denetlemekle görevli olan bu kurum ülkemizdeki kısmen Anayasa Mahkemesi kısmen ise Danıştay'ın görevini yapmakta olduğu aşikardır. Yani görevi daha çok yargısal nitelikli bir denetimdir. Ombudsman ise daha çok kral adına idareyi denetlemekle görevli bir kurum olup daha çok denetimi idari niteliklidir.

Osmanlıda kamu denetçiliğinden bahsedildiğinde aslında bilinenin aksine bugün maalesef sadece temel taşları kalmış olan "Deavi Kasrı" yani "Davalar Sarayı" isimli yapı gelmelidir. Topkapı sarayının 1. Avlusunda Babüsselam'ın hemen önünde sol tarafta yer alan ancak dönemin minyatür ve gravürlerinde görülen sivri kuleli küçük bir yapıdır. Bu kasra her gün görevli olan bir vezir gelir ve halkın idare aleyhindeki şikayetlerini teslim alırdı. Orada gerekli ön inceleme yapıldıktan sonra gerekli olanlar Padişah'a sunulur, bazıları ise Divanı Hümayunda görüşülürdü.

"Divan-ı Hümayum'daki kubbe vezirlerinden Divana intikal eden davalının dilekçeleri devlet adına bu kasırda kabul ettikten başka, davacı ve davalının ilk ifadelerini de bu kasırda alırlar. Davanın toplantı günü Salı idi, dilekçeler Salı hariç diğer günler sabahın çok erken saatlerinden öğleye kadar alınırdı. Deavi kasrından en küçük bir iz bile kalmamıştır; ne zaman kaldırıldığını tespit edemedik; bir 17. asır minyatüründe resmi vardır. Adı kasır ise de tek odacıklı bir yapı olması gerekir."[3]

Bilindiği üzere Topkapı Sarayının 1. Avlusunun halka açık olan kısımdır. Bu kısma işi olan herkes girebilirdi. 2.

Avlu ise idari binaların olduğu ve ancak görevli olanların girebildiği kısımdı. Deavi Kaskının diğer idari binaların aksine 1. Avluda yer alması halkın şikayetlerini rahatça iletebilmesi içindi.

Ombudsmanlığın kurucusu olarak bilinen Kral Şarl muhtemeldir ki Osmanlı topraklarında olduğu sırada bu yapı ile tanışmış ve bir benzerini ülkesi için düşünmüştü. Bu gün biz atalarımızın yıllar önce kurduğu yapıyı ülkemizde hayata geçirmiş bulunmaktayız. Bu kurumun başarısı idari yönünün yanında aynı zamanda bir vefa niteliğindedir. Ayrıca 2017 bütçe görüşmeleri esnasında Deavi Kasrının restorasyonu da görüşülmüştür. Dileriz en yakın zamanda ecdadımızın bu değerli yapısı gün yüzüne çıkarılır ve biz torunlarına armağan edilir.

---

[1] BAYLAN, Ö. (1978), Vatandaşın Devlet Yönetimi Hakkındaki Şikayetleri Ve Türkiye İçin İsveç Ombudsman Formülü, İçişleri Bakanlığı Tetkik Kurulu Başkanlığı Yayınları No:12, Ankara, s.7

[2] Pickl, Victor J. (1986). Ombudsman ve Yönetimde Reform. (Çev:Turgay Ergun). AİD, 19(4), Aralık. 37-46.

[3] Reşat Ekrem Koçu, İstanbul Ansiklopedisi, C: 7, Koçu Yayınları, İstanbul, 1966, s:4324-4325

HIRSIZ

Muhammet Nasuh ÇEVİK
Hâkim

Kumlar güneşe hasretti, işte şafak söktü...
Dalgalarla çarpışan rüzgâr nihayet yenik düştü...
Sonra bir bulut kovaladı bütün ışığı ve acımasızca öldürdü...
Sanırım yağmurdur sebebi içimdeki bütün umut söndü...
Damlalar döküldükçe kumsala yakamozlar savrulup karanlığa göçtü...
Gönül hırsızını gördü...
Bu sabah hasretim beni kumlara gömdü...

Faaliyetler

Dış İlişkiler ve Enformasyon Faaliyetleri

Çalışma Ziyareti

9 Ocak 2019 tarihinde Zambiya Büyükelçiliğinden bir heyet, ikili işbirliğini artırmak amacıyla Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezine bir çalışma ziyareti gerçekleştirdi.

Çalışma Ziyareti

24 Ocak 2019 tarihinde Fransa Büyükelçiliğinden bir heyet, ikili işbirliğini artırmak amacıyla Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezine bir çalışma ziyareti gerçekleştirdi.

Katar Yargı Heyetinin Çalışma Ziyareti

04-09 Mart 2019 tarihleri arasında Katar Yargı mensuplarından oluşan 15 kişilik heyete yönelik "Kaçakçılık ve Mali Suçlarla Mücadele" konulu bir eğitim programı gerçekleştirildi.

Maldivler Yargı Heyetinin Çalışma Ziyareti

Adalet Bakanlığının resmi davetlisi olarak ülkemize gelen Maldivler Yargı Akademisinden oluşan 15 kişilik bir heyet, 11 Mart 2019 tarihinde Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezine bir çalışma ziyareti gerçekleştirdi.

Pakistan Şeriat Akademisi Mensuplarına Yönelik Eğitim Programı

06-10 Nisan 2019 tarihleri arasında 17 kişilik Pakistan Şeriat Akademisi mensuplarından oluşan bir heyete yönelik "Türk Yargı Sisteminin Tanıtımı" konulu bir eğitim programı gerçekleştirildi.

Cibuti Yüksek Mahkemesi Çalışma Ziyareti

Yargıtay Başkanı Sayın İsmail Rüştü CİRİT'in resmi davetlisi olarak ülkemize gelen Cibuti Yüksek Mahkeme Başkanı Sayın Abdourahman Cheikh Mohamed ve beraberindeki heyet 17 Nisan 2019 tarihinde Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezine bir çalışma ziyareti gerçekleştirdi.

Kazakistan Yüksek Mahkemesi Heyetinin Çalışma Ziyareti

Adalet Bakanlığının resmi davetlisi olarak ülkemize gelen Kazakistan Yüksek Mahkemesinden oluşan 5 kişilik heyet, 24 Nisan 2019 tarihinde Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezine bir çalışma ziyareti gerçekleştirdi.

Kazakistan Yargı Akademisi Heyeti Çalışma Ziyareti

Adalet Bakanlığının resmi davetlisi olarak ülkemize gelen Kırgızistan Yargı Akademisinden oluşan 6 kişilik heyet, 29 Nisan 2019 tarihinde Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezine bir çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

AB Büyükelçisi Christian Berger ve Beraberindeki Heyetin Akademimizi Ziyareti

29 Mayıs 2019 tarihinde AB Büyükelçisi Sayın Christian Berger ile beraberindeki heyet Akademimizi ziyaret etti.

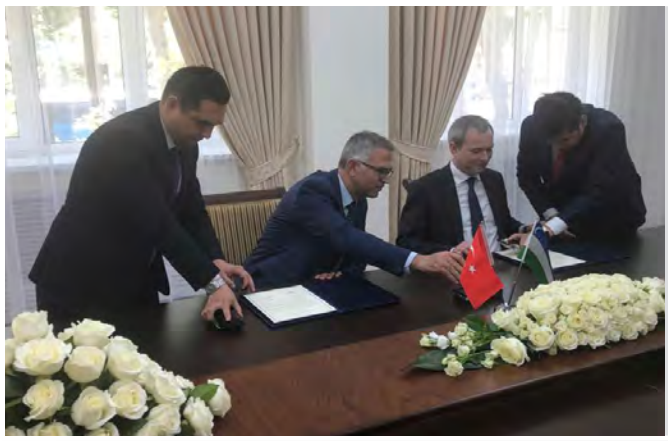

Özbekistan'a Yapılan Çalışma Ziyareti

Özbekistan Cumhuriyeti Başsavcılık Akademisinin kuruluş yıldönümü onuruna 16-18 Mayıs 2019 tarihleri arasında düzenlenen uluslararası "Adli Kolluk Faaliyetlerinin Bilimsel ve Eğitimsel Kapasitesinin Artırılması" konferansına katılmak üzere bu ülkeye gerçekleştirilen ziyaret kapsamında Özbekistan Başsavcılık Akademisi ile bir protokol imzalandı.

Dünya Bankası Genel Direktörü Sayın Ed Olowo-Okere Başkanlığındaki Heyetin Akademimizi Ziyareti

13 Haziran 2019 tarihinde Dünya Bankası Afrika, Ortadoğu Avrupa ve Orta Asya Genel Direktörü Sayın Ed Olowo-Okere Başkanlığındaki heyet Akademimize bir ziyareti gerçekleştirdi.

Ar-Ge Faaliyetleri

Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Projesi Semineri

20-22 Nisan 2019 Adana'da, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Projesi kapsamında hâkim ve Cumhuriyet savcılarına yönelik meslek içi eğitim semineri düzenlendi.

Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Projesi Meslek İçi Eğitim Semineri

03-05 Mayıs 2019 tarihleri arasında İzmir'de Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Projesi kapsamında hâkim ve Cumhuriyet savcılarına yönelik meslek içi eğitim semineri düzenlendi.

Siber Suçlar ve Bilişim Hukuku Eğitim Programı

14-17 Mayıs 2019 tarihleri arasında Ankara'da, Türkiye Adalet Akademisi ile Avrupa Konseyi arasında yürütülen "IPROCEEDS Siber Suçlarla Mücadele, İnternet Üzerinden Elde Edilen Suç Gelirlerinin Önlenmesi Projesi" kapsamında, siber suçlar ve bilişim hukuku alanında görev yapan Cumhuriyet savcılarına yönelik siber suçlar, bilişim hukuku eğitim programı düzenlendi.

HELP Eğiticilerinin Eğitimi Programı

Avrupa Konseyi bünyesinde HELP'in kendi irtibat ağını güçlendirmek üzere Avrupa Konseyi'ne üye ülkelerin hâkim ve savcı yetiştiren kuruluşları ve çalışan-irtibatlı kişileri ile "Odak Noktası" olarak ulusal düzeyde sözleşme yapılmıştır.

Bu kapsamda 24 Mayıs 2019 tarihinde Türkiye Adalet Akademisinde HELP eğiticilerin eğitimi programı düzenlendi.

"Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Ortak Projesi" Meslek İçi Eğitim Semineri

"Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Ortak Projesi" kapsamında, 15 – 17 Haziran 2019 tarihlerinde, Bursa'da hâkim ve Cumhuriyet savcılarına yönelik meslek içi eğitim semineri düzenlendi.

"Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Ortak Projesi" Meslek İçi Eğitim Semineri

"Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Ortak Projesi" kapsamında, 29 Haziran - 1 Temmuz 2019 tarihlerinde, Adana'da hâkim ve Cumhuriyet savcılarına yönelik meslek içi eğitim semineri düzenlendi.

"Milletlerarası Özel Hukuk Kapsamında Medeni Hukuk" Konulu Çalıştay

Türkiye'nin Göç Yönetimi Çalışmalarının Desteklenmesi Projesi kapsamında, 24-25 Haziran 2019 tarihleri İstanbul'da "Milletlerarası Özel Hukuk Kapsamında Medeni Hukuk" konulu çalıştay gerçekleştirildi.

Meslek İçi Eğitim Faaliyetleri

"Sulh Hukuk Mahkemesinin Görevine Giren Davalar" Meslek İçi Eğitim Programı

04-07 Şubat 2019 tarihleri arasında Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezinde sulh hukuk mahkemesi hâkimlerine yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

"İş ve Sosyal Güvenlik Hukukundan Kaynaklanan Davalar" Meslek İçi Eğitim Programı

11-14 Şubat 2019 tarihleri arasında Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezinde iş mahkemesi hâkimleri ile ve asliye hukuk mahkemesi hâkimlerine yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

"İcra Hukukundan Kaynaklanan Davalar" Meslek İçi Eğitim Programı

19-21 Şubat 2019 tarihleri arasında Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezinde icra mahkemesi hakimleri ile ve asliye hukuk mahkemesi hâkimlerine yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

“Kamulaştırma Davaları” Meslek İçi Eğitim Programı

19-21 Şubat 2019 tarihleri arasında Hâkim ve Savcı Eğitim asliye hukuk mahkemesi hâkimlerine yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

“Aile Hukukundan Kaynaklanan Davalar” Meslek İçi Eğitim Programı

25-28 Şubat 2019 tarihleri arasında Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezinde aile mahkemesi hâkimleri ile ve asliye hukuk mahkemesi hâkimlerine yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

“Sahtecilik ve Dolandırıcılık Suçları” Meslek İçi Eğitim Programı

04-07 Mart 2019 tarihleri arasında Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezinde ceza mahkemesi hâkimleri ile Cumhuriyet savcılarına yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

“Kaçakçılık ve Vergi Suçları” Meslek İçi Eğitim Programı

11-14 Mart 2019 tarihleri arasında Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezinde kaçakçılık ve vergi suçlarına bakan ceza mahkemesi hâkimleri ile Cumhuriyet savcılarına yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

“Askeri Yüksek İdare Mahkemesinden Devrolan Davalar” Meslek İçi Eğitim Programı

18-21 Mart 2019 tarihleri arasında Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezinde idare mahkemesi başkan ve üyeleri ile bölge idare mahkemesi başkan ve üyelerine yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

“Fikir ve Sanat Eserleri Uyuşmazlıklarına İlişkin Hukuk Davaları Uygulamaları” Meslek İçi Eğitim Programı

23-25 Mart 2019 tarihleri arasında Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezinde iş bölümü gereği fikri ve sınai haklardan kaynaklanan davalara bakmakla görevli hukuk ve ceza mahkemesi hâkimlerine yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

“Ankara BAM Bölgesi Meslek İçi Eğitimi” Meslek İçi Eğitim Programı

14-15 Haziran 2019 tarihlerinde bölge adliye mahkemeleri hukuk dairelerine yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

Askeri Suçlar ve Yargılama Usulü Meslek İçi Eğitim Programı

14-16 Haziran 2019 tarihlerinde askeri suçlar ve yargılama usulü meslek içi eğitim programı gerçekleştirildi.

Bölge Adliye Mahkemeleri Ceza Daireleri Meslek İçi Eğitim Programı

16-17 Haziran 2019 tarihlerinde Ankara'da bölge adliye mahkemeleri hukuk dairelerine yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

Bölge Adliye Mahkemeleri Ceza Daireleri Meslek İçi Eğitim Programı

21-22 Haziran ve 23-24 Haziran 2019 tarihleri arasında Ankara'da, bölge adliye mahkemeleri ceza dairelerine yönelik meslek içi eğitim programı düzenlendi.

Kasten Öldürme, Taksirle Öldürme, Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları Konulu Meslek İçi Eğitim Programı

28-30 Haziran 2019 tarihlerinde İstanbul'da, kasten öldürme, taksirle öldürme, koruma tedbirleri nedeniyle tazminat davaları konulu meslek içi eğitim programı düzenlendi.

Haksız Fiilden ve Trafik Kazalarından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları Konulu Meslek İçi Eğitim Programı

28-30 Haziran 2019 tarihlerinde İstanbul'da, haksız fiilden ve trafik kazalarından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat davaları konulu meslek içi eğitim programı düzenlendi.

Meslek Öncesi Eğitim Faaliyetleri

22. Dönem Adli Yargı Cumhuriyet Savcısı Adaylarının Yazılı Sınavı Yapıldı

15 Ocak 2019 tarihinde, Türkiye Adalet Akademisinde eğitim gören 22. Dönem Adli yargı Cumhuriyet savcısı adaylarının yazılı sınavları gerçekleştirildi.

22. Dönem Adli Yargı Hâkim Adaylarının Yazılı Sınavı Yapıldı

16 Ocak 2019 tarihinde, Türkiye Adalet Akademisinde Eğitim gören 22. Dönem Adli yargı hâkim adaylarının yazılı sınavları gerçekleştirildi.

Hazırlık Eğitim Dönemi Açılışı

08 Nisan 2019 tarihinde, 23. Dönem Adli Yargı Hâkim ve Cumhuriyet savcısı adaylarına yönelik düzenlenen hazırlık eğitimine yönelik, Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürü Sayın Mehmet ARI, Eğitim Dairesi Başkanı Sayın İbrahim ŞAHİN, Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Sayın Muhittin ÖZDEMİR ile Daire Başkanları Uğur PARLAK ve Mehmet Aykut CİHANGİR'in katılımları ile dönem açılışı yapıldı.

Savcı Adaylarına Mesleki Eğitimler

Ceza İnfaz Kurumlarının yapısı ve işleyişiyle ilgili cezaevinde 23. Dönem Cumhuriyet savcısı adaylarına uygulamalı eğitim verildi.

Cumhuriyet Savcısı Adaylarına Yönelik Meslek Öncesi Eğitimler

Akademi bünyesinde 23. Dönem Cumhuriyet savcısı adaylarına uygulamalı vaka soruşturması yapıldı.

Savcı Adaylarına Meslek Öncesi Eğitimler

23. Dönem Adli Yargı Savcı adaylarına, Gümrük Muhafaza Adli Kolluk Daire Başkanlığında adli kolluk tanıtımı ve uygulamaları eğitimi verildi.

Akademi Başkanı Muhittin ÖZDEMİR ile Söyleşi

10 Nisan 2019 tarihinde, 23 . Dönem Adli Yargı hâkim ve savcı adaylarına yönelik Hakim ve Savcı Eğitim Merkezi Müdürü Sayın Muhittin ÖZDEMİR'in katılımı ile söyleşi gerçekleştirildi.

Prof. Dr İbrahim Adnan SARAÇOĞLU ile Söyleşi

17 Nisan 2019 tarihinde, 23. Dönem Adli Yargı hâkim ve savcı adaylarına yönelik Cumhurbaşkanlığı Sağlık ve Gıda Politikalar Kurulu Üyesi Sayın Prof. Dr. İbrahim Adnan SARAÇOĞLU'nun katılımı ile bir söyleşi gerçekleştirildi.

İletişim Uzmanı ve Eğitimci Fatih AKBABA ile Söyleşi

24 Nisan 2019 tarihinde, 23. Dönem Adli Yargı hâkim ve savcı adaylarına yönelik İletişim Uzmanı ve Eğitimci Sayın Fatih AKBABA'nın katılımı ile bir söyleşi gerçekleştirildi.

Anayasa Raportörü Doç. Dr. Ergin ERGÜL ile Söyleşi

08 Mayıs 2019 tarihinde, 23. Dönem Adli Yargı hâkim ve savcı adaylarına yönelik, Anayasa Mahkemesi Raportörü Sayın Doç. Dr. Ergin ERGÜL'ün katılımı ile "Bir Adalet ve Siyaset Düşünürü Olarak Sâdi-i Şirâzi"konulu söyleşi düzenlendi.

TRT Spikeri Sayın Gülden ÖZEL ile Söyleşi

22 Mayıs 2019 tarihinde 23. Dönem Adli Yargı hâkim ve savcı adaylarına yönelik TRT Spikeri Sayın Gülden ÖZEL'in katılımı ile "Diksiyon ve Hitabet Sanatı" konulu söyleşi gerçekleştirildi.

Hukuk Sınıfı Subay Adaylarına Meslek Öncesi Eğitimler

02-31 Mayıs 2019 tarihleri arasında Milli Savunma Bakanlığı Hukuk Sınıfı Subay adaylarına yönelik meslek öncesi eğitim programı düzenlendi.

Doç. Dr. Elif Emre KAYA ile Söyleşi

23. Dönem Adli Yargı hâkim ve savcı adaylarına yönelik olarak 26 Haziran 2019 tarihinde Sayın Doç. Dr. Elif Emre KAYA'nın katılımı ile "Medya Okuryazarlığı" konulu bir söyleşi gerçekleştirildi.

Kızılay'a Kan ve Kök Hücre Bağışı Kampanyası

30 Nisan 2019 tarihinde 23. Dönem Adli Yargı hâkim ve savcı adaylarımızın katılımı ile Kızılay'a "Kan ve Kök Hücre Bağışı Kampanyası" düzenlendi.

23. Dönem Adli Yargı Adayları Arasında Sportif Faaliyetler

18 Haziran 2019 ve 11 Temmuz 2019 tarihleri arasında 23.Dönem Adli yargı hâkim ve savcı adaylarına yönelik olarak, masa tenisi, langırt ve futbol turnuvaları düzenlendi. Dereceye giren takımlarımıza Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Mühittin ÖZDEMİR tarafından kupa ve madalya verildi.

Çanakkale Kara Savaşları'nın 104. yılı...

Türkiye'nin dört bir yanından tarihin en kanlı muharebelerinden birinin yaşandığı Gelibolu Yarımadası'na gelen 3 bin Mevlevi, 57. Alay Şehitliği'nden birlik ve beraberlik mesajları verdi.

Mevleviler, Gelibolu Yarımadası'ndaki Çataldere Şehitliği bölgesinde kortej oluşturarak, açtıkları dev Türk Bayrağıyla 57. Alay Şehitliği'ne kadar yürüdü...
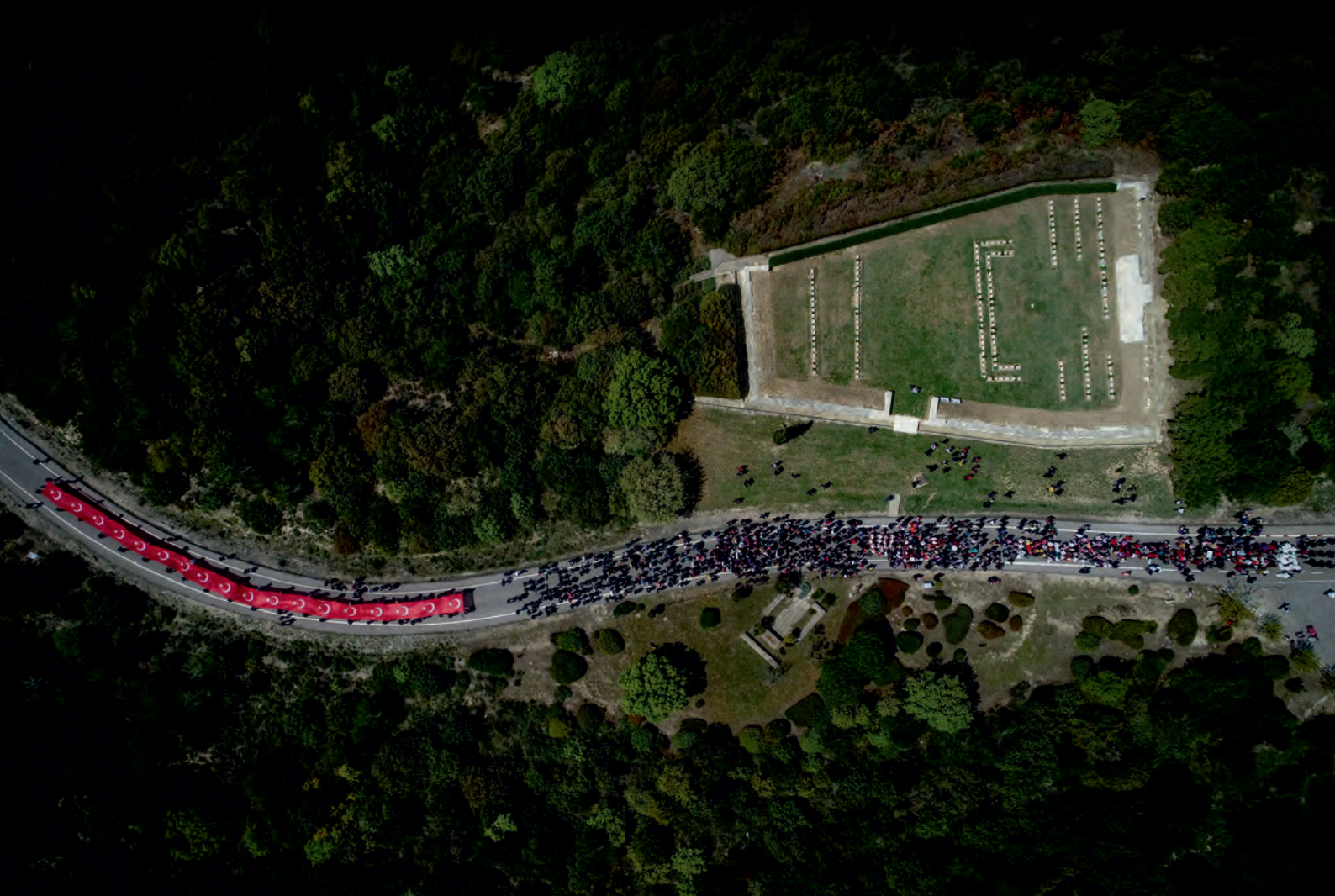
(Ayın Fotoğrafı-Sergen Sezgin-Anadolu Ajansı)